

Podnebno ogledalo 2022

Večsektorski ukrepi

Osnutek

Poročilo Večsektorski ukrepi je šesti zvezek Podnebnega ogledala 2022, pripravljenega v okviru priprave strokovnih podlag za izpolnitev nacionalnih, evropskih in mednarodnih obveznosti poročanja ter pripravo stališča s področja blaženja podnebnih sprememb. Projekt izvaja Institut »Jožef Stefan«, Center za energetska učinkovitost (IJS-CEU), s podizvajalci: Kmetijski inštitut Slovenije (KIS), PNZ svetovanje projektiranje, d. o. o., in Gozdarski inštitut Slovenije (GIS). Projekt je financiran iz Sklada za podnebne spremembe. Poročilo Večsektorski ukrepi pripravlja IJS-CEU.

PROJEKTNA NALOGA:

Strokovne podlage za izpolnitev nacionalnih, evropskih in mednarodnih obveznosti poročanja ter pripravo stališča s področja blaženja podnebnih sprememb

ŠT- POGODBE:

2550-21-311019

NAROČNIK:

Ministrstvo za okolje in prostor

KOORDINATOR NAROČNIKA:

mag. Mateja Pitako

KOORDINATOR IZVAJALCA:

mag. Stane Merše

ŠT. POROČILA

IJS-DP-?

DATUM:

11. maj 2022

AVTORJI:

Tadeja Janša, *mag. posl. ved*

Katarina Trstenjak, *univ. dipl. geog., M.Sc.*

mag. Tomaž Fatur

mag. Barbara Petelin Visočnik

Marko Đorić, *univ. dipl. inž. el.*

mag. Jure Čižman

mag. Stane Merše

mag. Andreja Urbančič, *vsi IJS*

Ana Marija Udovič, *za IJS*

Vsebina

UVOD	4
1 ZELENA GOSPODARSKA RAST	6
1.1 PREGLED STANJA – KAZALCI ZA SPREMLJANJE IZVAJANJA UKREPOV	6
1.2 PRIPOROČILA.....	8
1.3 KAZALCI	12
1.4 SPREMLJANJE IZVAJANJA UKREPOV.....	37
2 USPOSABLJANJE, IZOBRAŽEVANJE, INFORMIRANJE IN PROMOCIJA	64
2.1 PREGLED STANJA.....	64
2.2 PRIPOROČILA.....	64
2.3 SPREMLJANJE IZVAJANJA UKREPOV.....	66
3 OSTALI VEČSEKTORSKI UKREPI	80
3.1 PREGLED STANJA.....	80
3.2 PRIPOROČILA.....	81
3.3 SPREMLJANJE IZVAJANJA UKREPOV.....	84
4 SPREMLJANJE IZVAJANJA OP TGP IN NEPN TER MEDNARODNO POROČANJE	105
4.1 PREGLED STANJA IN PRIPOROČILA	105
4.2 SPREMLJANJE IZVAJANJA UKREPOV.....	107
5 ORGANIZACIJA IZVAJANJA	109
5.1 KADROVSKE ZMOGLJIVOSTI	109
5.2 KOORDINACIJA IZVAJANJA.....	110
5.3 SODELOVANJE DELEŽNIKOV	110
6 OZNAKE, SLIKE IN TABELE	111
6.1 SEZNAM OZNAK IN KRATIC	111
6.2 SEZNAM SLIK	112
6.3 SEZNAM TABEL	113

Uvod

Podnebno ogledalo 2022 je dokument, v katerem so predstavljene glavne ugotovitve spremljanja izvajanja ukrepov za zmanjšanje emisij toplogrednih plinov (TGP) v sektorju neETS (to so emisije iz virov, ki niso vključeni v evropsko shemo za trgovanje z emisijami). Dokument vključuje pregled doseganja ciljev za leto 2020 iz *Operativnega programa ukrepov zmanjšanja emisij toplogrednih plinov do leta 2020 (OP TGP)*¹ in pregled izvajanja instrumentov za zmanjšanje emisije TGP, kot so ti opredeljeni v *Nacionalnem energetske in podnebnem načrtu Republike Slovenije (NEPN)*² v okviru razsežnosti razogljičenje in razsežnosti energetska učinkovitost, v letu 2021. Pripravljene strokovne podlage vključujejo vse elemente vsebine, potrebne za pripravo **Petega letnega poročila o izvajanju OP TGP**, kot so ti opredeljeni v samem OP TGP. Metodologija za pripravo Podnebnega ogledala je bila razvita v okviru projekta *LIFE Podnebna pot 2050*³.

Podnebno ogledalo sestavlja več zvezkov:

- **Zvezek 0: Povzetek za odločanje**, kjer so izpostavljena glavna priporočila za izvajanje ukrepov za zmanjševanje emisij TGP;
- **Zvezek 1: Ocena doseganja ciljev**, v katerem so povzete vse glavne ugotovitve glede doseganja ciljev na področjih zmanjševanja emisij TGP ter povečevanja energetske učinkovitosti in deleža obnovljivih virov energije (OVE) v bruto rabi končne energije. Vključeni so tudi pregled financiranja izvajanja ukrepov za zmanjševanje emisij TGP, prikaz kazalcev in kvalitativnih ocen glede doseganja njihovih ciljev in dolgoročnega obvladovanja emisij ter energetske-podnebni cilji do leta 2030;
- **Zvezek 2: Promet**, kjer je celovito prikazano stanje na področju zmanjševanja emisij TGP v sektorju prometa. Pregled vključuje tudi analizo kazalcev izvajanja OP TGP za leto 2020, pregled izvajanja ukrepov za zmanjševanje emisij TGP v letu 2021 in priporočila za njihovo izvajanje v prihodnjem letu;
- **Zvezek 3: Stavbe**, v katerem je celovito prikazano stanje na področju zmanjševanja emisij TGP v sektorju stavb. Zvezek je vsebinsko sestavljen podobno kot *Zvezek 2*;
- **Zvezek 4: Kmetijstvo**, ki vključuje celovit prikaz stanja na področju zmanjševanja emisij TGP v sektorju kmetijstva. Zvezek je vsebinsko sestavljen podobno kot *Zvezka 2 in 3*;
- **Zvezek 5: Ostali sektorji**, kjer je celovito prikazano stanje na področju zmanjševanja emisij TGP v sektorjih industrija neETS – raba goriv in procesne emisije, energetika neETS, odpadki ter raba zemljišč, spremembe rabe zemljišč in gozdarstvo (LULUCF);
- **Zvezek 6: Večsektorski ukrepi**, v katerem je prikazano stanje na področju zmanjševanja emisij TGP z ukrepi, ki so namenjeni več sektorjem. Vključena so

1 Operativni program ukrepov za zmanjševanje emisij toplogrednih plinov do leta 2020, Vlada Republike Slovenije, 2014.

2 Vlada RS, februar 2020
(https://www.energetika-portal.si/fileadmin/dokumenti/publikacije/nepn/dokumenti/nepn_5.0_final_feb-2020.pdf)

3 LIFE ClimatePath2050 (Slovenian Path Towards the Mid-Century Climate Target), <https://www.podnebnapot2050.si/>.

področja zelene gospodarske rasti, usposabljanja, izobraževanja, informiranja in promocije ter ostalih večsektorskih ukrepov.

Pričujoči dokument je **Zvezek 6: Večsektorski ukrepi**. V njem so povzeti:

- **Pregled stanja na področju zelene gospodarske rasti**, v katerem so vključeni pregled kazalcev za spremljanje izvajanja ukrepov za leto 2020, glavne ugotovitve spremljanja izvajanja instrumentov iz NEPN v letu 2021 in njihovo predvideno izvajanje v obdobju 2022–2023 ter priporočila za izboljšanje izvajanja obstoječih ukrepov.
- **Pregled stanja na področju usposabljanja, izobraževanja, informiranja in promocije** ter **pregled stanja na področju ostalih večsektorskih ukrepov**, ki oba vključujeta glavne ugotovitve spremljanja izvajanja instrumentov iz NEPN v letu 2021 in njihovo predvideno izvajanje v obdobju 2022–2023 ter priporočila za izboljšanje izvajanja obstoječih ukrepov.
- **Pregled stanja na področju spremljanja izvajanja OP TGP in NEPN, mednarodnega poročanja ter organizacije izvajanja.**

1 Zelena gospodarska rast

Cilj je podpreti prehod v gospodarstvo, katerega rast ne temelji na povečani rabi naravnih virov in energije, ampak z učinkovitostjo in inovacijami zmanjšuje emisije toplogrednih plinov, izboljšuje konkurenčnost in spodbuja večjo varnost oskrbe z energijo.

1.1 Pregled stanja – kazalci za spremljanje izvajanja ukrepov

Nacionalni energetske in podnebni načrt Slovenije usmerja izvajanje ukrepov za zmanjševanje emisij k doseganju večjih razvojnih učinkov vloženi javno finančnih sredstev in k izboljšanju stroškovne učinkovitosti izvajanja ukrepov. Sočasno se zasledujejo cilji za kakovostno dolgoročno trajnostno rast gospodarstva ter za prehod v nizkoogljično gospodarstvo. Slednji v celoti ločuje gospodarsko rast od emisij toplogrednih plinov.

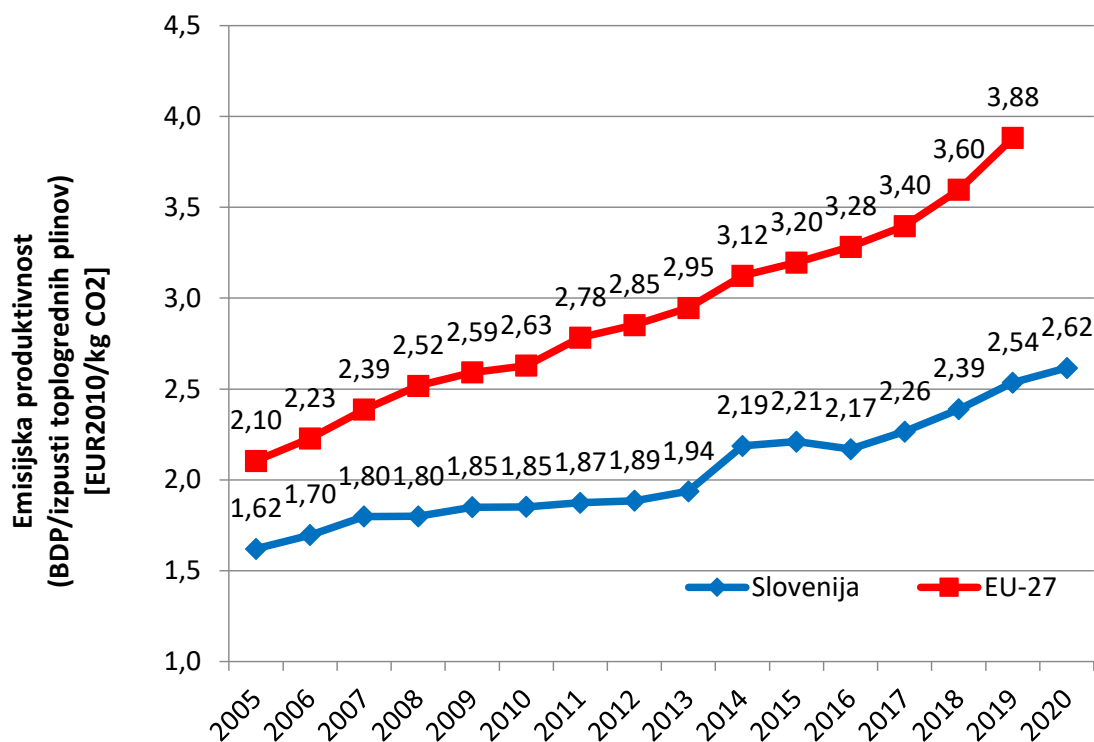
Hkrati je pomembno slediti tudi usmeritvam **Strategije razvoja Slovenije (SRS)**, ki prehod v **nizkoogljično krožno gospodarstvo uvršča med razvojne cilje države**, kar je ključno za dolgoročno zmanjševanje emisij TGP.

Kazalci za spremljanje učinkov zelene gospodarske rasti kažejo počasen napredek, v nekaterih primerih celo nazadovanje v primerjavi s predhodnim opazovanim letom.

Za spremljanje okoljske učinkovitosti gospodarstva se uporablja kazalec emisijska produktivnost, ki primerja gospodarsko rast z rastjo emisij TGP. Tudi SRS med cilje uvršča **izboljšanje emisijske produktivnosti (razmerja med BDP in emisijo toplogrednih plinov)**, kar je pomembno, saj ta indikator sočasno sledi ciljema izboljšanja konkurenčnosti družbe in zmanjšanja emisij TGP⁴. **Emisijska produktivnost v Sloveniji se je v primerjavi z letom poprej izboljšala, in je v letu 2020 znašala 2,62.** (Slika 1). Dosežen napredek je v primerjavi v drugimi državami EU prepočasen in se ne približujemo EU povprečju. Slovenija v letu 2020 doseže le 65 % emisijske produktivnosti EU. V nadaljevanju bo potrebno še dodatno okrepiti povezavo med ukrepi za razvoj gospodarstva in ukrepi za zmanjšanje emisij TGP.

4 SRS pri tem uporablja nekoliko drugačen indikator emisijske produktivnosti, kot ga uporabljamo pri spremljanju OP TGP, vsak od njiju pa ima svoje prednosti. Cilj, ki je na področju produktivne rabe ogljika določen v Strategiji razvoja Slovenije 2030 (SRS), je leta 2030 doseči raven povprečja EU, pri čemer SRS upošteva primerjavo glede na standarde kupne moči (za podrobnosti glej poglavje 1.3.1 https://www.gov.si/assets/vladne-sluzbe/SVRK/Strategija-razvoja-Slovenije-2030/Strategija_razvoja_Slovenije_2030.pdf).

V SRS je kazalec emisijske produktivnosti definiran kot razmerje med BDP z upoštevanjem standarda kupne moči in emisijami TGP. V OP TGP je kazalec, ki sloni na metodologiji OECD, soroden, le da je BDP upoštevan v stalnih cenah. Pri spremljanju izvajanja OP TGP ohranjamo kazalec, kot je bil prvotno definiran, zato, ker je takšen kazalec pri analizi scenarijev in izdelavi projekcij emisij TGP bolj uporaben.

Vir: ARSO, SURS, IJS-CEU

Slika 1: Emissijska produktivnost v obdobju 2005–2020 v Sloveniji in EU-28 (Vir: ARSO, SURS, IJS-CEU)

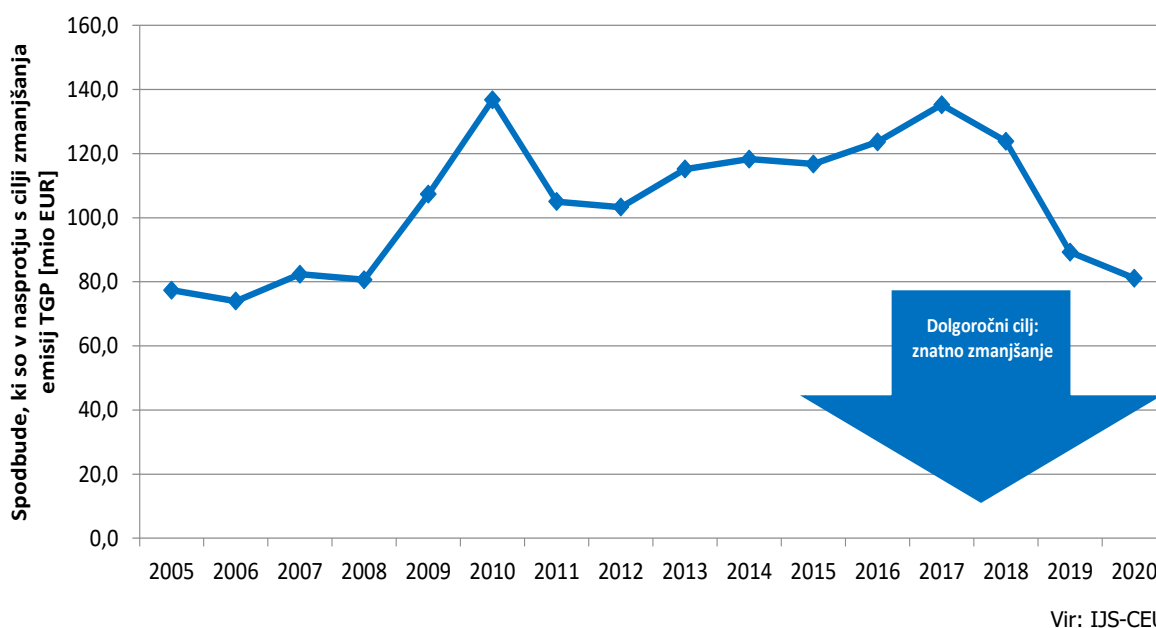
Ocenjena vrednost **implicitne stopnje obdavčitve energije v Sloveniji se je v letu 2020 zmanjšala in je nekoliko nižja od EU-28 (4 %)**. Kazalec implicitne stopnje obdavčitve energije je sicer precenjen, saj ne upošteva vračil in oprostitev plačila nekaterih davkov in dajatev na energente (glej poglavje 1.3.2).

Letni znesek spodbud, ki so v nasprotju s ciljem zmanjševanja emisij TGP – oprostitve plačila trošarine za rabo fosilnih goriv, so se do leta 2017 vztrajno povečevale. **V zadnjih letih lahko opazimo zmanjšanje omenjenih spodbud, in so v leto 2020 znašale 81 mio € (Slika 2)⁵**. Zaradi tovrstnih spodbud, ki so v nasprotju s cilji, je potrebno izvajati dodatne ukrepe, kar pa pomembno **podraži doseganje ciljev⁶**. **Najbolj problematična ostajajo vračila trošarin za dizelsko gorivo za komercialni namen (za tovorna vozila in vozila za prevoz potnikov)**, ki predstavljajo največji del (37 %) v skupnem obsegu spodbud, ki so v nasprotju s cilji zmanjšanja emisij TGP⁷.

5 Znižanje skupnega zneska vračil trošarine je predvsem posledica nižje trošarine in s tem posledično nižjega vračila na enoto prodanega goriva, kljub temu, da je bila količina goriva, oproščenega trošarin, primerljiva.

6 Ukrepi, ki so v nasprotju s cilji zmanjšanja emisij TGP, pomembno vplivajo na javnofinančne odhodke, zlasti dolgoročno, saj se povečujejo škode, ki nastanejo kot posledica podnebnih sprememb in bodo pretežno bremenile proračun in/ali zmanjšale prilive vanj. Zaradi spodbud, ki so v nasprotju s cilji zmanjševanja emisij TGP, so potrebni dodatni ukrepi, ki so praviloma dražji. Po drugi strani pa ukinjanje spodbud, ki so v nasprotju s cilji zmanjševanja emisij TGP, krči javnofinančne prihodke, ki nastanejo kot posledica tovrstnih spodbud (večji nakupa goriv v Sloveniji). Za dolgoročno vzdržne javne finance bo potrebno biti pripravljen na tovrsten izziv, kjer Slovenija lahko utira pot pri pripravi ustreznih politik in tehtanju vseh vplivov na javne finance (prihodkov, odhodkov, dolgoročnih, kratkoročnih) ter okoljskih in drugih učinkov.

7 Vse emisije iz goriva, prodanega v Sloveniji, prispevajo k skupnim emisijam v TGP Slovenije, za katere ima Slovenija obvezujoč nacionalni cilj.

Slika 2: Spodbude, ki so v nasprotju s cilji zmanjšanja emisij TGP (Vir: IJS-CEU)

Zadnji podatki za leto 2019 kažejo, da se je število zaposlenih v sektorju okoljskega blaga in storitev povečalo za 1 %. Delež zaposlenih v tem sektorju se je glede na vse zaposlene v Sloveniji ostaja 3,1 %. Skozi opazovana leta se rezultati števila zaposlenih v sektorju okoljskega blaga in storitev ne spreminja veliko.

V letu 2020 se je indeks inovacij zmanjšal, in je pod povprečjem EU-28. V skupnem, kazalec kaže, da je v podpornem okolju za inovacije (in tudi podrobneje znotraj področja trajnostnega ravnanja z okoljem) opaziti vedno večji razkorak med povprečjem EU in Slovenijo.

1.2 Priporočila

Za boj proti podnebnim spremembam je nujno potrebno zagotoviti kontinuiteto ukrepanju, kjer je neizbežno preoblikovanje gospodarstva, ki deluje po načelih krožnega gospodarstva. Problematika je zelo interdisciplinarna, kjer nas čaka še veliko število izzivov za doseganje širšega strinjanja. Pri tem pomembno vlogo nosijo: Načrt za okrevanje in odpornost (Next Generation EU – sklad za okrevanje in odpornost), Evropski zeleni dogovor, Strategija razvoja Slovenije (SRS) ter Nacionalni energetske in podnebni načrt Slovenije (NEPN). Zelene javne finance, trajnostne investicije, krožno gospodarstvo in digitalizacija so osrednjega pomena za izhod iz gospodarske krize in jih je potrebno vključiti tudi pri nadaljnjem preoblikovanju gospodarstva.

Obsežen nabor kazalnikov za spremljanje napredka na področju doseganja ciljev emisij TGP je priporočenih tudi znotraj Resolucije o Dolgoročni podnebni strategiji Slovenije do leta 2050, ki temelji na odločitvah Strategije razvoja Slovenije 2030, Celovitem nacionalnem energetske podnebnem načrtu, Resoluciji o nacionalnem programu razvoja prometa v Republiki Sloveniji za obdobje do leta 2030, Resoluciji o Nacionalnem programu varstva okolja za obdobje 2020–2030 in drugih sektorskih dokumentih, ki so opredeljeni sektorsko.

Področje zelene gospodarske rasti je zajeto posredno, znotraj posameznih sektorjev. Na primer v sektorju Industrije je izpostavljen kazalnik emisijska produktivnost in snovna produktivnost, s čimer se želi zagotoviti podrobnejše spremljanje emisijske produktivnosti znotraj sektorja industrije in ne le v gospodarstvu na sploh.

PRIPOROČILO ZELENA GOSPODARSKA RAST 01/2022

Vpliv pandemije COVID-19 se še vedno kaže v gospodarstvu. **Nastala kriza naj okrepi ukrepanje in zasledovanje ciljev na področju zmanjševanja emisij TGP.** Ob nastali krizi je bil pripravljen Načrt za okrevanje in odpornost Slovenije (NOO), ki vključuje tudi zeleni prehod ter pametno, trajnostno in vključujočo rast, pri čemer je treba poskrbeti, da je tematika ustrezno naslovljena. Za zmanjšanje podnebnih sprememb in s tem povezanih finančnih tveganj in škod je nujno potrebno zmanjševanje emisij TGP.

IZVAJALEC MOP, MF

UTEMELJITEV Na stanje v gospodarstvu še vedno močno vpliva pandemija COVID-19. Zato je še tako bolj pomembno ustrezno usmerjanje javnih financ. Usmerjevalna vloga CO₂ dajatve ostaja pomembna (načelo – onesnaževalec plača), kateri naj se zagotovi kontinuiteta tudi v prihodnje. Neustrezen odziv in oblikovanje CO₂ dajatve v trenutnih razmerah lahko povzroči povečanje rabe energentov, ki imajo večji negativni vpliv na okolje in povzročajo več emisij TGP, na gospodarstvo pa imajo le kratkoročne učinke. Dolgoročno pa povečujejo finančna, zdravstvena in okoljska tveganja v prihodnjih letih. Posledično se dodatno poveča tudi finančno breme države saj so potrebno dodatni ukrepi za preprečevanje oz. zmanjševanje negativnih posledic emisij TGP.

PRIPOROČILO ZELENA GOSPODARSKA RAST 02/2022

Oblikovati je treba nizkoogljično krožno, vse-vključujoče gospodarstvo, ki temelji na trajnostnih potrošniških vzorcih. Problematika je zelo interdisciplinarna, saj vključuje vse sektorje, zato je:

- 1.) na področju **zelenitve nacionalnega proračuna** treba aktivno pristopiti k pripravi celovitega načrta za preoblikovanje, ki naj sledi usmeritvam NEPN in Evropskega zelenega dogovora;
- 2.) **postopno zmanjšanje obsega spodbud, ki so v nasprotju s ciljem zmanjševanja emisij TGP**, treba ustrezno nasloviti s ciljno naravnanim načrtom za njihovo preoblikovanje.

IZVAJALEC MF, MOP, MKGP, MzI, MGRT

UTEMELJITEV Področje preoblikovanja javnih financ podrobneje raziskuje Podnebno ogledalo 2020 – Ukrep v središču: Zelena javnofinančna reforma. Poročilo navaja, da se Javnofinančna reforma izvaja v omejenem obsegu kjer je zapostavljen manko vsebinskega dialoga ter razumevanja področja kot tudi manko kontinuitete v javni upravi. Pomembno je tudi mnenje Računskega sodišča, ki v svojem poročilu - Uspešnost doseganja ciljev na področju zmanjševanja izpustov toplogrednih plinov, poziva k aktivnejšemu spremljanju in usmerjanju aktivnosti pri spodbudah, ki so nasprotju s cilji zmanjšanje emisij TGP. Problematiko je

potrebno nasloviti celovito in ambiciozno. Spodbude, ki so v nasprotju z doseganji ciljev emisij TGP so se sicer v lanskem letu znižale, in od leta 2017 dalje vseskozi padajo. Zmanjševanje tovrstni spodbud naj se naslavlja tudi v prihodnje, saj tovrstne spodbude podražijo stroške izvajanja, saj so zaradi njih emisije večje in so za doseganje zastavljenih ciljev TGP potrebni dodatni ukrepi in finančna sredstva.

PRIPOROČILO ZELENA GOSPODARSKA RAST 03/2022

1. V zvezi s programiranjem in posledično spremljanjem spodbud za prehod v nevtralno družbo bi bilo potrebno postaviti konkretne cilje v zvezi s prehodom v nizkoogljično gospodarstvo, za kar je potrebno izboljšati stanje ustreznega znanja za pripravo in vključevanje primernih kriterijev in/ali meril v razpise. Cilji lahko vključujejo npr. delež sredstev, usmerjenih v zelene tehnologije, razvoj materialov, ki bodo nadomeščala ogljično bolj potratne (npr. les namesto drugih materialov, novi materiali z manj vključenega ogljika pri proizvodnji), razvoj proizvodnje novih OVE – sintezna goriva in s tem povezana konkretna znižanja emisij na enoto goriva in podobno.
2. Nadaljevati je potrebno s pripravo pilotno-demonstracijskih projektov in izvajanjem spodbud podjetjem za pripravo ali neposreden prehod v nizkoogljično družbo (NOD), kot je predvideno v vseh programskih dokumentih, vendar je potrebno projekte izrazito usmeriti v tehnologije, ki bodo prispevale k prehodu v NOD in s tem podprli zaveze, ki jih je Slovenija sprejela na področju zniževanja emisij TGP, deleža OVE in povečanja energetske učinkovitosti. Demonstracijske projekte je potrebno uvrstiti tudi v programe financiranja raziskav in razvoja preko MIZŠ in dati večjo prioriteto projektom, ki prispevajo k doseganju podnebnih ciljev.
3. Skladno z zahtevo Zakona o znanstvenoraziskovalni dejavnosti mora biti znanstvenoraziskovalna in inovacijska strategija določena v skladu s cilji in prioriteta, določenimi v strateških dokumentih države in EU Vendar v letu 2022 sprejeta Znanstvenoraziskovalna in inovacijska strategiji Slovenije 2030 posameznih prioritet ne navaja oziroma navaja le skladnost s strateškimi dokumenti Slovenije (NEPN), konkretnije določitev prioritet za področje prehoda v podnebno nevtralno družbo pa ni mogoče zaslediti. Zato je potrebno, da se v predvidenem roku (1 leto) pripravi področne akcijske načrte uresničevanja ZRISS 2030 in v popolnosti upošteva strateške in akcijske načrte Slovenije na področju energetske podnebnih ciljev. Področje prehoda v podnebno nevtralno družbo mora postati eno od prioritetenih področij pri financiranju raziskovalno-razvojnih programov in projektov, ki jih pripravljata MIZŠ in ARRS. Kriteriji izbire morajo upoštevati večjo težo teh področij pri ocenjevanju, za kar je potrebno pripraviti natančnejša pojasnila ocenjevalcem.
4. Kot je ugotovljeno v »Načrtu za okrevanje in odpornost« (Vlada RS, april 2021), je potrebno zagotoviti usklajenost ravnanja na področju prehoda v NOD na področju akterjev (ministrstva, programski dokumenti, sprejeti nacionalni energetske-podnebni načrti), saj gre za področje, ki se nanašajo na več resorjev. Struktura, ki bi to omogočala na dovolj visoki strokovni in politični ravni, tudi v letu 20210 še ni bila vzpostavljena. V razpisih se dosledno ločuje med dvema regijama, vzhodno in zahodno. V prihodnjih programskih dokumentih in razpisih je potrebno upoštevati, da se področje URE, OVE in prehoda v

NOD ne more omejevati le na vzhodno regijo, kamor so se v zadnjih letih usmerjala pretežna sredstva, oziroma mora odločitev o usmerjanju sredstev za prehod v NOD temeljiti na analizi potreb. Ta problem je potrebno nasloviti tako pri pripravi naslednje finančne perspektive 2021–2027 kot tudi na nacionalni ravni, saj gre za pomemben presedan, da podjetja na razpisih niso obravnavana enakopravno.

IZVAJALEC MGRT, SVRK, Mzi, MIZŠ, ARRS, MOP (dodatno tudi Slovenski podjetniški sklad, SPIRIT)

UTEMELJITEV Spodbujanje prehoda v NOD se izvaja na več ravneh, ki jih je potrebno med seboj povezati, saj dosedanje izkušnje kažejo na premajhno povezanost med akterji in njihovo koordinacijo, hkrati pa se opažajo pomanjkljivosti pri ustreznih znanjih za pripravo tovrstnih aktivnosti. Koordinacija aktivnosti na področju doseganja podnebnih ciljev bi morala biti usklajena na ravni več ministrstev in drugih organov, ki so sodelovali pri pripravi in izvajanju ukrepov iz OP EKP, povezanih z doseganjem podnebnih ciljev. Potrebno bi bilo vzpostaviti strukturo, ki bi imela krovni pregled nad aktivnostmi v zvezi s postavljanjem in doseganjem podnebnih ciljev, kar bi zagotovilo, da bi bili načrtovani ukrepi ciljno usmerjeni in koordinirani z namenom doseganja podnebnih ciljev, ki so za obdobje 2021–2030 navedeni v NEPN ter Načrtu za okrevanje in odpornost. Za spodbujanje prehoda podjetij v NOD je potrebno uskladiti sprejete dokumente (npr. NEPN) z izvedbenimi aktivnostmi, s katerimi se je mogoče neposredno navezati na izpolnjevanje zahtev drugih sprejetih dokumentov na nacionalni ravni, ki se nanašajo na področja, ki jih pokrivajo resorji, odgovorni za gospodarstvo. Sicer se s pripravo Načrta za odpornost in okrevanje omenjeno področje popravlja, vendar je treba aktivnosti uskladiti tudi s postavljenimi načrti sprejetih dokumentov na področju energetsko podnebnih ciljev.

Spodbujanje prehoda v NOD mora vključevati bolj ciljno usmerjene spodbude, ki bodo podpirale slovenske obveznosti doseganja ciljev NEPN in drugih strateških dokumentov, hkrati pa omogočale razvoj gospodarstva na področjih novih materialov, izdelkov, tehnologij in storitev z nižjim ogljičnim odtisom. Pri razvoju materialov je kazalec lahko npr. razlika pri ogljičnem odtisu na enoto proizvoda, pri izdelkih delež znižanja rabe energije/emisij novega izdelka v primerjavi s klasičnim, pri novih gorivih delež znižanja emisijskega faktorja (plinskega goriva v primerjavi z zemeljskim plinom, tekočega v primerjavi z plinskim oljem), pri tehnologijah delež znižanja emisij. Prav tako je lahko kazalec tudi delež sredstev za zelene tehnologije/izdelke/procese/goriva. Pri tem bo potrebno uskladiti strateške usmeritve pametne specializacije, ki ni tako ciljno usmerjena v zelene tehnologije in tehnologije prehoda v NOD.

Ugotavlja se, da področje prehoda v podnebno nevtralno družbo, kljub številnim sprejetim ukrepom, strateškimi dokumentom in usmeritvam na svetovni, evropski in nacionalni ravni, v Sloveniji še vedno ni prioriteto pri programiranju in usmerjanju raziskovalno-razvojnih programov in projektov, ki jih pripravljata MIZŠ in ARRS. V skladu s sprejetimi obveznostmi je doseganje ciljev možno le

ob izjemno aktivni politiki raziskav in razvoja v smeri podnebno nevtralne družbe.	
PRIPOROČILO ZELENA GOSPODARSKA RAST 04/2022	
Višino okoljske dajatve za onesnaževanje zraka z emisijo ogljikovega dioksida je potrebno postopoma povečevati , skladno s cilji NEPN, oziroma naj se ta postopno povečuje skladno s ceno ETS kuponov. Opazen je vedno večji razkorak med višino CO ₂ dajatve in ceno ETS kupona.	
<u>IZVAJALEC</u>	MOP
<u>UTEMELJITEV</u>	Višina dajatve je določena v <i>Uredbi o okoljski dajatvi za onesnaževanje zraka z emisijo ogljikovega dioksida</i> in znaša 17,3 €/t CO ₂ . Usmeritev na področju višine CO ₂ dajatve se zasleduje – postopno približevanje ceni ETS kupona (NEPN). Gospodarsko okolje je v zadnjem letu še vedno krojila pandemija COVID-19 in ima pomemben vpliv na dogajanje po celotnem svetu. Posledice se kažejo tudi na ceni ETS kuponov, ki je v zadnjem letu skoraj podvojila svojo vrednost. In sicer od 1.4.2021, ko je znašala 42 €/tono, je počasi rasla in je 1. 4. 2022 znašala 78 €/tono.
PRIPOROČILO ZELENA GOSPODARSKA RAST 05/2022	
Potrebna je nadgradnja načrtovanja porabe sredstev Sklada za podnebne spremembe :	
<ol style="list-style-type: none"> 1.) zastavi naj se merljive cilje za vsak ukrep posebej (zmanjševanje emisij TGP ali druge ustrezne količinske cilje); 2.) potrebno je zagotoviti spremljanje učinkov izvedenih ukrepov. 	
<u>IZVAJALEC</u>	MOP
<u>UTEMELJITEV</u>	Sedanji sistem načrtovanja sredstev Sklada za podnebne spremembe ne zagotavlja ustreznega spremljanja učinkov razpisanih sredstev.

1.3 Kazalci

Doseganje ciljev OP TGP na področju zelene gospodarske rasti spremljamo s petimi kazalci:

- **[PO22_VSI SEKTORJI] Emisijska produktivnost** (poglavje 1.3.1), ki se ne nanaša neposredno na instrumente iz spremljanja izvajanja ukrepov, na kazalec vplivajo vsi ukrepi;
- **[PO23_VEČ SEKTORSKI] Implicitna stopnja obdavčitve energije** (poglavje 0), ki vključuje naslednja instrumenta iz spremljanja izvajanja ukrepov (poglavje 1.4):
 - okoljska dajatev za onesnaževanje zraka z emisijo ogljikovega dioksida;
 - spodbujanje energetske učinkovitosti in izkoriščanja obnovljivih virov energije v okviru drugih davkov⁸ na energente.

⁸ OP TGP naslavlja spodbujanje energetske učinkovitosti in izkoriščanja obnovljivih virov energije v okviru drugih davkov in taks na energente (kar zajema davke in dajatve).

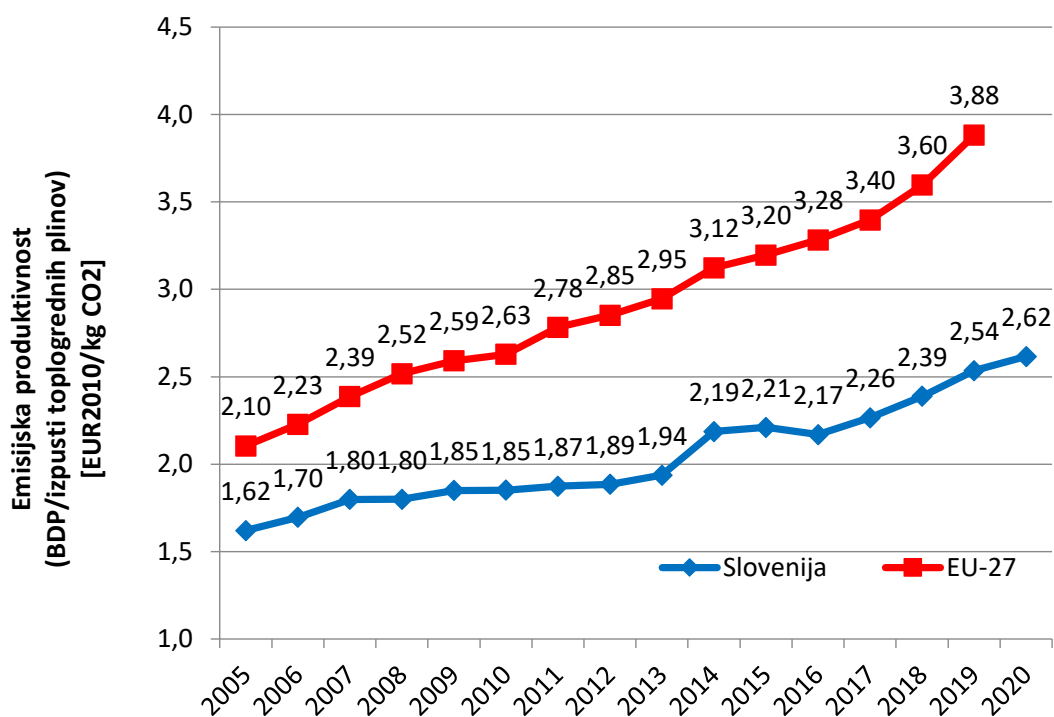
- **[PO24_VSI SEKTORJI] Spodbude, ki so v nasprotju s cilji zmanjševanja emisij TGP** (poglavje 1.3.3), ki vključuje naslednji instrument iz spremljanja izvajanja ukrepov (poglavje 1.4):
 - postopno zmanjševanje spodbud fosilnim gorivom.
- **[PO25_VEČ SEKTORSKI] Zelena delovna mesta** (poglavje 1.3.4), ki se ne nanaša neposredno na instrumente iz spremljanja izvajanja ukrepov;
- **[PO26_VSI SEKTORJI] Spodbujanje inovacij za prehod v nizko ogljično družbo** (poglavje 1.3.5), ki vključuje naslednje instrumente iz spremljanja izvajanja ukrepov (poglavje 1.4):
 - spodbujanje raziskav in inovacij za prehod v NOD;
 - razširitev in nadgradnja sistema zelenega javnega naročanja (ZeJN), vključno z uvajanjem javnega naročanja inovacij.

1.3.1 [PO22_VSI SEKTORJI] Emisijska produktivnost

KLJUČNO SPOROČILO

Emisijska produktivnost⁹ v Sloveniji se je leta 2020 izboljšala. V primerjavi z EU je napredek na področju emisijske produktivnosti v Sloveniji še vedno prepočasen. Kljub napredku v zadnjih letih je potrebno še naprej krepiti povezavo med razvojem gospodarstva in ukrepi za zmanjšanje emisij TGP.

Vir: ARSO, SURS, IJS-CEU

Slika 3: Emisijska produktivnost v Sloveniji in EU v obdobju 2005–2020 (Vir: ARSO, SURS, IJS-CEU)
Emission productivity in Slovenia in the period 2005–2020 (Source: SEA, SURS, JSI-EEC)

V Strategiji razvoja Slovenije 2030 (SRS) je zastavljen cilj izboljšanja emisijske produktivnosti, in sicer je cilj za leto 2030 doseganje povprečja EU. SRS spremlja emisijsko produktivnost nekoliko drugače, saj v kazalcu upošteva BDP na podlagi standardov kupne moči. Slovenija še vedno zaostajala za EU povprečjem. Leta 2020 se je emisijska produktivnost ponovno izboljšala. Cilj, ki je zastavljen za kazalec v SRS, ni vrednostno opredeljen, zasleduje pa cilj doseganja povprečja EU.

KEY MESSAGE

Emission productivity in Slovenia has improved in 2020. Compared to the EU, progress in the field of emission productivity in Slovenia is still too slow. Despite the progress made in the last

⁹ Kazalec emisijske produktivnosti spremlja tudi SURS: https://pxweb.stat.si/SiStatDb/pxweb/sl/30 Okolje/30 Okolje_27 okolje_01_27752_kaz_zelene_rasti/2775201S.px/

two years, the link between economic development and measures to reduce GHG emissions needs to be further strengthened.

The Strategy Development of Slovenia 2030 has set a target of improving the productivity of emissions, namely the objective of achieving the EU average for 2030. In 2020, Slovenia was still lagging behind the EU average. Emissions productivity has improved in 2020. The target set for the Strategy indicator is not a value-defined target and follows the objective of achieving the EU average.

Celoten kazalec je dostopen na spletni strani *Kazalcev okolja*, ki jo ureja ARSO (<http://kazalci.arso.gov.si/sl/content/emisijska-produktivnost-1>). V *Resoluciji o Dolgoročni podnebni strategiji Slovenije do leta 2050 (ReDPS50)*¹⁰ je med predlaganimi kazalci spremljanja napredka v industriji vključen tudi kazalec emisijska in snovna produktivnost.

Položaj v DPSIR

Odzivi

Trend

Definicija

Ključni cilj kazalca emisijske produktivnosti je spremljanje okoljske učinkovitosti gospodarstva. Izboljšanje emisijske produktivnosti pomeni dvojni izziv: obvladovanje podnebnih sprememb ob vzporednem gospodarskem razvoju. Emisijska produktivnost je izražena z bruto domačim proizvodom na enoto emisij TGP.

Emisijska produktivnost se izračuna kot količnik med bruto domačim proizvodom v stalnih cenah in vsemi emisijami toplogrednih plinov, povzročenimi z izvajanjem gospodarske dejavnosti in rabe energije v gospodinjstvih. Pri tem emisije TGP in ponori CO₂, ki izhajajo iz rabe tal, spremembe rabe tal in gospodarjenja z gozdovi, niso vključene.

Cilj(i)

Cilj 2030 za Slovenijo je določen v Strategiji Razvoja Slovenije 2030¹¹, in sicer je glavna usmeritev zasledovanje povprečja EU. Cilj je skladen tudi z usmeritvijo iz *ReDPS50* – do leta 2030 doseči povprečje EU v letu 2030.

Komentar

Emisijska produktivnost se je do leta 2015 stalno izboljševala. Večje izboljšanje kazalca je bilo v letu 2014, kar pa je deloma posledica zmanjšanja emisij v tem letu (mila zima, manjše obratovanje termoelektrarn). V zadnjih letih se je rast nekoliko umirila in v letu 2016 celo

¹⁰ Uradni list RS, št. [119/21](#)

¹¹ Strategija razvoja Slovenije:

http://www.vlada.si/fileadmin/dokumenti/si/projekti/2017/srs2030/Strategija_razvoja_Slovenije_2030.pdf

nazadovala. V zadnjih letih zopet beležimo rast emisijske produktivnosti. Pred tem so emisije TGP od začetka devetdesetih let do leta 2008 postopno naraščale, v tem obdobju se je produktivnost rabe ogljika izboljševala na račun ugodnih gospodarskih gibanj. V obdobju po letu 2008 se je produktivnost rabe ogljika še vedno izboljševala, kljub krčenju gospodarske aktivnosti, vendar je bilo izboljšanje kazalca veliko počasnejše.

Znatno izboljšanje v letih 2006 in 2007 je bilo posledica hitre rasti gospodarske aktivnosti (BDP) ob zmerni rasti emisij TGP (v povprečju se je BDP v teh letih povečal za več kot 6 %, rast emisij pa je bila manj kot 1 %). Izboljšanje v letu 2013 in 2014 je bilo posledica znatnega zmanjšanja emisij (v vseh sektorjih, razen v predelovalnih dejavnostih) ob skoraj nespremenjeni rasti BDP.

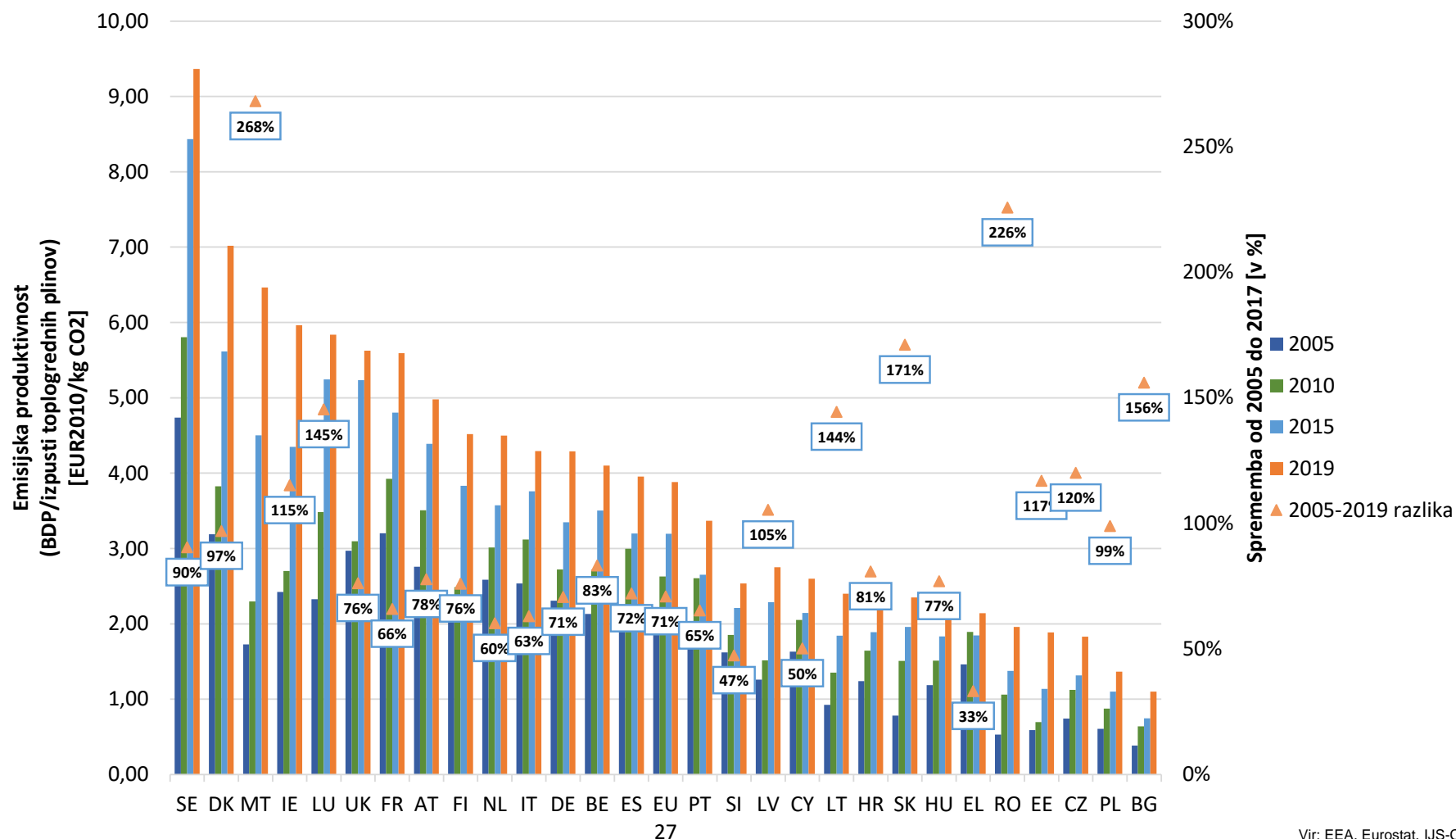
Ob negativni gospodarski rasti (-4,2 %) in nižjimi emisijami TGP (-7,2 %) v letu 2020 (v primerjavi z 2019) kazalec emisijske produktivnosti kaže na izboljšanje emisijske produktivnosti v Sloveniji. Kazalec emisijske produktivnosti v Sloveniji se je v obdobju 2005–2020 izboljšal za 61 %, v zadnjem letu pa za 3 %.

V prihodnje je pomembno, da se kazalec izboljšuje in zagotavlja razklop med rastjo BDP in TGP. Cilj je znatno zmanjšanje emisij TGP ob hkratni gospodarski rasti.

Tabela 1: Emisijska produktivnost v Sloveniji

	2005	2010	2015	2020
Emisijska produktivnost v Sloveniji [EUR ₂₀₁₀ /kg CO ₂ ekv]	1,62	1,85	2,21	2,62

V OP TGP je zastavljen cilj izboljšanja emisijske produktivnosti, ciljna vrednost pa ne. Kazalec OP TGP je enak kazalcu, ki ga spremlja EUROSTAT.

Vir: EEA, Eurostat, IJS-CEU

Slika 4: Spremembe emisijske produktivnosti v obdobju 2005 do 2019 po državah članicah (Vir: EEA, Eurostat, IJS-CEU)
Emissions productivity of EU-28 member states in the period 2005–2019 (Source: EEA, Eurostat, JSI-EEC)

Emisijska produktivnost na osnovi standarda kupne moči

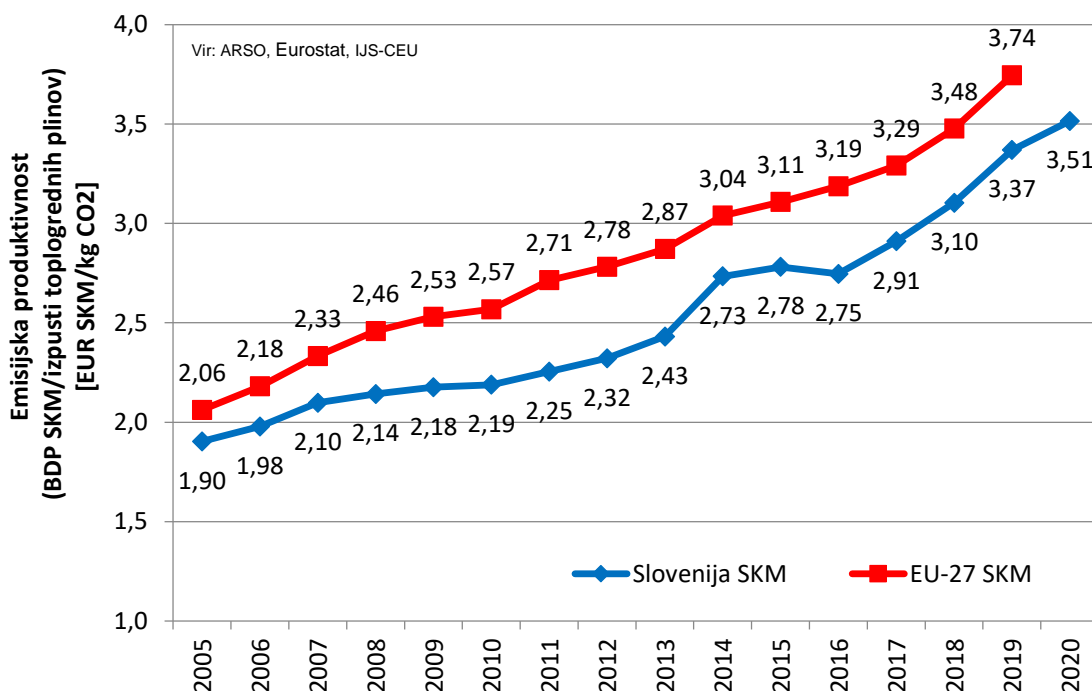
V okviru Strategije razvoja Slovenije je določen kazalnik emisijska produktivnost, pri katerem se zasleduje vrednost povprečja EU-28 v letu 2030. Kazalec emisijska produktivnost na osnovi standarda kupne moči se nekoliko razlikuje:

- namesto BDP-ja v stalnih cenah za primerjavo uporablja BDP v standardih kupne moči;
- zajema tudi emisije iz mednarodnega letalstva, ki sicer niso vključene v ciljne emisije TGP pogodbenic Pariškega sporazuma.

Vsak od kazalcev ima svoje prednosti. Kazalec OP TGP je lažje primerljiv z OECD metodologijo, ki uporablja BDP v stalnih cenah. Poleg tega je kazalec OP TGP (z BDP v stalnih cenah) uporaben v analizah scenarijev in projekcijah, saj omogoča lažje preverjanje doseganja ciljev. Primerjava na podlagi BDP kupne moči torej prikazuje nekoliko drugačne rezultate, deloma izenačuje razlike med državami in sicer tiste, ki so vezane na gospodarsko aktivnost.

Smiselno je spremljati oba, prvega zaradi primerljivosti z mednarodno objavljenimi kazalci, drugega pa zaradi cilja Strategije razvoja Slovenije 2030. Zaradi uporabe različnih metodologij v kazalcu je torej smiselno ločeno spremljanje obeh različic kazalca emisijske produktivnosti.

Analiza obeh kazalcev v letu 2020 kaže na izboljšanje, tudi emisijska produktivnost Slovenije merjena z upoštevanjem standarda kupne moči, se je v tem letu izboljšala.

Slika 5: Emisijska produktivnost na osnovi standarda kupne moči (Vir: ARSO, Eurostat, IJS-CEU)
Emission productivity in Slovenia based on the purchasing power standard
(Source: SEA, Eurostat, JSI-EEC)

Metodologija

Cilji povzeti po:

Strategiji Razvoja Slovenije 2030:

http://www.vlada.si/fileadmin/dokumenti/si/projekti/2017/srs2030/Strategija_razvoja_Slovenije_2030.pdf

Podatki za Slovenijo

Metodologija zbiranja podatkov:

EU/Eurostat zakonodajna podlaga?

Metodologija obdelave podatkov:

OECD uporablja kazalec emisijske produktivnosti (EUR₂₀₁₀/kg CO₂ ekv) za spremljanje zelene rasti v posameznih državah. Metodologija izračuna kazalca je opredeljena na straneh OECD: »Greenhouse gas productivity« kot količnik med DBP v stalnih cenah in emisijami TGP, izraženih v CO₂ ekvivalentu:

- bruto domači proizvod (EUR₂₀₁₀);
- skupne emisije toplogrednih plinov brez upoštevanja emisij rabe tal, spremembe rabe tal in gospodarjenja z gozdovi (kg CO₂ ekv).

Podatkovni viri

Podatkovni niz	Enota	Vir	Obdobje uporabljenih podatkov	Razpoložljivost podatka	Frekvenca osveževanja podatkov	Datum zajema podatkov	Mednarodna primerljivost podatkovnega niza
Bruto domači proizvod	EUR ₂₀₁₀	SURS	2005–2020	Nacionalni računi za preteklo leto so objavljeni v avgustu tekočega leta	enkrat letno	17. 2. 2022	da
Emisije toplogrednih plinov	kg CO ₂ ekv	ARSO	2005–2020	Prva verzija: 15. januar za leto X – 2 Končna verzija: 15. marec za leto X – 2	enkrat letno	17. 2. 2022	da

Opredelevitev kazalca:

Relevantnost kazalca: 2

Točnost uporabljenih podatkov: 1

Časovna primerljivost: 1

Prostorska primerljivost: /

Datum zadnje osvežitve kazalca: 23. 3. 2022

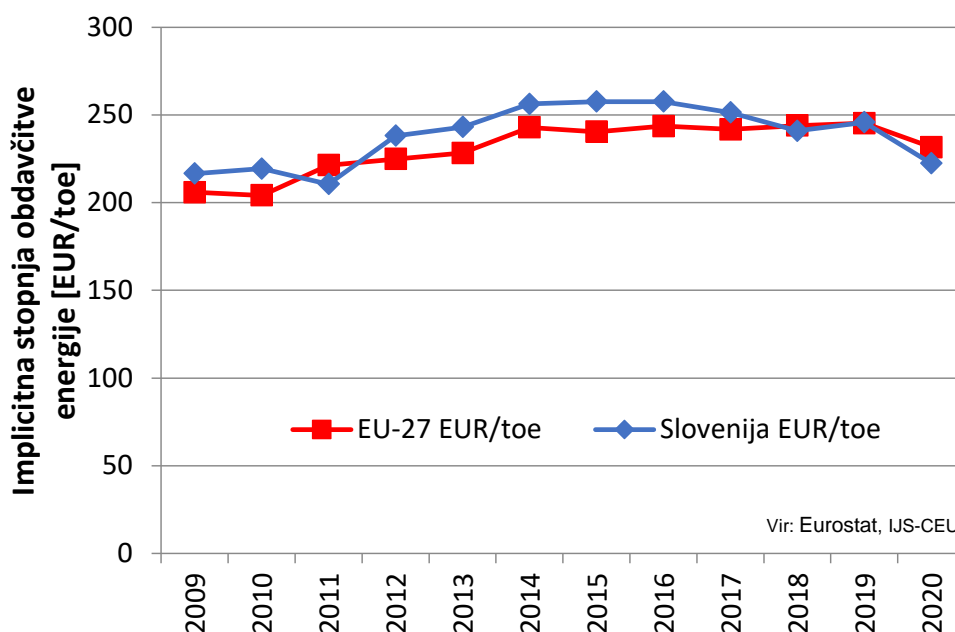
Avtorica: Tadeja Janša, IJS-CEU, pripravil v sklopu naloge *Strokovne podlage za izpolnitev nacionalnih, evropskih in mednarodnih obveznosti poročanja ter pripravo stališča s področja blaženja podnebnih sprememb*

1.3.2 [PO23_ VSI SEKTORJI] Implicitna stopnja obdavčitve energije

KLJUČNO SPOROČILO

Implicitna stopnja obdavčitve energije skozi celotno opazovano obdobje niha, v zadnjem obdobju pa postopoma pada. Vrednost kazalca za Slovenijo je v letu 2020 nižja od povprečja EU-28 (za 4 %). Pred letom 2009, ko se je znatno povečala, je bila opazno nižja od povprečja EU. Razloge za razlike gre iskati predvsem v razlikah v strukturi rabe energije, kjer je izrazito večji delež tekočih goriv za pogon motornih vozil, in v višini obdavčitve posameznih energentov. Za ta kazalec ciljna vrednost ni zastavljena, spremljamo vrednost kazalca glede na raven v EU.

Slika 6: Implicitna stopnja obdavčitve energije v Sloveniji in v EU (Vir: Eurostat, IJS-CEU)
Implicit energy tax rate in Slovenia and the EU (Source: Eurostat, JSI-EEC)

KEY MESSAGE

The implicit level of energy taxation fluctuates throughout the observed period, but recently it has been gradually declining. The value of the indicator for Slovenia in 2020 is lower than the EU-28 average (by 4%). Prior to 2009, when it increased significantly, it was significantly lower than the EU average. The reasons for the differences can be found mainly in the differences in the structure of energy use, where the share of liquid fuels for motor vehicle propulsion is significantly higher, and in the amount of taxation of individual energy sources. There is no target value for this indicator, we monitor the value of the indicator according to the level in the EU.

Celoten kazalec je dostopen na spletni strani *Kazalcev okolja*, ki jo ureja ARSO (<http://kazalci.arso.gov.si/sl/content/implicitna-stopnja-obdavcitve-energije-1?tid=98>). V *ReDPS50* med predlaganimi kazalci spremljanja napredka kazalec implicitna stopnja obdavčitve energije ni vključen.

Položaj v DPSIR

Odzivi

Trend

Definicija

Implicitna obdavčitev energije je kazalec, ki spremlja napredek pri doseganju ciljev strategije EU za trajnostni razvoj. Z implicitno stopnjo obdavčitve energije merimo, kako je z davki obremenjena končna energija¹². V državah EU so davki na energijo pomemben ekonomski instrument za doseganje ciljev prehoda v nizkoogljično družbo.

Sprememba v vrednosti kazalca je lahko odraz več dejavnikov. Za razumevanje medletnih sprememb v kazalcu je potrebna analiza sprememb v strukturi rabe virov energije in analiza sprememb v višinah obdavčitve posameznih virov. Kazalec omogoča tudi ocenjevanje vloge fiskalne politike pri spremembah povpraševanja po energiji.

Omejitev kazalca je, da izračun kazalca temelji na davčnih prihodkih od prodane energije. Davčni prihodki temeljijo na načelu nastanka poslovnega dogodka in ne na načelu plačila davčnemu organu. Izračun davčnih prihodkov po tem načelu ne daje informacije o tem, koliko so znašali dejansko plačani davki na energijo in koliko je dejansko obremenjena energija z davki. Kazalec implicitne stopnje obdavčitve energije je precenjen, saj ne upošteva vračil in oprostitev plačila nekaterih davkov/trošarin na energente.

Kazalec implicitna obdavčitev energije je opredeljen kot razmerje med davčnimi prihodki od prodaje energije in končno rabo energije v posameznem koledarskem letu. Davčni prihodki od prodaje energije so izraženi v evrih (deflacionirani s cenovnim deflatorjem za domačo končno porabo) in rabo končne energije v toe.

Cilj(i)

Za ta kazalec ciljna vrednost ni zastavljena.

Komentar

Ciljne vrednosti stopenj obdavčitve energije niso postavljene. Smiselno je, da je vrednost kazalca v Sloveniji primerljiva implicitnim stopnjam obdavčitve energije EU-28. Direktiva o obdavčitvi energije določa minimalne stopnje obdavčitve energentov in električne energije. Predpisane minimalne obdavčitve morajo odražati konkurenčnost različnih energentov. Strategija trajnostnega razvoja EU priporoča, da bi morale države članice preusmeriti

¹² Implicitna stopnja obdavčitve energije:
https://ec.europa.eu/eurostat/cache/metadata/EN/ten00120_esmsip2.htm#meta_update1571313891547

obdavčitve z dela na porabo energije in/ali na onesnaževanje, da bi prispevali k ciljem EU – povečanje zaposlenosti in zmanjšanje negativnih vplivov na okolje.

Vrednost implicitne stopnje obdavčitve energije v Sloveniji je bila leta 2020 nižja za 4 % od povprečne stopnje obdavčitve držav EU-28. Leta 2005 je bila obdavčitev energije za 15 % pod povprečjem EU. Do večjih sprememb pri obdavčitvi energentov je prišlo v letu 2009, od takrat naprej je obdavčitev na porabljeno enoto energije višja od povprečja EU (z izjemo let 2011 in 2018). Razlog za spremembo je bilo povišanje trošarin na pogonska goriva in kurilno olje ter spremenjena struktura rabe energije. V obdobju po letu 2009 ni bilo večjih medletnih sprememb.

Tabela 2: Implicitna stopnja obdavčitve energije v Sloveniji in v EU

EUR/toe	2005	2010	2015	2020
EU-27	194	204	240	232
Slovenija	165	219	258	222

Metodologija

Cilji povzeti po:

Cilji za ta kazalec niso zastavljeni.

Podatki za Slovenijo

Metodologija zbiranja podatkov:

EU/Eurostat zakonodajna podlaga

Metodologija obdelave podatkov:

Metodologija izračuna kazalca je opredeljena na straneh EUROSTAT-a: implicitna stopnja obdavčitve energije (EUR/toe), tsdcc360, »Implicit tax rate on energy«). Vse vrednosti kazalcev, objavljenih na EUROSTAT, so osvežene za obdobje do zadnjega objavljenega leta, zato so podatki nekoliko različni od predhodno objavljenih. V tem poročilu so zato osvežene celotne časovne vrste.

Prihodki iz davkov na energijo temeljijo na standardu nacionalnih računov. Poročani prihodki temeljijo na načelu nastanka poslovnega dogodka in ne na načelu plačila davčnemu organu. Davki na energijo obsegajo davke na energente, ki se uporabljajo za prevoz in za stacionarne vire. Največ prihodkov predstavljajo davki na bencin in dizelsko gorivo.

Končna raba energije obsega rabo energije v prometu, industriji, storitvah, gospodinjstvih in kmetijstvu, brez transformacij energije. Izražena je v tonah naftnega ekvivalenta.

Podatkovni viri

Podatkovni niz	Enota	Vir	Obdobje uporabljenih podatkov	Razpoložljivost podatka	Frekvenca osveževanja podatkov	Datum zajema podatkov	Mednarodna primerljivost podatkovnega niza
Implicitna stopnja obdavčitve energije	EUR/toe	EUROSTAT	2005–2020	EUROSTAT objavlja izračun kazalca v drugi četrtini leta za dve leti nazaj	enkrat na dve leti	17. 2. 2022	da

Opredelitev kazalca:

Relevantnost kazalca: 2

Točnost uporabljenih podatkov: 1

Časovna primerljivost: 1

Prostorska primerljivost: /

Datum zadnje osvežitve kazalca: 23. 3. 2022

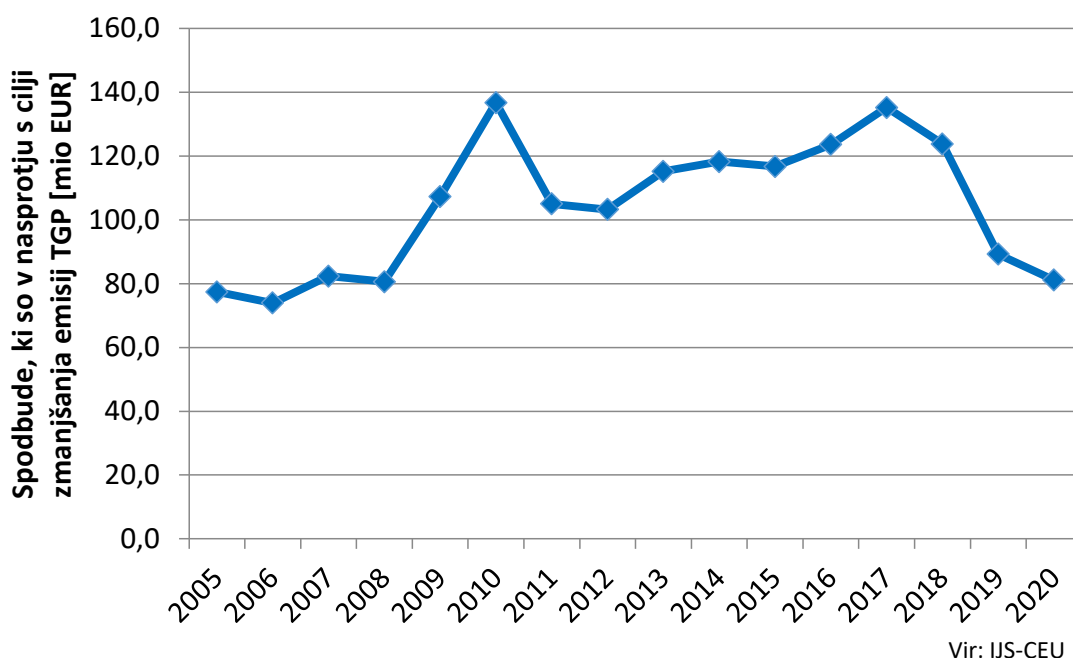
Avtorica: Tadeja Janša, IJS-CEU, pripravil v sklopu naloge *Strokovne podlage za izpolnitev nacionalnih, evropskih in mednarodnih obveznosti poročanja ter pripravo stališča s področja blaženja podnebnih sprememb*

1.3.3 [PO24_VSI SEKTORJI] Spodbude, ki so v nasprotju s cilji zmanjševanja emisij TGP

KLJUČNO SPOROČILO

Spodbude, ki so v nasprotju z doseganjem cilja zmanjševanja emisij TGP, so do leta 2017 vztrajno rasle, v zadnjih letih pa je prišlo do njihovega zmanjšanja. V 2020 so se v primerjavi z letom 2019 zmanjšale za 9 %. Ciljna vednost ni zastavljena, zasleduje se usmeritev »postopno znatno zmanjšanje okolju škodljivih spodbud«. Izstopajo vračila trošarin za dizelsko gorivo, ki so se glede na predhodno leto sicer zmanjšale, vendar še vedno predstavljajo 37 % v skupnem znesku vseh spodbud, ki so v nasprotju z doseganjem ciljev zmanjševanja emisij TGP. Spodbude usmerjajo potrošnike k večjim emisijam TGP, zato so za doseganje ciljnega zmanjšanja emisij TGP potrebni dodatni ukrepi, ki so praviloma tudi dražji.

Slika 7: Spodbude, ki so v nasprotju s cilji zmanjševanja emisij TGP (Vir: IJS-CEU)
Incentives that work against the goal of reducing GHG emissions (Source: JSI-EEC)

KEY MESSAGE

Incentives that go against the goal of reducing greenhouse gas GHG have grown steadily by 2017 and have seen their decline in recent years. In 2020 they decreased by 9 % compared to 2019. The target information is not set, the "gradual significant reduction of environmentally harmful incentives" is pursued. The refunds on diesel excise duties, which have decreased compared to the previous year, still represent 37 % in total, are contrary to the achievement of the GHG emission reduction targets. Incentives direct consumers towards higher GHG emissions, so additional measures are needed to achieve the GHG emission reduction target, which is generally also more expensive.

Celoten kazalec je dostopen na spletni strani *Kazalcev okolja*, ki jo ureja ARSO (<http://kazalci.arso.gov.si/sl/content/spodbude-ki-so-v-nasprotju-s-cilji-zmanjsevanja-izpustov-tgp-0?tid=98>). V *ReDPS50* med predlaganimi kazalci spremljanja napredka kazalec spodbude, ki so v nasprotju z doseganjem cilja zmanjševanja emisij TGP, ni vključen.

Položaj v DPSIR

Odzivi

Trend

Definicija

Spodbujanje izdelkov in proizvodnje, ki so škodljivi za okolje, ne prispeva k doseganju ciljev zmanjševanja emisij TGP, celo usmerja potrošnike k njihovemu povečevanju. Je tudi v nasprotju z načelom »onesnaževalec plača«. Gospodarstvo je najučinkovitejše, če so okoljski stroški v celoti vključeni v ceni proizvodov, stroške pa plačuje onesnaževalec. V primeru spodbud, ki so v nasprotju z doseganjem ciljev zmanjševanja emisij TGP, okoljske stroške nosi celotna družba.

Enotne definicije, kaj so spodbude, ki so v nasprotju s cilji zmanjševanja emisij TGP, ni. S strani OECD je sprejeta definicija, da so spodbude, ki so v nasprotju s cilji zmanjševanja emisij TGP, posledica vladnih ukrepov posameznih držav, ki preko davčnih spodbud zvišujejo prihodke ali znižujejo stroške potrošnikom in proizvajalcem, pri čemer nastaja okoljska škoda (povečuje se količina odpadkov, povečujejo se emisije, drugo onesnaževanje ali izkoriščanje naravnih virov).

Cilji

Cilj, ki se ga zasleduje, je zmanjševanje spodbud, ki so v nasprotju s cilji zmanjševanja emisij TGP. Dolgoročni cilj je ukinitvev teh spodbud, do leta 2030 pa njihovo znatno zmanjšanje (cilj NEPN¹³). Ciljna vrednost kazalca za leto 2020 ni določena. V *ReDPS50* je med usmeritvami pri zelenem financiranju za prehod v nizkoogljično družbo (NOD) do leta 2030 navedeno tudi da se bodo postopno zmanjševala vračila trošarine na energente, ki so v nasprotju s cilji zmanjševanja emisij TGP: v prometu bodo ukinjena do leta 2025 oziroma skladno z razvojem zakonodaje v EU, v industriji pa do leta 2030, oziroma bodo vračila trošarine pogojevana z izvedbo ukrepov za zmanjševanje emisij (pridobljen certifikat v skladu s standardom ISO 50.001 ali ISO 14.001, kar prispeva k večanju energetske in snovne učinkovitosti idr.).

Komentar

Vrednost spodbud, ki so v nasprotju s cilji zmanjševanja emisij TGP, se je po padcu v letu 2011 postopno, a vztrajno dvigovala do leta 2017. Po tem letu se je vrednost spodbud

13 Celoviti nacionalni energetske in podnebni načrt Republike Slovenije (NEPN), Vlada RS, februar 2020 (https://www.energetika-portal.si/fileadmin/dokumenti/publikacije/nepn/dokumenti/nepn_5.0_final_feb-2020.pdf)

zmanjšala. In sicer letu 2020 se je vrednost spodbud zmanjšala za 9 %. Najbolj problematično ostaja vračilo trošarin za dizelsko gorivo za komercialni namen (za tovorna vozila in vozila za prevoz potnikov) ter oproščeno plačilo trošarine od uporabe fosilnih goriv, ki se uporabljajo za proizvodnjo električne energije ter sproizvodnjo električne energije in toplote.

Struktura spodbud, ki niso v skladu s cilji zmanjševanja emisij TGP, se je v opazovanem obdobju spreminjala. Za leto 2019 znaša ocenjena vrednost spodbud 81,1 mio EUR, od tega:

- 30,02 mio EUR (37 %) delnih vračil trošarine na dizelsko gorivo za komercialni namen,
- 20,11 mio EUR (25 %) oprostitev plačil trošarine pri proizvodnji električne energije in toplote,
- 18,89 mio EUR (23 %) delnega vračila trošarine za uporabo kmetijske in gozdarske mehanizacije in
- 12,08 mio EUR (15 %) delnega vračila trošarine za industrijsko-komercialni namen.

Še vedno izstopajo vračila trošarin za dizelsko gorivo, ki so glede na predhodno leto zmanjšala, vendar še vedno predstavljajo 37 % celotnega zneska spodbud. Obseg delnih vračil (trošarine na dizelsko gorivo za komercialni namen) se je v letu 2020 zmanjšal, tako količini kot tudi v znesku vračila v €.

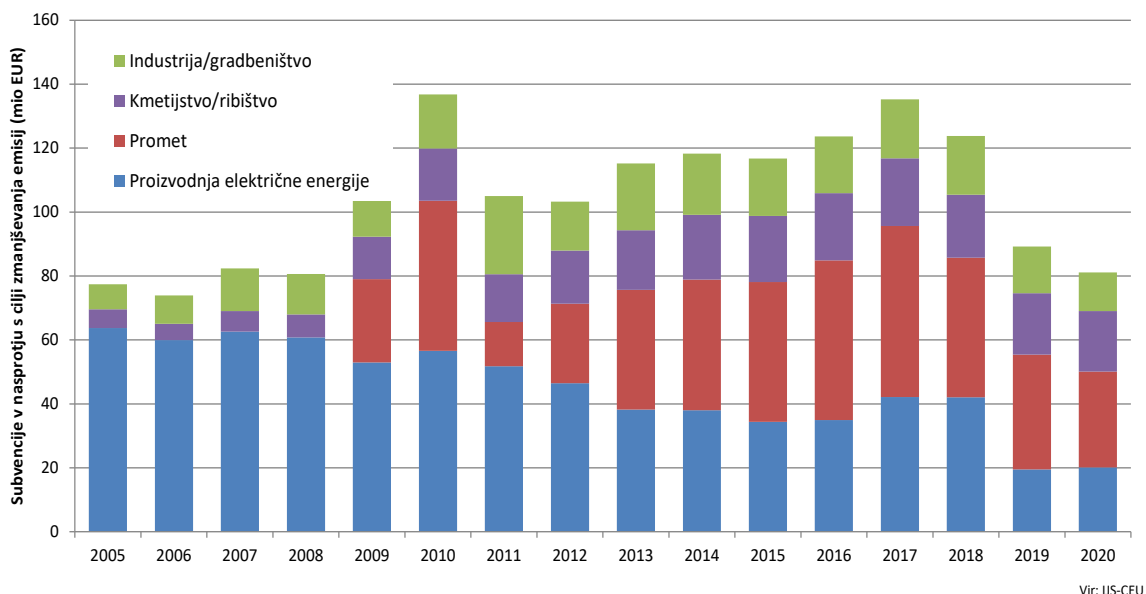
Glede obdavčenja je Vlada deloma omejena, v skladu z evropsko zakonodajo (t.i. Direktivo 2003/96/ES o obdavčitvi energentov) so za vse države članice EU obvezne nekatere oprostitve trošarine. Za njihovo zmanjševanje bo potrebno spreminjanje pravnega reda EU. Slovenija pa uveljavlja tudi nekatere oprostitve trošarin, ki so po evropski zakonodaji opsijske in predstavljajo večji del zgoraj navedenega zneska¹⁴.

Tabela 3: Spodbude, ki so v nasprotju s cilji zmanjšanja emisij TGP

Leto	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Slovenija [mio EUR]	77,4	74,0	82,3	80,6	107,3	136,8	105,0	103,3	115,2	118,3	116,8	123,6	135,2	123,8	89,3	81,1

¹⁴ V skladu z evropsko zakonodajo (t.i. Direktivo 2003/96/ES o obdavčitvi energentov) so za vse države članice EU obvezne naslednje oprostitve trošarine: na pogonska goriva v letalskem in pomorskem prometu, na goriva, ki se uporabljajo za dvojno rabo, na goriva, ki jih porabljajo diplomatska in konzularna predstavništva in mednarodne organizacije.

Slovenija pa uveljavlja tudi nekatere oprostitve trošarin, ki so po evropski zakonodaji opsijske, te so: oprostitve za goriva za proizvodnjo električne energije ter sproizvodnjo toplote in električne energije, delno vračilo trošarine za dizelsko gorivo, ki se porabi za t.i. komercialni namen, delno (50-odstotno) vračilo trošarine za energente za pogon statičnih delovnih strojev, strojev v gradbeništvu in strojogradnji, železniškem prometu ter žičnic in strojev ter naprav na smučiščih ter delno (70-odstotno) vračilo trošarine za energente za pogon kmetijske mehanizacije.

Vir: IJS-CEU

Slika 8: Struktura spodbud, ki so v nasprotju s cilji zmanjševanja emisij TGP (Vir: IJS-CEU)
Structure of incentives that work against the goal of reducing GHG emissions
 (Source: JSI-EEC)

Metodologija

Cilji povzeti po:

Cilji za ta kazalec niso zastavljeni.

Podatki za Slovenijo

Metodologija zbiranja podatkov:

EU/Eurostat zakonodajna podlaga

Metodologija obdelave podatkov:

Metodologija izračuna kazalca je opredeljena na straneh EUROSTAT-a: implicitna stopnja obdavčitve energije (EUR/toe), tsdcc360, »Implicit tax rate on energy«). Vse vrednosti kazalcev, objavljenih na EUROSTAT, so osvežene za obdobje do zadnjega objavljenega leta, zato so podatki nekoliko različni od predhodno objavljenih. V tem poročilu so zato osvežene celotne časovne vrste.

Prihodki iz davkov na energijo temeljijo na standardu nacionalnih računov. Poročani prihodki temeljijo na načelu nastanka poslovnega dogodka in ne na načelu plačila davčnemu organu. Davki na energijo obsegajo davke na energente, ki se uporabljajo za prevoz in za stacionarne vire. Največ prihodkov predstavljajo davki na bencin in dizelsko gorivo.

Končna raba energije obsega rabo energije v prometu, industriji, storitvah, gospodinjstvih in kmetijstvu, brez transformacij energije. Izražena je v tonah naftnega ekvivalenta.

Podatkovni viri

Podatkovni niz	Enota	Vir	Obdobje uporabljenih podatkov	Razpoložljivost podatka	Frekvenca osveževanja podatkov	Datum zajema podatkov	Mednarodna primerljivost podatkovnega niza
Podpora proizvodnji električne energije iz domačih virov za zagotavljanje zanesljive oskrbe z energijo	EUR	MzI	2005–2020	/	Tekoče leto za leto X – 1	19. 1. 2022	ne
¹⁵ Oprostitev plačila trošarine za energente, uporabljene pri proizvodnji električne energije ter za soproizvodnjo električne energije in toplote (premog, naftni derivati, zemeljski plin) Oprostitev plačila trošarine za rabo električne energije	GJ, sm ³ , 1.000 l kg MWh	FURS	2005–2020	/	Junija tekočega leta za leto X – 1	19. 1. 2022	ne
Stroški zapiranja rudnika RTH	EUR	MzI	2005–2020	/	Tekoče leto za leto X – 1		ne
Vračilo trošarine na dizelsko gorivo pri tovornih vozilih	EUR	FURS	2005–2020	/	Tekoče leto za leto X – 1	14. 1. 2022	ne
¹⁶ Delno vračilo trošarin na goriva pri uporabi kmetijske mehanizacije	EUR	FURS	2005–2020	/	Tekoče leto za leto X – 1	14. 1. 2022	ne
Vračilo trošarin na goriva, ki jih	EUR	FURS	2005–2020	/	Tekoče leto za leto X – 1	14. 1. 2022	ne

15 Proizvajalec zaradi tovrstnih oprostitev ni stimuliran k zamenjavi energenta, s katerim bi povzročil manj emisij TGP. Ukrep tako slabo usmerja k doseganju cilja zmanjšanja emisij TGP.

16 Podatki o vračilih in oprostitev so v celoti zajeti s strani pristojne institucije - podatki o vračilih in delnih vračilih so vrednostno ovrednoteni v €, oprostitev so izračunane na podlagi količine in višine trošarine za posamezne energente.

Podatkovni niz	Enota	Vir	Obdobje uporabljenih podatkov	Razpoložljivost podatka	Frekvenca osveževanja podatkov	Datum zajema podatkov	Mednarodna primerljivost podatkovnega niza
uporablja delovna mehanizacija, in vračilo trošarin na goriva pri uporabi kmetijske mehanizacije							
Vračilo trošarin za industrijsko rabo	EUR	FURS	2005–2020	/	Tekoče leto za leto X – 1	18. 12. 2021	ne
Vračilo trošarin za ribiške ladje	EUR	FURS	2005–2020	/	Tekoče leto za leto X – 1	19. 1. 2022	ne

Oprelitev kazalca:

Relevantnost kazalca: 3

Točnost uporabljenih podatkov: 3

Časovna primerljivost: 3

Prostorska primerljivost: /

Datum zadnje osvežitve kazalca: 23. 3. 2022

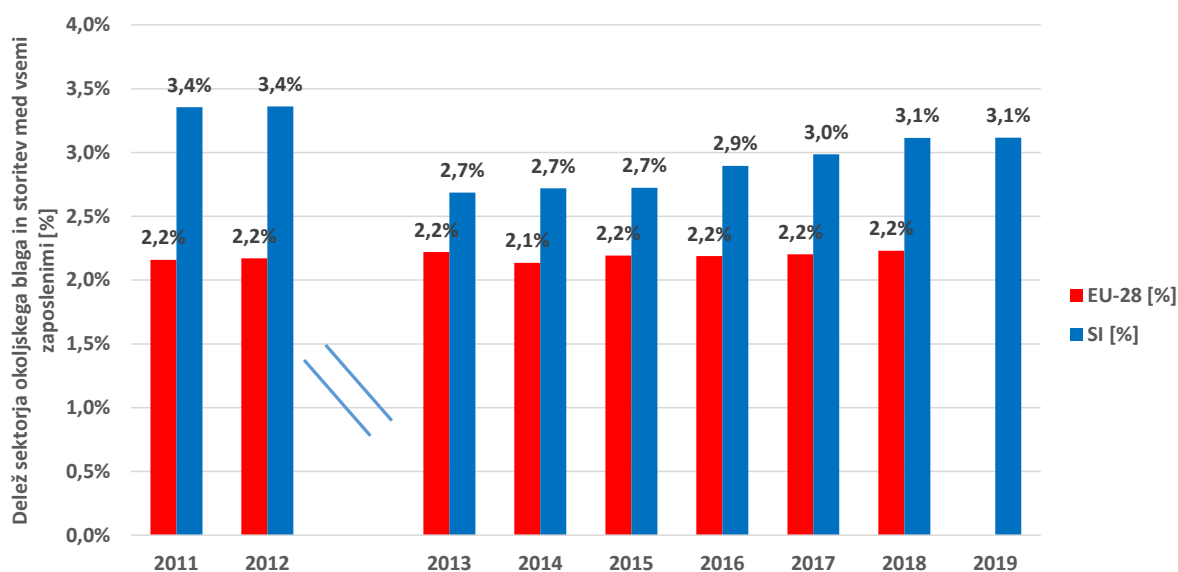
Avtorica: Tadeja Janša, IJS-CEU, pripravil v sklopu naloge *Strokovne podlage za izpolnitev nacionalnih, evropskih in mednarodnih obveznosti poročanja ter pripravo stališča s področja blaženja podnebnih sprememb*

1.3.4 [PO25_ VSI SEKTORJI] Zelena delovna mesta

KLJUČNO SPOROČILO

Leta 2019 se je število zaposlenih v sektorju okoljskega blaga in storitev povečalo za 1 %. Delež zaposlenih v tem sektorju glede na vse zaposlene v Sloveniji se v zadnjih letih ne spreminja veliko. Cilj Slovenije je povečanje števila zelenih delovnih mest. Ciljna vrednost za Slovenijo ni zastavljena, zato v okviru spremljanja izvajanja OP TGP primerjamo stanje v Sloveniji s stanjem v EU in spremljamo spremembe glede na preteklo leto.

Vir: SURS, Eurostat, IJS-CEU

Slika 9: Delež zaposlenih v sektorju okoljskega blaga in storitev med vsemi zaposlenimi v Sloveniji in EU-28. Podatki do leta 2012 in po letu 2013 niso primerljivi zaradi spremembe v metodologiji (Vir: SURS, Eurostat, IJS-CEU)
Share of employees in the environmental goods and services sector among all employees in Slovenia and the EU-28 (Data up to 2012 and after 2013 are not comparable due to changes in the methodology) (Source: SURS, Eurostat, JSI-EEC)

KEY MESSAGE

In 2019, the number of employees in the environmental goods and services sector increased by 1%. The share of employees in this sector in relation to all employees in Slovenia has not changed much in recent years. Slovenia's goal is to increase the number of green jobs. The target value for Slovenia has not been set, so in the framework of monitoring the implementation of the GHG OP, we compare the situation in Slovenia with the situation in the EU and monitor changes compared to the previous year.

Celoten kazalec je dostopen na spletni strani *Kazalcev okolja*, ki jo ureja ARSO (<http://kazalci.arso.gov.si/sl/content/zelena-delovna-mesta-1?tid=98>). V ReDPS50 med predlaganimi kazalci spremljanja napredka kazalec zelena delovna mesta ni vključen.

Položaj v DPSIR

Odzivi

Trend

Definicija

Kazalec je namenjen spremljanju učinka podnebne politike na trg delovne sile. Ker gre za kompleksne vplive, je smiselno spremljanje učinkov podnebne politike na zaposlenost v širšem okviru okoljskih politik. V splošnem izvajanje okoljskih politik vpliva tako na zaposlenost, kot tudi na porazdelitev in kakovost delovnih mest.

Cilji

Ciljna vrednost za Slovenijo ni zastavljena. Stremi se k vedno večjemu številu zelenih delovnih mest.

Komentar

Nova metodologija spremljanja zaposlitev na področju okoljskega blaga in storitev prinaša boljše spremljanje zaposlitev, in sicer ločeno po predelovalnih dejavnostih in po okoljskih domenah od leta 2013 naprej. Iz spremljanja je razvidno, da je bilo v Sloveniji leta 2019 v sektorju okoljskega blaga in storitev 29.689 zaposlenih, kar je za 1 % več kot leto pred tem. Zaposlenih v sektorju okoljskega blaga na področju upravljanja z energetskega viri je bilo leta 2019 skupaj 8.540, med njimi jih je bilo največ zaposlenih v gradbeni dejavnosti (42 %).

Tabela 4: Število zaposlenih v sektorju okoljskega blaga in storitev na področju upravljanja z energetskega viri (Vir: SiSTAT)

Število zaposlenih	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2018/2019
B Rudarstvo	36	3	3	4	5	5	7	0 %
C Predelovalne dejavnosti	2.418	2.357	2.410	2.794	2.325	2.350	2.259	26 %
D Oskrba z električno energijo, plinom in paro	2.894	3.487	2.627	2.763	2.426	2.836	2.710	32 %
F Gradbeništvo	2.710	2.128	2.422	2.867	3.197	3.555	3.564	42 %
Skupaj	8.058	7.975	7.463	8.428	7.953	8.746	8.540	100 %

V Sloveniji je leta 2019 delež zaposlenih v sektorju okoljskega blaga in storitev znašal 3,1 %. Deleža zaposlenih v tem sektorju glede na vse zaposlene se znotraj EU-28 in Slovenije ne spreminjata veliko. V letu 2019 je ta delež v Sloveniji ostal nespremenjen.

Metodologija

Cilji povzeti po:

Cilji za ta kazalec niso zastavljeni.

Podatki za Slovenijo

Metodologija zbiranja podatkov:

EU/Eurostat zakonodajna podlaga

Metodologija obdelave podatkov:

Kazalca število delovnih mest v sektorju okoljskega blaga in storitev ter število zaposlitev na področju upravljanja z energetskimi viri po dejavnostih sta predmet statističnih raziskovanj SURS in EUROSTAT, kjer so na voljo tudi metodološka pojasnila.

Delež zaposlenih v sektorju okoljskega blaga in storitev za EU je izračunan iz podatkov EUROSTAT-a kot razmerje med številom zaposlenih v sektorju okoljskega blaga in storitev zaposlenih (Employment in the environmental goods and services sector (*env_ac_egss1*) in številom zaposlenih skupaj (Employment (main characteristics and rates) – annual averages (*lfsi_emp_a*)).

Vir podatkov za število zaposlenih v Sloveniji v sektorju okoljskega blaga in storitev je SURS (baza SiSTAT: Zaposlenost v sektorju okoljskega blaga in storitev (PDM), Slovenija, letno) sicer je delež za Slovenijo izračunan na enak način.

Podatkovni viri

Podatkovni niz	Enota	Vir	Obdobje uporabljenih podatkov	Razpoložljivost podatka	Frekvenca osveževanja podatkov	Datum zajema podatkov	Mednarodna primerljivost podatkovnega niza
Število zaposlenih v sektorju okoljskega blaga in storitev po dejavnosti, Slovenija	število	SURS (SiSTAT : Število zaposlenih v sektorju okoljskega blaga in storitev po dejavnosti in po okoljskih domenah, Slovenija, letno)	2011–2019	Za leti 2011 in 2012 so objavljeni podatki po stari metodologiji. Od leta 2013 naprej se spremljajo podatki po novi metodologiji.	Letno	23. 2. 2022	ne
Število zaposlenih v sektorju okoljskega blaga in storitev po dejavnosti, EU-27/EU-28	število	EUROSTAT: (Employment in the environmental goods and services sector, env_ac_egss1)	2011–2018	Podatki so na voljo samo za nekaj držav in EU, od leta 2013 se podatki spremljajo tudi za Slovenijo.	Enkrat na dve leti	23. 2. 2022	da
Število zaposlenih, Slovenija in EU-27/EU-28	število	EUROSTAT: (Employment (main characteristics and rates) – annual averages, lfsi_emp_a) / zaposleni skupaj)	2011–2019	Letno	Letno	23. 2. 2022	da

Opredelevanje kazalca:

Relevantnost kazalca: 2

Točnost uporabljenih podatkov: 2

Časovna primerljivost: 2

Prostorska primerljivost: /

Datum zadnje osvežitve kazalca: 23. 3. 2022

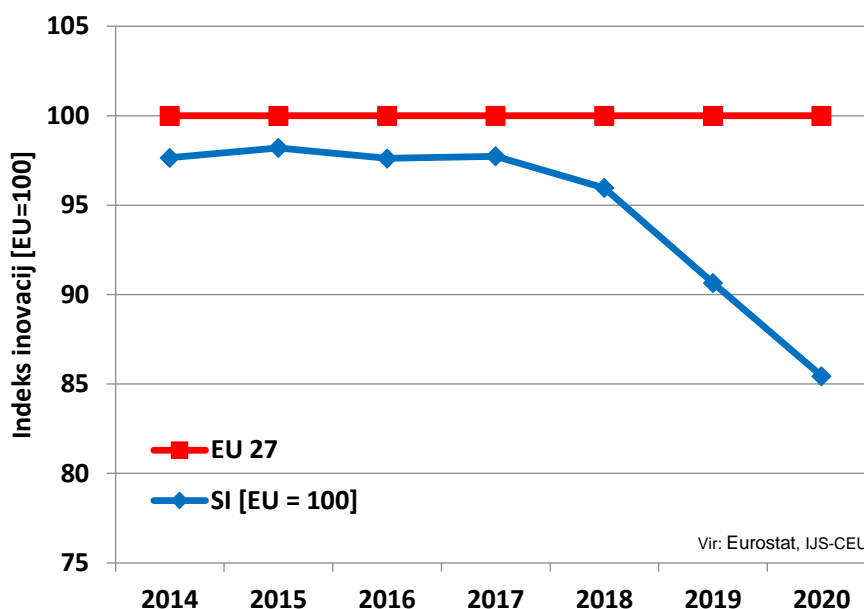
Avtorica: Tadeja Janša, IJS-CEU, pripravil v sklopu naloge *Strokovne podlage za izpolnitev nacionalnih, evropskih in mednarodnih obveznosti poročanja ter pripravo stališča s področja blaženja podnebnih sprememb*

1.3.5 [PO26_VSI SEKTORJI] Spodbujanje inovacij za prehod v nizko ogljično družbo

KLJUČNO SPOROČILO

Kazalec indeks eko-inovacij se v obliki, kot smo ga poznali v poročilih Podnebno ogledalo do zdaj, za leto 2020 ne spremlja več. Uspešnost EU držav na področju inovacij spremlja sestavljen indeks inovacij (Summary Innovation Index), ki je sestavljeni kazalnik, pridobljen z neuteženim povprečjem 27 kazalnikov, ki so zajeti v 12 tematskih področjih. Najbolje Sloveniji kaže na področju informacijske tehnologije, kjer je Slovenija nad povprečjem EU (18 % več). Zanima nas predvsem področje trajnostno ravnanje z okoljem, kjer pa je Slovenija nižje od povprečja EU (21 % manj). Ciljna vrednost za Slovenijo ni zastavljena. Podatki za kazalec v začetnem obdobju prikazujejo nihanje skupnega indeksa inovacij Slovenije, v primerjavi z EU. V zadnjih nekaj letih pa lahko vidimo tudi večji upad vrednosti indeksa.

Slika 10: Indeks inovacij Slovenije in EU (Vir: EUROSTAT, IJS-CEU)
Innovation index in Slovenia and the EU-27(28) (Source: Eurostat, JSI-EEC)

KEY MESSAGE

The EU's innovation performance is monitored with the summary innovation index, which is a composite indicator obtained with an unweighted average of 27 indicators, which are covered by 12 thematic areas. Slovenia is best in the field of information technology, where Slovenia is above the EU average (18% more). In sustainable environmental management, Slovenia is lagging behind the EU average (21% less). The target value for Slovenia is not set. The result of Summary innovation index, between Slovenia and EU average, Slovenia is lagging behind the EU average and also a major decline is seen after the year 2018.

Celoten kazalec je dostopen na spletni strani *Kazalcev okolja*, ki jo ureja ARSO (<http://kazalci.arso.gov.si/sl/content/spodbujanje-eko-inovacij-za-prehod-v-nizko-ogljicno-druzbo-1>). V *ReDPS50* med predlaganimi kazalci spremljanja napredka kazalec spodbujanje inovacij za prehod v nizko ogljično družbo ni vključen.

Položaj v DPSIR

Odzivi

Trend

Definicija

Kazalnik European Innovation Scoreboard (EIS) omogoča primerjavo uspešnosti držav članic EU in izbranih tretjih držav na področju raziskav in inovacij, ter prikazuje relativne prednosti in slabosti njihovih raziskovalnih in inovacijskih sistemov. Državam lahko pomaga pri oceni stanja na področju raziskav in inovacij ter jim lahko služi kot opora pri nadaljnjih odločitvah, na katerih področjih naj v prihodnje okrepijo svoja prizadevanja, da bi povečali svojo inovacijsko učinkovitost.

V okviru spremljanja izvajanja časovnega okvira za Evropo so bili izdelani kazalci uspešnosti, s katerimi se spremlja izvajanje strategije. Učinkovitost inovacij se meri s sestavljenim kazalnikom EIS (Summary Innovation Index), ki zajema uspešnost različnih kazalnikov. EIS razlikuje štiri glavna področja: Okvirni pogoji, Naložbe, Inovacijske dejavnosti in Učinki – ter desetimi inovacijskimi razsežnostmi, kar skupaj zajema skupaj 27 kazalnikov. Kazalec meri, kako visoko se posamezna država uvršča pri razvoju inovativnega okolja glede na povprečje EU.

Cilji

Ciljna vrednost za Slovenijo ni zastavljena. Stremi se k vedno boljšemu rezultatu. V *ReDPS50* je med usmeritvami pri politikah in ukrepih za raziskave, razvoj in inovacije do leta 2050 navedeno tudi, da bo Slovenija še naprej spodbujala interdisciplinarne študije in projekte, dodatno pa sredstva še intenzivneje usmerjeno namenjala za aplikativne projekte (tehnološke in družbene) in eko inovacije, ki bodo zagotavljali prehod v podnebno nevtralno družbo in največjo učinkovitost teh inovacij. To področje bo opredelila tudi kot eno prednostnih področij uporabe raziskav, razvoja in inovacij v Sloveniji.

Komentar

Indeks inovacij Slovenije se je leta 2020 zopet znižal, in je pod povprečjem EU. Pri Skupnem indeksu inovacij, v začetnem obdobju opazimo nekaj nihanja pri rezultatu za Slovenijo v primerjavi z povprečjem EU. Po letu 2018 pa je ta razkorak med EU in Slovenijo, vedno večji.

Tabela 5: Indeks inovacij (Vir: EUROSTAT)

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
EU-27	100	100	100	100	100	100	100
Slovenija	98	98	98	98	96	91	85

Metodologija

Cilji povzeti po:

Cilji za ta kazalec niso zastavljeni.

Podatki za Slovenijo

Metodologija zbiranja podatkov:

EU/Eurostat zakonodajna podlaga

Metodologija obdelave podatkov:

Skupen Indeks Inovacij (Summary Innovation Index) je sestavljeni kazalnik, pridobljen z neuteženim povprečjem 27 kazalnikov. Kazalnik European Innovation Scoreboard (EIS) omogoča primerjavo uspešnosti držav članic EU in izbranih tretjih držav na področju raziskav in inovacij. Omogoča tudi podrobnejši vpogled v uspešnost držav po različnih tematskih področjih: človeški viri, privlačnost raziskovalnega okolja, digitalizacija, finance in podpora države, investicije zasebnega sektorja, uporaba informacijskih tehnologij, inovatorji, povezovanje (privatnega in javnega sektorja), intelektualna sredstva, aktivnosti na področju zaposlovanja, vpliv prodaje in okoljska naravnost. EIS uporablja najnovejše statistične podatke Eurostata in drugih mednarodno priznanih virov, kot sta OECD in Združeni narodi, ki so na voljo v času opravljene analize.

Podatkovni viri

Podatkovni niz	Enota	Vir	Obdobje uporabljenih podatkov	Razpoložljivost podatka	Frekvenca osveževanja podatkov	Datum zajema podatkov	Mednarodna primerljivost podatkovnega niza
Indeks inovacij	Odstotek od EU povprečja. EU povprečje je enako 100 (indeks EU=100)	Eurostat in drugi mednarodno priznani viri, kot sta OECD in Združeni narodi	2014–zadnje opazovano leto	Koledar objave ni na voljo	Letno	15. 4. 2022	da

Opredelitev kazalca:

Relevantnost kazalca: 2

Točnost uporabljenih podatkov: 1

Časovna primerljivost: 2

Prostorska primerljivost: /

Datum zadnje osvežitve kazalca: 19. 4. 2022

Avtorica: Tadeja Janša, IJS-CEU, pripravil v sklopu naloge *Strokovne podlage za izpolnitev nacionalnih, evropskih in mednarodnih obveznosti poročanja ter pripravo stališča s področja blaženja podnebnih sprememb*

1.4 Spremljanje izvajanja ukrepov

V okviru spremljanja izvajanja ukrepov na področju zelene gospodarske rasti so zajeti instrumenti, predstavljeni v spodnji tabeli (Tabela 6). Ukrepi, predvideni v Načrtu za okrevanje in odpornost (NOO), ki je bil sprejet leta 2021 in služi za podlago za koriščenje razpoložljivih sredstev iz Sklada za okrevanje in odpornost, v to spremljanje (še) niso vključeni.

Tabela 6: Pregled izvajanja instrumentov na področju zelene gospodarske rasti

Ime instrumenta	Strateške podlage	Vrsta instrumenta	Odgovornost	Priporočila
NEPOVRATNE FINANČNE SPODBUDE ZA RAZISKAVE IN INOVACIJE TER TRŽNI PRODOR NIZKOOGLJIČNIH TEHNOLOGIJ IN IZDELKOV / ZELENI PREHOD				
Spodbujanje raziskav in inovacij za prehod v podnebno nevtravno družbo	NEPN OP EKP	✓ ✓	ekonomski (finančne spodbude), demonstracijski	MGRT, SVRK, MIZŠ da
Povečanje sredstev za raziskave in razvoj kot podpora pri prehodu v nizkoogljično družbo (področje tehnologij OVE in URE ter drugih nizkoogljičnih tehnologij, shranjevanja energije, pametnih omrežij, recikliranja, snovne učinkovitosti idr.)	NEPN	✓	ekonomski (finančna sredstva, spodbude, davčna politika)	MIZŠ, MOP, MZI, MF, SVRK, ARRS, MGRT da
Spodbujanje podjetij za prehod v podnebno nevtravno družbo	NEPN OP EKP NOO	✓ ✓ ✓	ekonomski (finančne spodbude)	SVRK, MGRT da
Finančne spodbude za demonstracijske projekte	NEPN	✓	ekonomski (finančne spodbude)	MGRT, MOP, Mzi da
DAVKI IN TAKSE				
Okoljska dajatev za onesnaževanje zraka z emisijo ogljikovega dioksida	NEPN	✓	davčna politika	MOP, MF da
Zelenitev nacionalnega proračuna (Izvedba procesov za oblikovanje in pospešitev izvajanja ukrepov na področjih: davkov in taks)	NEPN	✓	davčna politika, ekonomski	MF, MOP, MKGP, Mzi, MGRT da
Spodbujanje energetske učinkovitosti in izkoriščanja obnovljivih virov energije v okviru drugih davkov na energente	SRS 2030 NEPN	✓ ✓	davčna politika	Mzi, MJU, MOP da
Postopno zmanjševanje in ukinitve spodbud fosilnim gorivom	NEPN	✓	ekonomski	MF, MKGP, Mzi, MOP, MGRT da
ZELENO JAVNO NAROČANJE IN JAVNO NAROČANJE INOVACIJ				
Razširitev in nadgradnja sistema zelenega javnega naročanja (ZeJN), vključno z uvajanjem javnega naročanja inovacij	OP EKP NEPN	✓ ✓	predpisi	MJU, MF /

Ime instrumenta	Strateške podlage	Vrsta instrumenta	Odgovornost	Priporočila	
DRUGI INSTRUMENTI					
Nadgradnja celovite ocene učinkov, stroškov in koristi izvajanja načrtovanih politik in ukrepov NEPN	NEPN	✓	analitični, ekonomski	MF, MZI, MOP	da

1.4.1 Nepovratne finančne spodbude za raziskave in inovacije ter tržni prodor nizkoogljičnih tehnologij in izdelkov

SPODBUJANJE RAZISKAV IN INOVACIJ ZA PREHOD V PODNEBNO NEVTRALNO DRUŽBO	
SPLOŠEN OPIS	
OZNAKA INSTRUMENTA	NEPN: 3.5 Raziskave, inovacije in konkurenčnost / Preglednica 37 OP EKP: prednostna os 1, prednostna naložba 1.2, specifični cilj 1.2.1 Povečan delež inovacijsko aktivnih podjetij
UČINEK V SEKTORJU	večsektorski (podjetja, pravne osebe)
VPLIV NA SEKTOR ETS ALI NEETS	neETS ☒ ETS ☒
TGP NA KATERE VPLIVA INSTRUMENT	ogljikov dioksid (CO ₂)
VRSTA INSTRUMENTA	ekonomski (finančne spodbude), demonstracijski
ODGOVORNOST ZA IZVAJANJE	MGRT, SVRK, MIZŠ
NA KATERE CILJE VPLIVA INSTRUMENT	zmanjšanje rabe energije ☒ zmanjšanje emisij TGP ☒ povečanje rabe OVE ☒ drugo: <u>povečanje snovne učinkovitosti in drugi elementi krožnega gospodarstva</u> ☒
KRATEK OPIS	<p>Finančne spodbude za raziskave in inovacije, ki se uporabljajo za doseganje ciljev v zvezi s podnebnimi spremembami, so bili načrtovani v okviru OP EKP, prednostne osi: 1 Mednarodna konkurenčnost raziskav, inovacij in tehnološkega razvoja v skladu s pametno specializacijo za večjo konkurenčnosti in ozelenitev gospodarstva s prednostno naložbo 1.2 Spodbujanje naložb podjetij v raziskave in inovacije ter vzpostavljanje povezav in sinergij med podjetji, centri za raziskave in razvoj ter visokošolskim izobraževalnim sektorjem) s specifičnim ciljem 1.2.1 Povečan delež inovacijsko aktivnih podjetij.</p> <p>Ukrepi, usmerjeni v zmanjševanje emisij TGP, se izvajajo v okviru prednostne naložbe:</p> <ul style="list-style-type: none"> 065 Raziskave in inovacijska infrastruktura, procesi, prenos tehnologije ter sodelovanje v podjetjih s poudarkom na nizkoogljičnem gospodarstvu, kjer je koeficient za izračun prispevka k podnebnim ciljem 100 %. <p>V okviru področja sta bila pripravljena v letih 2017 in 2018 dva sklopa razpisov, in sicer za pilotno/demonstracijske projekte ter za raziskovalno razvojne projekte. V letu 2021 novih razpisov ni bilo, saj so bila sredstva, ki so bila namenjena za to, zagotovljena v sklopu sredstev Evropske kohezijske politike oziroma finančnega okvira 2014-2020 in so bila z omenjenima razpisoma sredstva porabljena.</p> <p>Poleg spodbujanja domačih RRI projektov se v okviru programa EUREKA/EUROSTARS spodbuja tudi izvajanje mednarodnih RRI projektov.</p>

	<p>NEPN v ukrepu Spodbujanja raziskav in inovacij za prehod v podnebno nevtralno družbo navaja nadaljevanje in izboljšanje izvajanja ukrepov iz preteklega obdobja, vendar še ni znano, kako se bo ukrep v obdobju 2020–2030 izvajal. Predvidene aktivnosti zajemajo:</p> <ul style="list-style-type: none"> • bolj ciljna usmeritev v raziskave in inovacije (tudi na humanističnih in družboslovnih ter družboslovno-naravoslovnih področjih), ki prispevajo k doseganju dolgoročnih podnebnih ciljev; • povečati obseg sredstev in jih zagotoviti tudi v prihodnjem finančnem obdobju (predvidljivost in stalnost instrumentov) ter nadaljevati razvoj različnih finančnih instrumentov (npr. SID banka); • spodbujati prijave slovenskih podjetij na razpise za raziskovalne in inovacijske projekte; • preučiti možnost podpore sodelovanja Slovenije z EIT Climate – KIC pri projektu Deep Demonstration.
--	---

PRAVNE IN STRATEŠKE PODLAGE

EU ZAKONODAJA	/
NACIONALNE PRAVNE PODLAGE	/
NACIONALNE STRATEŠKE PODLAGE	Operativni program za izvajanje evropske kohezijske politike v obdobju 2014–2020 (OP EKP) Celoviti nacionalni energetski in podnebni načrt Republike Slovenije (NEPN), za obdobje 2021–2030

IZVAJANJE INSTRUMENTA V LETU 2021

POTEK IZVAJANJA	<p>Izteklo se je časovno obdobje izvajanja instrumentov na področju spodbud podjetjem za prehod v podnebno nevtralno družbo, kot je bilo predvideno v OP EKP za obdobje 2013–2020, novi razpisi pa še niso bili v pripravi, zato spodbude v letu 2021 niso bile razpisane.</p> <p>Poleg spodbujanja domačih RRI projektov se v okviru programa EU iniciative EUREKA spodbuja tudi izvajanje mednarodnih RRI projektov. V letu 2021 je bil tako objavljen objavilo razpis za podporo malim in srednje velikim podjetjem, ki izvajajo raziskave in razvoj – program Eurostars, v okviru iniciative EUREKA, ki s sofinanciranjem podpira majhna in srednja podjetja ter njihove partnerje, ki se intenzivno ukvarjajo z raziskavami in razvojem, pri izvajanju njihovih skupnih inovativnih projektov, ki imajo predviden kratek čas vstopa na trg.</p> <p>Prav tako se krepitev raziskav, tehnološkega razvoja in inovacij spodbuja skozi bilateralne razpise, npr. INTERREG, kjer je eno od prednostnih področij tudi Varstvo okolja in spodbujanje učinkovite rabe virov.</p> <p>Leto 2021 je bilo zaznamovano s spodbudami podjetjem, ki so se v veliki meri nanašala na okrevanje zaradi epidemije COVID, pri čemer področje prehoda v NOD ni bilo posebej izpostavljeno.</p>
DOSEŽENI UČINKI	<p>Ukrep podpore raziskovalno-razvojnim in inovacijskim dejavnostim za izvedbo pilotnih/demonstracijskih projektov uporablja sredstva s kodo ukrepa 065 (koeficient 100 % za izračun prispevka k podnebnim ciljem) in bi moral biti glede na svoj osnovni namen bolj neposredno usmerjen k financiranju projektov, ki bodo prispevali k doseganju podnebnih ciljev. Iz nabora izbranih projektov 3. odpiranja v okviru razpisa »Spodbude za raziskovalno razvojne projekte« je po lastni oceni manj kot 10% projektov usmerjenih v NOD, kjer bi lahko pričakovali učinek na zmanjšanje emisij TGP in s tem prispevek k</p>

doseganju podnebnih ciljev. V razpisih merila za doseganje učinkov na področju podnebnih ciljev niso bila kvantitativna, zato je njihov prispevek nemogoče oceniti.

Prav tako so vsi projekti, ki so bili izbrani na razpisu, praviloma večletni, kar pomeni, da se bodo zaključili v kasnejših letih, vrednotenje projektov pa bo izvedeno šele po tem.

PREDVIDENO IZVAJANJE INSTRUMENTA V OBDOBJU 2022–2023

PREDVIDENO IZVAJANJE V 2022–2023 se napoveduje več aktivnosti na področju spodbujanja raziskav in inovacij za prehod v podnebno nevtravno družbo, vendar aktivnosti niso usklajene na ravni programskih dokumentov, ki bi zagotavljali preglednost načrtov, ciljev in spremljanja izvajanja. Pozitivni premiki se opažajo pri zahtevah aktivnosti za doseganje ciljev zelenega prehoda, npr. pri povečanju deleža tovrstnih projektov in kriterijev za izbiro projektov, ki vključujejo energetske podnebne cilje (znižanje emisij TGP, povečanje URE in OVE, krožno gospodarstvo).

PREDVIDENI UČINKI Predvideni učinki aktivnosti na področju spodbujanja raziskav in inovacij še niso določeni.

PRIPOROČILA ZA ODLOČANJE

1. Področje prehoda v podnebno nevtravno družbo mora postati eno od prioritarnih področij pri financiranju raziskovalno-razvojnih programov in projektov, ki jih pripravljata MIZŠ in ARRS. Kriteriji izbire morajo upoštevati večjo težo teh področij pri ocenjevanju, za kar je potrebno pripraviti natančnejša pojasnila ocenjevalcem.
2. V zvezi s spremljanjem projektov bi bilo potrebno postaviti konkretne cilje v zvezi s prehodom v podnebno nevtravno gospodarstvo, za kar je potrebno izboljšati stanje ustreznega znanja za pripravo in vključevanje primernih kriterijev in/ali meril v razpise. Cilji lahko vključujejo npr. delež sredstev, usmerjenih v zelene tehnologije, razvoj materialov, ki bodo nadomeščala ogljično bolj potratne (npr. les namesto drugih materialov, novi materiali z manj vključenega ogljika pri proizvodnji), razvoj proizvodnje novih OVE – sintezna goriva in s tem povezana konkretna znižanja emisij na enoto goriva in podobno.

VIRI PODATKOV

- Spletne strani: Ministrstvo za gospodarstvo, razvoj in tehnologijo, SPIRIT Slovenija, Podjetniški sklad, SID banka
- OP EKP
- Program izvajanja finančnih spodbud Ministrstva za gospodarski razvoj in tehnologijo 2015-2020, Številka: 3030-14/2015/8
- Celoviti nacionalni energetski in podnebni načrt Republike Slovenije (NEPN), Vlada RS, februar 2020 (https://www.energetika-portal.si/fileadmin/dokumenti/publikacije/nepn/dokumenti/nepn_5.0_final_feb-2020.pdf)

DATUM PRIPRAVE

5. maj 2022

**POVEČANJE SREDSTEV ZA RAZISKAVE IN RAZVOJ KOT PODPORA PRI PREHODU V
PODNEBNO NEVTRALNO DRUŽBO**

SPLOŠEN OPIS

OZNAKA INSTRUMENTA	NEPN: 3.5 Raziskave, inovacije in konkurenčnost / Preglednica 39, Predlog dodatnih instrumentov na področju bazičnih in aplikativnih raziskav	
UČINEK V SEKTORJU	večsektorski	
VPLIV NA SEKTOR ETS ALI NEETS	neETS ☒	ETS ☒
TGP NA KATERE VPLIVA INSTRUMENT	ogljikov dioksid (CO ₂)	
VRSTA INSTRUMENTA	finančni (ekonomske spodbude)	
ODGOVORNOST ZA IZVAJANJE	SVRK, MGRT, SPIRIT, Slovenski podjetniški sklad, SID banka	
NA KATERE CILJE VPLIVA INSTRUMENT	zmanjšanje rabe energije ☒ zmanjšanje emisij TGP ☒ povečanje rabe OVE ☒ drugo: <u>povečanje snovne učinkovitosti in drugi elementi krožnega gospodarstva</u> ☒	
KRATEK OPIS	V okviru priprave NEPN-a so bile prepoznane potrebe po povečanju javnih sredstev za raziskave in razvoj na najmanj 1 % BDP do leta 2030 s posebnim poudarkom na podpori prehoda v podnebno nevtraln družbo: <ul style="list-style-type: none"> • vsaj podvojiti (v okviru možnosti) sredstva ARRS za izvajanje ciljnih raziskovalnih projektov (CRP) do leta 2023; • pripraviti dolgoročni CRP za podporo prehodu v podnebno nevtraln družbo (MOP), ki bo zagotavljal stalno izvedbo CRP-ov in podporo ministrstvom na področju energetike, nizkoogljčnih tehnologij, krožnega gospodarstva, trajnostnega kmetijstva in gozdarstva, družboslovnih znanj idr. (sredstva za sofinanciranje se programira tudi iz podnebnega sklada – vsaj 1% letno) – predvideno v letu 2021; • povečati obseg multidisciplinarnih raziskovalnih programov ARRS s področja prehoda v podnebno nevtraln družbo – predvideno v letu 2021; • vsaj 4 % sredstev (letni prilivi) podnebnega sklada se v vsakokratnem programu nameni za raziskave prehoda v podnebno nevtraln družbo, kar vključuje tudi krepitev pristojnih institucij za razdelitev teh sredstev – predvideno v letu 2021; • pripraviti novo Raziskovalno in inovacijsko strategijo Slovenije (RISS) ob upoštevanju doseganja ciljev podnebno nevtralne družbe, ki bo opredelila ključne raziskovalne prioritete ter zagotovila stabilno in dolgoročno financiranje raziskav (MZI, MOP, MIZŠ) – predvideno v letu 2023; • razviti nove instrumente za pospešeno sodelovanje razvojno-raziskovalnih institucij in gospodarstva (razvojno in raziskovalno sodelovanje javnega in zasebnega sektorja ter vzpostavitev konkurenčnih pogojev za raziskovalno inovativno 	

	<p>delo v javnih podjetjih) ter skupno vključevanje v mednarodne projekte – predvideno v letu 2023;</p> <ul style="list-style-type: none"> • dodatno spodbuditi državna podjetja, ki imajo znanje in izkušnje vodenja projektov za prevzem vodilne vloge za vzpostavitev razvojno-inovacijskih poligonov/platform. Poligone/platforme vodijo državna podjetja in združujejo univerze, raziskovalne institucije in agencije. S skupnimi projekti nastajajo ciljne inovacije, ki spreminjajo tehnologije, usposobijo se novi kadri itd. – predvideno v letu 2021.
PRAVNE IN STRATEŠKE PODLAGE	
EU ZAKONODAJA	/
NACIONALNE PRAVNE PODLAGE	/
NACIONALNE STRATEŠKE PODLAGE	<p>Celoviti nacionalni energetski in podnebni načrt Republike Slovenije (NEPN), za obdobje 2021–2030</p> <p>Resolucija o znanstvenoraziskovalni in inovacijski strategiji Slovenije 2030 (ReZrIS30), Ur. l. RS, št. 49/22</p>
IZVAJANJE INSTRUMENTA V LETU 2021	
POTEK IZVAJANJA	<p>Za leto 2021 so bile predvidene aktivnosti glede priprave dolgoročnega CRP-a za podporo prehodu v podnebno nevtralno družbo, povečati obseg multidisciplinarnih raziskovalnih programov ARRS s področja prehoda v podnebno družbo, doseganje prilivov iz podnebnega sklada ter spodbuditi državna podjetja za prevzem vodilne vloge pri pripravi razvojno inovacijskih platform. Glede na dosegljive informacije se predvidene aktivnosti v letu 2021 koordinirano niso izvajale.</p> <p>V letu 2021 je bila pripravljena Raziskovalna in inovacijska strategija Slovenije 2030, ki je ključni strateški dokument za področje raziskav in inovacij in bo osnova za oblikovanje politik, povezanih s področji družbenega in gospodarskega razvoja ter družbenimi izzivi. Strategija je bila sprejeta marca 2022 in se komplementarno povezuje tudi z drugimi področnimi strateškimi dokumenti na nacionalni ravni (npr. Slovensko industrijsko strategijo, Slovensko strategijo pametne specializacije, Nacionalnim energetskim in podnebnim načrtom, Digitalno Slovenijo ter Nacionalnim programom spodbujanja razvoja in uporabe umetne inteligence v RS do leta 2025). Na izvedbeni ravni ga bodo dopolnjevali akcijski načrti ter področni strateški dokumenti (na primer: Načrt razvoja raziskovalnih infrastruktur, Akcijski načrt za področje odprte znanosti, Akcijski načrt za pisarne za prenos tehnologij, Akcijski načrt za področje enakih možnosti), ki bodo opredelili zastavljene cilje in jih nadgradili z merljivimi kazalniki spremljanja.</p> <p>V zakonu o znanstveno raziskovalni dejavnosti je določeno, da se sredstva za financiranje znanstvenoraziskovalne in inovacijske dejavnosti se zagotavljajo v državnem proračunu in iz drugih virov v skladu s cilji in prioriteta, določenimi v strateških dokumentih države in EU, predvsem v Znanstvenoraziskovalni in inovacijski strategiji Slovenije. Vendar v letu 2022 sprejeta Znanstvenoraziskovalna in inovacijska strategija Slovenije 2030 (ZRISS 2030) posameznih prioritet ne navaja oziroma navaja le skladnost s strateškimi dokumenti Slovenije (NEPN), konkretnije določitve prioritet pa ni mogoče zaslediti. Zato je potrebno, da se v predvidenem roku (1 leto) pripravi področne akcijske načrte uresničevanja ZRISS 2030 in v popolnosti upošteva strateške in akcijske načrte Slovenije na področju energetskega podnebnih ciljev.</p>
DOSEŽENI UČINKI	<p>Glede na to, da gre za nov instrument in se aktivnosti v letu 2021 niso izvajale, učinkov ni bilo mogoče pričakovati.</p>

PREDVIDENO IZVAJANJE INSTRUMENTA V OBDOBJU 2022–2023

PREDVIDENO IZVAJANJE	V letu 2022 in 2023 se pričakuje izvedbene akte sprejete znanstvenoraziskovalne in inovacijske dejavnosti in priprava razpisov, ki naj bi v večji meri vključevali razsežnost prehoda v podnebno nevtralno družbo
PREDVIDENI UČINKI	Predvideni učinki aktivnosti na področju spodbujanja raziskav in inovacij še niso določeni.

PRIPOROČILA ZA ODLOČANJE

Skladno z zahtevo Zakona o znanstvenoraziskovalni in inovacijski dejavnosti (ZZrID)¹⁷ mora biti znanstvenoraziskovalna in inovacijska strategija določena v skladu s cilji in prioriteta, določenimi v strateških dokumentih države in EU Vendar v letu 2022 sprejeta Znanstvenoraziskovalna in inovacijska strategiji Slovenije 2030 posameznih prioritet ne navaja oziroma navaja le skladnost s strateškimi dokumenti Slovenije (NEPN), konkretnejše določitve prioritet za področje prehoda v podnebno nevtralno družbo pa ni mogoče zaslediti. Zato je potrebno, da se v predvidenem roku (1 leto) pripravi področne akcijske načrte uresničevanja ZRISS 2030 in v popolnosti upošteva strateške in akcijske načrte Slovenije na področju energetske podnebnih ciljev.

VIRI PODATKOV

- Celoviti nacionalni energetski in podnebni načrt Republike Slovenije (NEPN), Vlada RS, februar 2020 (https://www.energetika-portal.si/fileadmin/dokumenti/publikacije/nepn/dokumenti/nepn_5.0_final_feb-2020.pdf)
- Raziskovalna in inovacijska strategija Slovenije 2030

DATUM PRIPRAVE

5. maj 2022

17 Ur. l. RS, št. [186/21](#)

SPODBUJANJE PODJETIJ ZA PREHOD V PODNEBNO NEVTRALNO DRUŽBO
SPLOŠEN OPIS

OZNAKA INSTRUMENTA	NEPN: 3.5 Raziskave, inovacije in konkurenčnost / Preglednica 37 OP EKP: prednostna os 3, prednostna naložba 3.1, specifični cilj 3.1.2 Povečanje dodane vrednosti MSP NOO: 1. razvojno področje: ZELENI PREHOD	
UČINEK V SEKTORJU	večsektorski	
VPLIV NA SEKTOR ETS ALI NEETS	neETS ☒	ETS ☒
TGP NA KATERE VPLIVA INSTRUMENT	ogljikov dioksid (CO ₂)	
VRSTA INSTRUMENTA	finančni (ekonomske spodbude)	
ODGOVORNOST ZA IZVAJANJE	SVRK, MGRT, SPIRIT, Slovenski podjetniški sklad, SID banka	
NA KATERE CILJE VPLIVA INSTRUMENT	zmanjšanje rabe energije ☒ zmanjšanje emisij TGP ☒ povečanje rabe OVE ☒ drugo: <u>povečanje snovne učinkovitosti in drugi elementi krožnega gospodarstva</u> ☒	
KRATEK OPIS	V letu 2021 je bil sprejet Načrt za okrevanje in odpornost (NOO), sprejet v letu 2021, ki bo podlaga za koriščenje razpoložljivih sredstev iz Sklada za okrevanje in odpornost (RRF). Gre za finančno najboljše mehanizem iz naslova evropskega svežnja za okrevanje in odpornost »Next Generation EU«, v okviru katerega bodo Sloveniji na voljo tudi sredstva pobude React-EU, Sklada za pravični prehod in Razvoj podeželja. Vsaka komponenta znotraj posameznega razvojnega področja vključujejo vsebinsko povezane reforme in naložbe. Pri vsakem ukrepu so opredeljeni tudi relevantni mejniki in cilji. Na ta način bo mogoče spremljati njihovo izvajanje. V luči prizadevanj za zeleni prehod noben od ukrepov ne sme bistveno/pomembno škodovati okolju. NOO vključuje vrsto reformnih in naložbenih ukrepov, s katerimi bomo prispevali k doseganju ciljev Nacionalno energetske podnebne načrta do 2030 in podnebne nevtralnosti EU do leta 2050. Za doseganje ciljev zelenega prehoda je predvidenih kar 42,45 % nepovratnih sredstev in posojil. Dosedanje aktivnosti za spodbujanja prehoda v NOD so se izvajala v okviru finančne perspektive za obdobje 2013–2020 in se v letu 2021 niso več izvajale.	

PRAVNE IN STRATEŠKE PODLAGE

EU ZAKONODAJA	/
NACIONALNE PRAVNE PODLAGE	/
NACIONALNE STRATEŠKE PODLAGE	Operativni program za izvajanje evropske kohezijske politike v obdobju 2014–2020 (OP EKP) Celoviti nacionalni energetske in podnebni načrt Republike Slovenije (NEPN), za obdobje 2021–2030

Načrt za okrevanje in odpornost, za obdobje 2021–2027

IZVAJANJE INSTRUMENTA V LETU 2021

POTEK IZVAJANJA	<p>Izteкло se je časovno obdobje izvajanja instrumentov na področju spodbud podjetjem za prehod v podnebno nevtralno družbo, kot je bilo predvideno v OP EKP za obdobje 2013–2020, novi razpisi pa še niso bili v pripravi, zato spodbude v letu 2021 niso bile razpisane.</p> <p>Na trgu se je leta 2019 pojavil instrument financiranja projektov, in sicer zelena obveznica, ki jo je izdala SID banka z namenom financiranja, med drugim, tudi projektov energetske učinkovitosti v podjetjih, izdelkov, proizvodnih tehnologij in postopkov, ki ustrezajo ekološko učinkovitemu in/ali krožnemu gospodarstvu, in drugih trajnostno naravnanih aktivnosti. V letu 2021 je bilo financiranih naslednjih nadaljnjih 8 projektov, njihov prispevek k trajnostnim vidikom pa bo šele ocenjen.</p>
DOSEŽENI UČINKI	<p>V letu 2021 še ni bilo izvedena analiza uspešnosti in učinkovitosti projektov iz preteklih let, ki bi lahko kvantificirano utemeljila dosežene učinke. Glede na dejstvo, da kriteriji niso bili pripravljeni na način, ki omogoča neposredno merjenje in spremljanje neposrednega vpliva na doseganje energetske-podnebnih ciljev, bo spremljanje učinkov lahko pokazalo le posreden učinek.</p>

PREDVIDENO IZVAJANJE INSTRUMENTA V OBDOBJU 2022–2023

PREDVIDENO IZVAJANJE	<p>V letu 2021 je bil sprejet Načrt za okrevanje in odpornost (NOO), sprejet v letu 2021, ki bo podlaga za koriščenje razpoložljivih sredstev iz Sklada za okrevanje in odpornost (RRF). Gre za finančno najobsežnejši mehanizem iz naslova evropskega svežnja za okrevanje in odpornost »Next Generation EU«, v okviru katerega bodo Sloveniji na voljo tudi sredstva pobude React-EU, Sklada za pravični prehod in Razvoj podeželja. Vsaka komponenta znotraj posameznega razvojnega področja vključuje vsebinsko povezane reforme in naložbe. Pri vsakem ukrepu so opredeljeni tudi relevantni mejniki in cilji. Na ta način bo mogoče spremljati njihovo izvajanje. V luči prizadevanj za zeleni prehod noben od ukrepov ne sme bistveno/pomembno škodovati okolju. NOO vključuje vrsto reformnih in naložbenih ukrepov, s katerimi bomo prispevali k doseganju ciljev Nacionalno energetske podnebne načrta do 2030 in podnebne nevtralnosti EU do leta 2050. Za doseganje ciljev zelenega prehoda je predvidenih kar 42,45 % nepovratnih sredstev in posojil.</p> <p>V letu 2022 je napovedanih več aktivnosti za spodbujanje podjetij, ki jih bodo izvajala po predvidevanjih večinoma MGRT, Spirit in Podjetniški sklad.</p> <p>Napovedan je javni razpis za sofinanciranje projektov za spodbujanje podjetniških rri vlagan na lestvici TRL 6-8 v višini 45 MEUR. V projektih se bo zagotovilo osredotočenost na krožno gospodarstvo, sposobnost upravičenca (upravičencev v konzorciju), tehnološko odličnost, inovativnost in tržni potencial, terminski plan, rezultati z vidika vpliva na okolje tehnološko nevtralni na ravni njihove aplikacije, prispevek k prehodu v krožno gospodarstvo, itd. Razpis bo objavljen v letu 2022, odpiranja bodo vsako leto do leta 2024. Projekti se bodo izvajali v obdobju 2023–2026.</p> <p>Predvidena je tudi sprememba podzakonskega akta, ki bo podrobneje določil način ugotavljanja izpolnjevanja pogojev in meril za dodelitev investicijskih spodbud. Uredba bo investicijske državne spodbude za podjetja osredotočila na doseganje višje dodane vrednosti na zaposlenega, pri čemer bo poudarek na spodbujanju kapitalsko intenzivnih investicij, to pomeni investicij v naprednejšo tehnologijo in v avtomatizacijo poslovnih procesov, kar bo dolgoročno omogočilo večjo produktivnost podjetij boljše okrevanje, odpornost, rast in konkurenčnost gospodarstva. S poudarkom na višji produktivnosti bodo spremenjena tudi merila za ocenjevanje investicij, ki bodo v največji možni meri zasledovala cilje zelenega prehoda.</p>
-------------------------	--

PREDVIDENI UČINKI Predvideni učinki aktivnosti na področju spodbujanja raziskav in inovacij še niso določeni.

PRIPOROČILA ZA ODLOČANJE

1. V zvezi s spremljanjem projektov bi bilo potrebno postaviti konkretne cilje v zvezi s preходом v nizkoogljično gospodarstvo, za kar je potrebno izboljšati stanje ustreznega znanja za pripravo in vključevanje primernih kriterijev in/ali meril v razpise. Cilji lahko vključujejo npr. delež sredstev, usmerjenih v zelene tehnologije, razvoj materialov, ki bodo nadomeščala ogljično bolj potratne (npr. les namesto drugih materialov, novi materiali z manj vključenega ogljika pri proizvodnji), razvoj proizvodnje novih OVE – sintezna goriva in s tem povezana konkretna znižanja emisij na enoto goriva in podobno. Zahteve v razpisih bi morale bolj natančno odražati zahteve po prispevku k podnebnim ciljem, tudi s konkretnimi merili in kazalniki.
2. Kot je ugotovljeno v »Načrtu za okrevanje in odpornost« (Vlada RS, april 2021), je potrebno zagotoviti usklajenost ravnanja na področju prehoda v NOD na področju akterjev (ministrstva, programski dokumenti, sprejeti nacionalni energetske-podnebni načrti), saj gre za področje, ki se nanaša na več resorjev. Struktura, ki bi to omogočala na dovolj visoki strokovni in politični ravni, tudi v letu 2020 še ni vzpostavljena.

VIRI PODATKOV

- OP EKP
- Izvedbeni načrt OP EKP, št. 303-26/2016/174, 22. 11. 2018
- Javni razpisi MGRT
- Javni razpisi Slovenskega podjetniškega sklada
- Javni razpisi SPIRIT Slovenija
- Načrt za okrevanje in odpornost, Vlada RS, april 2021
- Celoviti nacionalni energetske in podnebni načrt Republike Slovenije (NEPN), Vlada RS, februar 2020 (https://www.energetika-portal.si/fileadmin/dokumenti/publikacije/nepn/dokumenti/nepn_5.0_final_feb-2020.pdf)

DATUM PRIPRAVE

5. maj 2022

FINANČNE SPODBUDE ZA DEMONSTRACIJSKE PROJEKTE

SPLOŠEN OPIS

OZNAKA INSTRUMENTA	NEPN: 3.5 Raziskave, inovacije in konkurenčnost / Preglednica 37 OP EKP: prednostna os 1	
UČINEK V SEKTORJU	industrija	
VPLIV NA SEKTOR ETS ALI NEETS	neETS ☒	ETS ☐
TGP NA KATERE VPLIVA INSTRUMENT	ogljikov dioksid (CO ₂)	
VRSTA INSTRUMENTA	ekonomski (finančne spodbude)	
ODGOVORNOST ZA IZVAJANJE	MGRT, MOP, MzI	
NA KATERE CILJE VPLIVA INSTRUMENT	zmanjšanje rabe energije ☒ zmanjšanje emisij TGP ☒ povečanje rabe OVE ☒ drugo: _____ ☐	
KRATEK OPIS	<p>Z instrumentom je v obdobju do leta 2030 predvideno izboljšanje izvajanja, in sicer je predvidena priprava sheme spodbujanja inovacij in demonstracijskih projektov s področja URE, OVE, rešitev za prehod v podnebno nevtraln in krožno gospodarstvo ter drugih ukrepov zmanjšanja emisij TGP v industriji, pri čemer je treba prednostno spodbujati projekte glede izkoriščanja odvečne toplote, proizvodnje in rabe nizkoogljčnih goriv (sintetični plin, H₂, reciklirana ogljična goriva idr.), pridobivanja geotermalne električne energije, kaskadne rabe toplote in hladu, ukrepe URE, pametna omrežja in skupnosti, ukrepe za izboljšanje snovne učinkovitosti, izkoriščanje OVE v industriji. Načrtovani sta tudi preučitev ustreznih organizacijskih oblik uspešnega izvajanja demonstracijskih projektov in vzpostavitev spodbud za prijavo slovenskih podjetij na razpise EU za razvojne in demonstracijske projekte.</p> <p>Še do leta 2023 se lahko demonstracijski projekti izvajajo tudi v okviru OP EKP, in sicer je izvedba demonstracijskih projektov za podjetja v skladu s pametno specializacijo za večjo konkurenčnost in ozelenitev gospodarstva predvidena v okviru prednostne osi 1. Mednarodna konkurenčnost raziskav, inovacij in tehnološkega razvoja. Pilotni projekti na področju energetske prenove stavb so v OP EKP že zaključeni.</p>	

PRAVNE IN STRATEŠKE PODLAGE

EU ZAKONODAJA	/
NACIONALNE PRAVNE PODLAGE	/
NACIONALNE STRATEŠKE PODLAGE	Operativni program za izvajanje evropske kohezijske politike v obdobju 2014–2020 (OP EKP) Celoviti nacionalni energetski in podnebni načrt Republike Slovenije (NEPN), za obdobje 2021–2030

IZVAJANJE INSTRUMENTA V LETU 2021

POTEK IZVAJANJA	<p>V letu 2021 ni bilo objavljenih novih pozivov/razpisov za spodbujanje izvajanja pilotnih projektov, saj so bila sredstva, ki so bila namenjena za to, zagotovljena v sklopu sredstev Evropske kohezijske politike oziroma finančnega okvira 2014–2020 in so bili predvideni razpisi izvedeni v preteklih letih, novi razpisi pa še niso v pripravi. Financirani demonstracijski projekti iz preteklih let se zaključujejo v letih 2020/2021, učinki pa bodo znani šele v obdobju po zaključku.</p> <p>V okviru OP EKP sofinanciran pilotni projekt energetske prenove petih stavb kulturne dediščine Ministrstva za kulturo je bil konec leta 2021 prekinjen. Od projekta, ki mu je bilo namenjenih dobrih 1,6 milijona evrov nepovratnih sredstev, je ministrstvo odstopilo zato, ker mu izvajalec ni posredoval ustrezne dokumentacije za njegovo celovito izvedbo.</p>
DOSEŽENI UČINKI	<p>Ukrep podpore raziskovalno-razvojnim in inovacijskim dejavnostim za izvedbo pilotnih/demonstracijskih projektov uporablja sredstva s kodo ukrepa 065 (koeficient 100 % za izračun prispevka k podnebnim ciljem) in bi moral biti glede na svoj osnovni namen bolj neposredno usmerjen k financiranju projektov, ki bodo prispevali k doseganju podnebnih ciljev. V razpisih merila za doseganje učinkov na področju podnebnih ciljev niso bila kvantitativna, zato je njihov prispevek ni mogoče oceniti.</p>

PREDVIDENO IZVAJANJE INSTRUMENTA V OBDOBJU 2022–2023

PREDVIDENO IZVAJANJE	<p>V okviru Načrta za odpornost in okrevanje so v obdobju 2023-2026 načrtovane aktivnosti za spodbujanje investicij v RRI demonstracijske in pilotne projekte za spodbujanje podjetniških vlaganj v RRI 2023-2026 v višini 30 mio EUR. Sofinanciralo se bo okvirno 30 raziskovalno razvojnih in demonstracijskih projektov v podjetjih, ki bodo trajali 1-3 leta (do 1.000.000 EUR/projekt). Razpis bo objavljen 2023, odpiranja bodo vsako leto do leta 2024. Projekti se bodo izvajali v obdobju 2023–2026</p> <p>V okviru OP EKP do konca leta 2023 ne bo izveden več noben pilotni projekt. Poleg prekinjenega pilotnega projekta Ministrstva za kulturo, ne bo izvedena tudi celovita energetska obnova večstanovanjske stavbe po merilih skoraj ničenergijske prenove, ki je bil predvidena kot zadnji, peti pilotni projekt. Namesto načrtovanih petih pilotnih projektov so bili v okviru OP EKP tako izvedeni samo trije.</p>
PREDVIDENI UČINKI	<p>OP EKP v svoji zasnovi ni predvidel kazalnikov, ki bi nakazovali na posredno ali neposredno znižanje emisij TGP ter povečanje energetske in snovne učinkovitosti, zato razpisi niso bili pripravljani na način, ki bi omogočal spremljanje učinkov projektov. Projekti, ki so financirani v okviru razpisov DEMO PILOTI I in II, se še niso zaključili in doseganje ciljev še ni bilo pregledano.</p>

PRIPOROČILA ZA ODLOČANJE

1. Nadaljevati je potrebno s pripravo pilotno-demonstracijskih projektov, kot je predvideno v vseh programskih dokumentih, vendar je potrebno projekte izrazito usmeriti v tehnologije, ki bodo prispevale k prehodu v NOD in s tem podprli zaveze, ki jih je Slovenija sprejela na področju zniževanja emisij TGP, deleža OVE in povečanja energetske učinkovitosti.
2. V zvezi s spremljanjem projektov je potrebno postaviti konkretne cilje v zvezi s prehodom v nizkoogljično gospodarstvo. Sedaj postavljeni cilji (npr. povečati delež inovacijsko aktivnih podjetij) niso usmerjeni k doseganju podnebnih ciljev.
3. Demonstracijske projekte je potrebno uvrstiti tudi v programe financiranja raziskav in razvoja preko MIZŠ in dati večjo prioriteto projektom, ki prispevajo k doseganju podnebnih ciljev.

VIRI PODATKOV

- OP TGP
- AN URE
- Izvedbeni načrt OP EKP, št. 303-26/2016/174, 22. 11. 2018
- PROGRAM IZVAJANJA FINANČNIH SPODBUD Ministrstva za gospodarski razvoj in tehnologijo 2015–2020, številka: 3030-14/2015/8
- Načrt za okrevanje in odpornost, Vlada RS, april 2021
- Celoviti nacionalni energetske in podnebni načrt Republike Slovenije (NEPN), Vlada RS, februar 2020 (https://www.energetika-portal.si/fileadmin/dokumenti/publikacije/nepn/dokumenti/nepn_5.0_final_feb-2020.pdf)

DATUM PRIPRAVE

5. maj 2022

1.4.2 Davki in takse

OKOLJSKA DAJATEV ZA ONESNAŽEVANJE ZRAKA Z EMISIJO OGLJIKOVEGA DIOKSIDA
SPLOŠEN OPIS

OZNAKA INSTRUMENTA	NEPN: 3.1 Razogljičenje / 3.1.1 Emisije in odvzemi TGP / Zeleni gospodarski razvoj / Preglednica 23./ Davki in takse	
UČINEK V SEKTORJU	večsektorski	
VPLIV NA SEKTOR ETS ALI NEETS	neETS ☒	ETS ☐
TGP NA KATERE VPLIVA INSTRUMENT	ogljikov dioksid (CO ₂)	
VRSTA INSTRUMENTA	davčna politika	
ODGOVORNOST ZA IZVAJANJE	MOP, MF	
NA KATERE CILJE VPLIVA INSTRUMENT	zmanjšanje rabe energije ☒ zmanjšanje emisij TGP ☒ povečanje rabe OVE ☐ drugo: zmanjšanje onesnaževal zraka ☒	
KRATEK OPIS	Okoljska dajatev se plačuje za onesnaževanje zraka z emisijo ogljikovega dioksida za fosilna goriva, zlasti rabo za ogrevanje in v prometu. Višina dajatve je sorazmerna z emisijo CO ₂ v gorivu in daje cenovni signal, ki usmerja porabnike, ki niso vključeni v shemo trgovanja z emisijami. Ukrep je bil uveljavljen leta 1997. Od takrat so se večkrat spremenili nabor sektorjev in toplogrednih plinov za katere se dajatev plačuje, ter višina dajatve. V preteklosti je bila uveljavljena tudi shema oprostitve dajatve ob izvajanju ukrepov za zmanjšanje emisij TGP.	

PRAVNE IN STRATEŠKE PODLAGE

EU ZAKONODAJA	/
NACIONALNE PRAVNE PODLAGE	Zakon o varstvu okolja (ZVO) Uredba o okoljski dajatvi za onesnaževanje zraka z emisijo ogljikovega dioksida (Uradni list RS, št. 48/18 in 168/20)
NACIONALNE STRATEŠKE PODLAGE	Celoviti nacionalni energetske in podnebni načrt Republike Slovenije (NEPN), za obdobje 2021–2030

IZVAJANJE INSTRUMENTA V LETU 2021

POTEK IZVAJANJA	Višina dajatve je določena v <i>Uredbi o okoljski dajatvi za onesnaževanje zraka z emisijo ogljikovega dioksida</i> in znaša 17,3 €/t CO ₂ . Leta 2020 je bila uredba osvežena, vendar ni bilo sprememb, ki bi vplivale na višino dajatve - vrednost dajatve ostaja nespremenjena.
DOSEŽENI UČINKI	Spremljanje učinkov ni predvideno.

PREDVIDENO IZVAJANJE INSTRUMENTA V OBDOBJU 2022–2023

PREDVIDENO IZVAJANJE Višina CO₂ dajatve se zadnjih nekaj let ni spremenila. Celoviti nacionalni energetske in podnebni načrt Republike Slovenije načrtuje spremembe na tem področju, kjer se pričakuje povečanje dajatve za 5 % letno. Cena dajatve naj bi se tako približala ceni ETS kupona. Pričakuje se, da bo v začetku, po letu 2020 izvajanje odstopalo od načrtovanega v NEPN-u, zaradi nastalih posledic pandemije COVID-2019. Pandemija je pomembno vplivala na razmere v gospodarstvu in še vedno ostaja aktualna. Cena ETS kupona se je v obdobju enega leta (1.4.2021 – 1.4.2022) skoraj podvojila. In sicer od 1.4.2021, ko je znašala 42 €/tono, je počasi a vztrajno rasla in je 1.4.2022 znašala 78 €/tono.

PREDVIDENI UČINKI Spremljanje učinkov ni predvideno.

PRIPOROČILA ZA ODLOČANJE

Pandemija COVID-19 še vedno pomembno vpliva na gospodarske razmere in jo je potrebno ustrezno naslavljati še naprej, seveda ob hkratnem zasledovanju zmanjševanja emisij TGP. Razkorak med ceno ETS kupona in CO₂ dajatvijo je vedno večji. Cena ETS kupona se je v zadnjem letu skoraj podvojila, CO₂ dajatev ostaja nespremenjena. Usmerjevalna vloga CO₂ dajatve je pomembna. Kot dodatno pomoč gospodarstvu, bo smiselno pripraviti shemo oprostitev, vezano na doseganje ciljev zmanjševanja emisij TGP in/ali izvajanje ukrepov, pri čemer se bo treba nasloniti na izkušnje iz preteklosti, ko je bila tovrstna shema že uveljavljena, da se doseže čim večje učinke in zmanjša administrativno breme.

VIRI PODATKOV

- Uradni list RS
- Ember-climate.org: <https://ember-climate.org/data/carbon-price-viewer/>
- Celoviti nacionalni energetske in podnebni načrt Republike Slovenije (NEPN), Vlada RS, februar 2020 (https://www.energetika-portal.si/fileadmin/dokumenti/publikacije/nepn/dokumenti/nepn_5.0_final_feb-2020.pdf)

DATUM PRIPRAVE

4.april 2022

ZELENITEV NACIONALNEGA PRORAČUNA (IZVEDBA PROCESOV ZA OBLIKOVANJE IN POSPEŠITEV IZVAJANJA UKREPOV NA PODROČJIH: DAVKOV IN TAKS)
SPLOŠEN OPIS

OZNAKA INSTRUMENTA	NEPN: 3.1 Razogljičenje / 3.1.1 Emisije in odvzemi TGP / Zeleni gospodarski razvoj / Preglednica 23./ Davki in takse	
UČINEK V SEKTORJU	večsektorski	
VPLIV NA SEKTOR ETS ALI NEETS	neETS ☒	ETS ☐
TGP NA KATERE VPLIVA INSTRUMENT	zlasti ogljikov dioksid (CO ₂), ogljikov dioksid (CO ₂) – ponor, metan (CH ₄)	
VRSTA INSTRUMENTA	davčna politika, ekonomski	
ODGOVORNOST ZA IZVAJANJE	MF, MOP, MKGP, MzI, MGRT)	
NA KATERE CILJE VPLIVA INSTRUMENT	zmanjšanje rabe energije ☒ zmanjšanje emisij TGP ☒ povečanje rabe OVE ☒ drugo: zmanjšanje onesnaževal zraka ☒	
KRATEK OPIS	Projekt zelene proračunske reforme se je zaključil v letu 2018. V okviru tega projekta je delovna skupina pripravila pregled in analizo spodbud, ki vplivajo na okolje ter oblikovala priporočila za nadaljnje delo. Ozelenitev javnih financ se bo nadaljevala v okviru <i>Celovitega nacionalnega energetskega in podnebnega načrta Republike Slovenije (NEPN)</i> in <i>Evropskega zelenega dogovora (The European Green Deal)</i> . NEPN v dokumentu izpostavlja vzpostavitev medresorskega sodelovanja, ki je potrebno za oblikovanje usklajenih in učinkovitih ukrepov na področju taks in davkov (znotraj vseh sektorjev in v skladu z načrtovanimi spremembami EU zakonodaje)	

PRAVNE IN STRATEŠKE PODLAGE

EU ZAKONODAJA	/
NACIONALNE PRAVNE PODLAGE	/
NACIONALNE STRATEŠKE PODLAGE	Celoviti nacionalni energetski in podnebni načrt Republike Slovenije (NEPN), za obdobje 2021–2030

IZVAJANJE INSTRUMENTA V LETU 2021

POTEK IZVAJANJA	V zadnjih nekaj letih v Sloveniji ni bilo novih aktivnosti na tem področju. Delovna skupina projekta Zelena proračunska reforma je zaključila z delom že leta 2018. V okviru podnebne poti je 2020 bilo pripravljeno poročilo Ukrep v središču – Zelena javnofinančna reforma , kjer je bila pripravljena podrobna analiza področja. V omenjenem poročilu je pripravljena ocena stanja v Sloveniji kjer so analizirane tudi ovire in predstavljeni primeri dobrih praks iz tujine. V poročilu so podana tudi priporočila, ki pozivajo k ukrepanju na tem področju.
DOSEŽENI UČINKI	Spremljanje učinkov zaenkrat ni predvideno.

PREDVIDENO IZVAJANJE INSTRUMENTA V OBDOBJU 2022–2023

PREDVIDENO
IZVAJANJE

- Za ozelenitev javnih financ v prihodnjem obdobju še naprej ostajajo ključni:
- Načrt za okrevanje in odpornost (Next Generation EU – sklad za okrevanje in odpornost RRF);
 - Evropski zeleni dogovor, ki tudi vključuje področje davkov in taks. Pričakuje se osvežitev davčnih reform in ozelenitev celotnega javnofinančnega sistema EU ter usmerjanje sistemov v državah članicah;
 - Nacionalni energetske in podnebni načrt Slovenije.

Ozelenitev javnih financ naj temelji na pravičnem prehodu za vse in naj spodbujajo trajnostno obnašanje celotnega gospodarstva. Zmanjšati je potrebno obseg okolju škodljivih spodbud saj ti posredno podražijo ukrepanje za zmanjševanje vplivov na okolje.

NEPN v dokumentu, znotraj aktivnosti, navaja da je potrebno vzpostaviti intenzivno medresorsko sodelovanje za oblikovanje ustreznih in učinkovitih ukrepov v vseh sektorjih. Področje je zelo kompleksno in zajema vse sektorje. Načrtovani ukrepi morajo biti v skladu z načrtovanimi spremembami EU zakonodaje in usklajeni z ukrepi za doseganje zastavljenih ciljev podnebne nevtralnosti.

PREDVIDENI UČINKI Spremljanje učinkov ni predvideno.

PRIPOROČILA ZA ODLOČANJE

Potrebno je pripraviti ambiciozen načrt z ustreznimi cilji, za izvajanje aktivnosti ozelenitve javnih financ, ki bodo v skladu z usmeritvami Evropskega zelenega dogovora in NEPN-a. Za prehod v nizkoogljično krožno gospodarstvo je potrebno problematiko nasloviti celostno in ob tem oblikovati trajnostne proizvodne in potrošne vzorce (v skladu z Strategijo razvoja Slovenije), hkrati pa zagotoviti pravičen prehod za vse in zmanjšati spodbude, ki so v nasprotju s ciljem zmanjševanja emisij TGP. Pregled problematike pa je podrobno opisan v *Podnebno ogledalo 2020 – Ukrep v središču; Zelena javnofinančna reforma*, ki vključuje analizo ovir in tudi priporočila za ukrepanje.

VIRI PODATKOV

- The European Green Deal, 11. 12. 2019
- Celoviti nacionalni energetske in podnebni načrt Republike Slovenije (NEPN), Vlada RS, februar 2020 (https://www.energetika-portal.si/fileadmin/dokumenti/publikacije/nepn/dokumenti/nepn_5.0_final_feb-2020.pdf)
- Podnebno ogledalo 2020: Ukrep v središču – Zelena javnofinančna reforma (https://www.podnebnapot2050.si/wp-content/uploads/2021/01/Podnebno_Ogledalo_2020_Zvezek8_US_Reforma_Koncno.pdf)

DATUM PRIPRAVE

7. april 2022

SPODBUJANJE ENERGETSKE UČINKOVITOSTI IN IZKORIŠČANJA OBNOVLJIVIH VIROV ENERGIJE V OKVIRU DRUGIH DAJATEV NA ENERGENTE

SPLOŠEN OPIS

OZNAKA INSTRUMENTA	NEPN: 3.1 Razogljichenje / 3.1.1 Emisije in odvzemi TGP / Zeleni gospodarski razvoj / Preglednica 23./ Davki in takse	
UČINEK V SEKTORJU	večsektorski	
VPLIV NA SEKTOR ETS ALI NEETS	neETS ☒	ETS ☐
TGP NA KATERE VPLIVA INSTRUMENT	ogljikov dioksid (CO ₂)	
VRSTA INSTRUMENTA	davčna politika	
ODGOVORNOST ZA IZVAJANJE	MzI, MJU, MOP	
NA KATERE CILJE VPLIVA INSTRUMENT	zmanjšanje rabe energije ☒ zmanjšanje emisij TGP ☒ povečanje rabe OVE ☒ drugo: zmanjšanje onesnaževal zraka ☒	
KRATEK OPIS	Ministrstvo za finance v kombinaciji z drugimi ukrepi, ki jih vodi Ministrstvo za infrastrukturo, vodi tako trošarinsko politiko, ki bo zagotavljala konkurenčnost obnovljivih virov energije (biomase in biogoriv) v primerjavi s fosilnimi energenti za ogrevanje. Obdavčevanje energije je eden izmed najpomembnejših instrumentov, ki jih ima država na voljo, da vpliva na končno ceno posameznih energentov in cenovna razmerja med njimi ter s tem na doseganje ciljev okoljske in energetske politike. Zlasti pomembno je na področju obdavčitve goriv in energije za ogrevanje, zaradi možnosti zamenjave goriva s konkurenčnimi. V Strategiji razvoja Slovenije 2030 je poudarjeno načelo vključitve zunanjih stroškov po načelu onesnaževalec plača. Za popolno informacijo o izvajanju ukrepa, glej tudi povezan ukrep »Postopno zmanjševanje spodbud fosilnim gorivom«.	

PRAVNE IN STRATEŠKE PODLAGE

EU ZAKONODAJA	/
NACIONALNE PRAVNE PODLAGE	/
NACIONALNE STRATEŠKE PODLAGE	Strategija razvoja Slovenije 2030 Celoviti nacionalni energetski in podnebni načrt Republike Slovenije (NEPN), za obdobje 2021–2030

IZVAJANJE INSTRUMENTA V LETU 2021

POTEK IZVAJANJA	Zadnja veljavna uredba o določitvi zneska trošarine za energente je iz leta 2022 ¹⁸ . Od leta 2008 pa do leta 2021 so se trošarine zvišale (bencin 95 oktanski 5 %, dizelsko gorivo 27 % in ELKO 587 %) ¹⁹ . V letu 2021 so trošarine znašale:
-----------------	--

18 Uredba o določitvi zneska trošarine za energente (Uradni list RS, št. 34/18, 45/20, 55/20, 62/20, 72/20, 81/20, 87/20, 92/20, 99/20, 105/20, 109/20, 114/20, 119/20, 125/20 in 12/22)

19 Leta 2008 so trošarine znašale: za bencin 0,36 €/l, za dizelsko gorivo 0,31 €/l in za kurilno olje 0,02 €/l.

- bencin – 0,38 €/l (12 % zmanjšanje v primerjavi z letom 2020);
- dizelsko gorivo – 0,39 €/l (nespremenjeno v primerjavi z letom 2020);
- kurilno olje – 0,16 €/l (nespremenjeno v primerjavi z letom 2020).

DOSEŽENI UČINKI Spremljanje učinkov ni predvideno.

PREDVIDENO IZVAJANJE INSTRUMENTA V OBDOBJU 2022–2023

PREDVIDENO IZVAJANJE V NEPN-u je predvideno nadaljevanje izvajanja instrumenta in njegova nadgradnja. Načrtovani so:

- kadrovska okrepitev Eko sklada, kjer je bilo v letu 2021 v povprečju 56 zaposlenih, in kot ukrep za odpravljanje zamud navajajo nadurno delo (letno poročilo Eko sklad, 2021);
- nadgradnja sheme obveznega zagotavljanja prihrankov energije (glej instrument *Obveznosti dobaviteljev energije za doseganje prihrankov končne energije pri končnih odjemalcih* v poglavju 0);
- postopno povečanje prispevka za energetska učinkovitost za zagotavljanje potrebnih namenskih sredstev za izvajanje ukrepov URE in izrabe OVE ter zagotovitev fiskalnih spodbud v obliki olajšav za izvedbo naložb ter nadgradnja sistema oprostitev pri plačilu prispevka za zagotavljanje podpor proizvodnji električne energije iz OVE in soproizvodnje toplote in električne energije (SPTE).

PREDVIDENI UČINKI Spremljanje učinkov ni predvideno.

PRIPOROČILA ZA ODLOČANJE

Priporočamo izvajanje instrumenta v skladu z odločitvami, sprejetimi v *NEPN-u*.

VIRI PODATKOV

- Uredba o določitvi zneska trošarine za energente (Uradni list RS, št. 34/18, 45/20, 55/20, 62/20, 72/20, 81/20, 87/20, 92/20, 99/20, 105/20, 109/20, 114/20, 119/20, 125/20 in 12/22)
- Cene naftnih proizvodov (Statistika MZI – Direktorat za energijo)
- Celoviti nacionalni energetski in podnebni načrt Republike Slovenije (NEPN), Vlada RS, februar 2020 (https://www.energetika-portal.si/fileadmin/dokumenti/publikacije/nepn/dokumenti/nepn_5.0_final_feb-2020.pdf)
- Letno poročilo Eko sklad, 2020 (<https://www.ekosklad.si/informacije/o-skladu/letna-porocila/letno-porocilo-2020>)

DATUM PRIPRAVE

7. april 2022

POSTOPNO ZMANJŠEVANJE IN UKINITEV SPODBUD FOSILNIM GORIVOM
SPLOŠEN OPIS

OZNAKA INSTRUMENTA	NEPN: 3.1 Razogljichenje / 3.1.1 Emisije in odvzemi TGP / Zeleni gospodarski razvoj / Preglednica 23./ Davki in takse	
UČINEK V SEKTORJU	večsektorski	
VPLIV NA SEKTOR ETS ALI NEETS	neETS ☒	ETS ☐
TGP NA KATERE VPLIVA INSTRUMENT	ogljikov dioksid (CO ₂)	
VRSTA INSTRUMENTA	ekonomski	
ODGOVORNOST ZA IZVAJANJE	MF, MKGP, Mzi, MOP, MGRT	
NA KATERE CILJE VPLIVA INSTRUMENT	zmanjšanje rabe energije ☒ zmanjšanje emisij TGP ☒ povečanje rabe OVE ☐ drugo: zmanjšanje onesnaževal zraka ☒	
KRATEK OPIS	<p>Ukrep naslavlja širše področje spodbud, ki so v nasprotju s cilji zmanjševanja emisij TGP. Cilj ukrepa je preprečevanje okolju škodljivih praks, ki so dolgoročno škodljive tudi za konkurenčnost poslovnih subjektov in družbe. Pomemben cilj ukrepa je tudi zmanjšanje stroškov za izvajanje ukrepov za zmanjševanje emisij TGP, saj vsako povečanje emisij zahteva dodatne ukrepe za zmanjševanje emisij in finančna sredstva zanje.</p> <p>Prehod je načrtovan postopno. Da bi zagotovili postopnost prehoda in ublažili potencialne kratkoročne negativne vplive na konkurenčnost proizvodnih subjektov, je ukrep dopolnjen s spodbudami za izboljšanje učinkovitosti rabe energije in zamenjavo goriv.</p> <p>NEPN med aktivnosti postopnega zmanjševanja in ukinitvi spodbud, ki so v nasprotju s cilji zmanjševanja emisij TGP, uvršča:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pripravo analize vpliva opuščanja spodbud za rabo fosilnih goriv (celovito tudi znotraj sektorja javnih financ); • postopno zmanjševanje vračila trošarine na energente v industriji do leta 2030; • postopno zmanjševanje vračila trošarin za fosilna tekoča goriva v prometu; • na podlagi analize naj se proračunska sredstva namenjene za spodbud, ki so v nasprotju z doseganjem cilja zmanjševanje emisij TGP, preusmerijo v uvajanje učinkovitih zelenih rešitev. 	

PRAVNE IN STRATEŠKE PODLAGE

EU ZAKONODAJA	/
NACIONALNE PRAVNE PODLAGE	/
NACIONALNE STRATEŠKE PODLAGE	Celoviti nacionalni energetski in podnebni načrt Republike Slovenije (NEPN), za obdobje 2021–2030

IZVAJANJE INSTRUMENTA V LETU 2021

POTEK IZVAJANJA	Aktualna ostajata pravilnika iz leta 2017 o vračilu trošarine (za energente, ki se porabijo za pogon kmetijske in gozdarske mehanizacije ²⁰ , za industrijsko-komercialni namen in za komercialni prevoz ²¹), s čimer se ohranja dosedanja ureditev glede vračila trošarin.
DOSEŽENI UČINKI	Za spremljanje področja je bil razvit kazalec spodbude, ki so v nasprotju s cilji zmanjševanja emisij TGP v poglavju 1.3.3. Po letu 2017 lahko vidimo postopno zmanjšanje tovrstnih spodbud. V letu 2020 so se spodbude, ki so v nasprotju s cilji zmanjševanja emisij TGP, v primerjavi z letom 2019, zmanjšale za 9 %.

PREDVIDENO IZVAJANJE INSTRUMENTA V OBDOBJU 2022–2023

PREDVIDENO IZVAJANJE	Nadaljnje spremembe so v pripravi v okviru izvajanja <i>Evropskega zelenega dogovora</i> v Sloveniji in v <i>Celovitem nacionalnem energetske in podnebnem načrtu Republike Slovenije (NEPN)</i> , kjer je predvideno postopno zmanjševanje spodbud, ki so v nasprotju s cilji zmanjševanja emisij TGP, do leta 2030.
PREDVIDENI UČINKI	Spremljanje učinkov ni predvideno.

PRIPOROČILA ZA ODLOČANJE

Za postopno zmanjševanje spodbud, ki so v nasprotju s cilji zmanjševanja emisij TGP potrebujemo načrt in merljive cilje. Računsko sodišče je mnenja, da je Slovenija delno uspešna pri doseganju ciljev na področju zmanjševanja TGP in opozarja na obseg spodbud, ki so v nasprotju s cilji zmanjšanja emisij TGP kjer spodbuja k aktivnemu ukrepanju in spremljanju tovrstnih spodbud. Glej tudi priporočila za ukrep Zelena proračunska reforma.

VIRI PODATKOV

- Pravilnik o načinu vračila trošarine za energente, ki se porabijo za industrijsko-komercialni namen in komercialni prevoz (Uradni list RS, št. 70/17)
- Pravilnik o načinu vračila trošarine za energente, ki se porabijo za kmetijsko in gozdarsko mehanizacijo (Uradni list RS, št. 70/17 in 8/18)
- FURS
- Celoviti nacionalni energetski in podnebni načrt Republike Slovenije (NEPN), Vlada RS, februar 2020 (https://www.energetika-portal.si/fileadmin/dokumenti/publikacije/nepn/dokumenti/nepn_5.0_final_feb-2020.pdf)
- Revizijsko poročilo Računsko sodišče: Uspešnost doseganja ciljev na področju zmanjševanja izpustov toplogrednih plinov (https://www.rs-rs.si/fileadmin/user_upload/Datoteke/Revizije/2021/Izpusti/IzpustiTP_RSP_RevizijskoP.pdf)

DATUM PRIPRAVE

8. april 2022

²⁰ Pravilnik o načinu vračila trošarine za energente, ki se porabijo za kmetijsko in gozdarsko mehanizacijo (Uradni list RS, št. 70/17 in 8/18, Zakon o trošarinah (Uradni list RS, št. 47/16 in 92/21)

²¹ Pravilnik o načinu vračila trošarine za energente, ki se porabijo za industrijsko-komercialni namen in komercialni prevoz : (Uradni list RS, št. 70/17)

1.4.3 Zeleno javno naročanje in javno naročanje inovacij

**RAZŠIRITEV IN NADGRADNJA SISTEMA ZELENEGA JAVNEGA NAROČANJA (ZEJN),
VKLJUČNO Z UVAJANJEM JAVNEGA NAROČANJA INOVACIJ**
SPLOŠEN OPIS

OZNAKA INSTRUMENTA	OP EKP NEPN: 3.1 Razogljičenje / 3.1.1 Emisije in odvzemi TGP / Zeleni gospodarski razvoj / Preglednica 23.	
UČINEK V SEKTORJU	večsektorski	
VPLIV NA SEKTOR ETS ALI NEETS	neETS ☒	ETS ☐
TGP NA KATERE VPLIVA INSTRUMENT	ogljikov dioksid (CO ₂)	
VRSTA INSTRUMENTA	predpisi	
ODGOVORNOST ZA IZVAJANJE	MJU, MOP	
NA KATERE CILJE VPLIVA INSTRUMENT	zmanjšanje rabe energije ☒ zmanjšanje emisij TGP ☒ povečanje rabe OVE ☒ drugo: zmanjšanje onesnaževal zraka ☒	
KRATEK OPIS	Cilj NEPN-a na tem področju je nadaljevanje in nadgradnja instrumenta, kjer sta izpostavljena dva vidika: <ul style="list-style-type: none"> • spremljanje izboljšav zelenih tehnologij in • postopna vključitev obnovljivih in recikliranih goriv. OP EKP načrtuje tudi podporo projektom komercializacije razvitih rešitev ter vstopu novih tehnologij na trg za pridobitev referenc preko javnih naročil za inovacije, pred-komercialnih javnih naročil in demonstracijskih projektov, in sicer tudi v okviru tehnične pomoči.	

PRAVNE IN STRATEŠKE PODLAGE

EU ZAKONODAJA	/
NACIONALNE PRAVNE PODLAGE	Uredba o zelenem javnem naročanju (Uradni list RS, št. 51/17, 64/19 in 121/21) Zakon o javnem naročanju (Uradni list RS, št. 91/15, 14/18, 121/21 in 10/22)
NACIONALNE STRATEŠKE PODLAGE	Operativni program za izvajanje evropske kohezijske politike v obdobju 2014–2020 (OP EKP) Celoviti nacionalni energetske in podnebni načrt Republike Slovenije (NEPN), za obdobje 2021–2030

IZVAJANJE INSTRUMENTA V LETU 2021

POTEK IZVAJANJA	Uredba ureja področje Zelenega javnega naročanja za blago, storitve ali gradnje objektov katere namen je zmanjšati vpliv na okolje z naročanjem okoljsko sprejemljivejših rešitev (storitev, blago, gradnje). ZeJN je obvezen za 78 skupin predmetov, ki so natančneje navedeni v prilogi uredbe. Aktualna uredba o zelenem javnem naročanju (Uradni list RS, št. 51/17, 64/19 in 121/21).
-----------------	--

V poročilu Statistični podatki o javnih naročilih, oddanih v letu 2020 je pripravljen tudi pregled zelenih javnih naročil, podatki kažejo:

- v letu 2020 je bilo oddanih 16.872 naročil (skoraj 3,9 mrd EUR), najmanj en okoljski vidik je vključevalo 4.361 naročil (752 mio EUR);
- v letu 2020 je opaziti zmanjšanje naročil z vključenimi okoljskimi vidiki (za 17,5 %), kjer pa se je vrednost naročil povečala (za 0,29 %) v primerjavi z letom prej;
- znotraj naročil, ki so predmet zelenega javnega naročanja, jih 2.316 (skoraj 312 mio EUR) ni vključevalo okoljskega vidika;
- glede na predmet naročanja je največ zelenih naročil, količinsko, pri naročilih blaga (3.477 naročil, kar je 79,7 % od vseh), po vrednosti pa pri gradnjah (342 mio €, kar je 45,5 % od skupne vrednosti).

Največ naročil, pri katerih je bil upoštevan okoljski vidik, so oddali javni zavodi, in sicer 3.149 naročil v vrednosti skoraj 230 mio EUR, po številu jim potem sledijo še samoupravne lokalne skupnosti s 453 naročili (192 mio EUR) in drugi naročniki, kot so osebe javnega prava, javna podjetja, subjekt s posebnimi infrastrukturnimi pravicami s 409 naročili (skoraj 86 mio EUR).

Tabela 7: Število naročnikov z oddanimi naročili z upoštevanimi okoljskimi vidiki glede na kategorijo naročnika (Vir: Statistični podatki o javnih naročilih, oddanih v letu 2019)

Kategorija naročnika	Št. naročnikov, ki so oddali vsaj eno zeleno naročilo	Št. naročnikov, ki so oddali vsaj eno naročilo, a nobeno ni bilo zeleno
Organi RS	36	34
Samoupravne lokalne skupnosti	108	80
Javni skladi	2	7
Javne agencije	4	9
Javni zavodi	355	168
Javni gospodarski zavodi	8	9
Drugi naročniki (osebe javnega prava, javna podjetja, subjekt s posebnimi infrastrukturnimi pravicami)	77	56
Razni subjekti	21	41
Skupaj	611	404

V okviru projekta *LIFE IP CARE4CLIMATE* je bilo v začetku leta 2021 objavljeno poročilo o Analizi trga ponudnikov in stroškovnih koristi zelenega javnega naročanja, pripravljenih je bilo skupno 24 delavnic za krepitev in prenos znanj, namenjene za javne naročnike in ponudnike.

DOSEŽENI UČINKI

Učinki instrumenta so posredni, zato njihovo spremljanje ni predvideno.

PREDVIDENO IZVAJANJE INSTRUMENTA V OBDOBJU 2022–2023

PREDVIDENO IZVAJANJE

Predvidene so sistemske in podporne dejavnosti na področju ZeJN. V okviru projekta *LIFE IP CARE4CLIMATE* so med drugim načrtovani priprava vzorčne dokumentacije za izbrane izdelke, prenos znanja na delavnicah za naročnike in ponudnike, redna usposabljanja in pomoč, pilotni projekti. Aktivnosti za namen izobraževanja (delavnice, brošure, poročila) se redno izvajajo in so načrtovane tudi v prihodnje. Predvidena je tudi analiza učinkov zelenega naročanja (rezultati v 2022).

V *Celovitem nacionalnem energetske in podnebnem načrtu Republike Slovenije (NEPN)* sta predvidena nadaljevanje izvajanja instrumenta in njegova nadgradnja, ki vključuje stalno spremljanje izboljšav zelenih tehnologij ter postopno vključitev obnovljivih in recikliranih goriv.

PREDVIDENI UČINKI Učinki instrumenta so posredni, zato njihovo spremljanje ni predvideno.

PRIPOROČILA ZA ODLOČANJE

Ni posebnih priporočil.

VIRI PODATKOV

- MOP
- Projekt *LIFE IP CARE4CLIMATE*; Zeleno Javno Naročanje: <https://www.care4climate.si/sl/o-projektu/podrocja-aktivnosti-projekta/zeleno-javno-narocanje>
- Projekt *LIFE IP CARE4CLIMATE*; 5th monitoring visit (2022)
- Statistična poročila o oddanih javnih naročilih v posameznih letih (<https://ejn.gov.si/direktorat/porocila-in-analize.html>)
- Celoviti nacionalni energetski in podnebni načrt Republike Slovenije (NEPN), Vlada RS, februar 2020 (https://www.energetika-portal.si/fileadmin/dokumenti/publikacije/nepn/dokumenti/nepn_5.0_final_feb-2020.pdf)

DATUM PRIPRAVE

8. april 2022

1.4.4 Drugi instrumenti

NADGRADNJA CELOVITE OCENE UČINKOV, STROŠKOV IN KORISTI IZVAJANJA NAČRTOVANIH POLITIK IN UKREPOV NEPN (JAT)
SPLOŠEN OPIS

OZNAKA	NEPN: 3.1 Razogljičenje / 3.1.1 Emisije in odvzemi TGP / Zeleni gospodarski razvoj / Preglednica 23	
UČINEK V SEKTORJU	večsektorski	
VPLIV NA SEKTOR ETS ALI NEETS	neETS ☒	ETS ☒
TGP NA KATERE VPLIVA INSTRUMENT	ogljikov dioksid (CO ₂)	
VRSTA INSTRUMENTA	analitični, ekonomski	
ODGOVORNOST ZA IZVAJANJE	MF, MzI, MOP	
NA KATERE CILJE VPLIVA INSTRUMENT	zmanjšanje rabe energije ☒ zmanjšanje emisij TGP ☒ povečanje rabe OVE ☒ drugo: _____ ☐	
KRATEK OPIS	Nadgradnja celovite ocene učinkov, stroškov in koristi izvajanja načrtovanih politik in ukrepov NEPN, za kar je potrebno zgraditi celovit model za ocenjevanje vplivov, ki bo vključeval širše okoljsko, ekonomsko, družbeno in socialno politiko.	

PRAVNE IN STRATEŠKE PODLAGE

EU ZAKONODAJA	/
NACIONALNE PRAVNE PODLAGE	/
NACIONALNE STRATEŠKE PODLAGE	Celoviti nacionalni energetske in podnebni načrt Republike Slovenije (NEPN), za obdobje 2021–2030

IZVAJANJE INSTRUMENTA V LETU 2021

POTEK IZVAJANJA	Potek dosedanjega izvajanja je neznan. V aktualnem NEPN-u se znotraj instrumenta načrtuje izgradnja celovitega modela ocenjevanja vplivov na širše okoljsko, ekonomsko, družbeno in socialno politiko s pripravo projekta v sodelovanju z Evropsko komisijo v okviru Programa EU za podporo strukturne reformam. Znotraj aktivnosti za omenjeni instrument ni podanih rokov.
DOSEŽENI UČINKI	Učinki instrumenta so posredni, zato njihovo spremljanje ni predvideno.

PREDVIDENO IZVAJANJE INSTRUMENTA V OBDOBJU 2022–2023

PREDVIDENO IZVAJANJE	V letu 2022 je bil pripravljen novi javni razpis za Celoviti nacionalni energetske in podnebni načrt Republike Slovenije, katerega rezultati še niso znani. Pričakuje se, da bo omenjeni instrument podrobneje naslovljen in zastavljen s specifičnimi aktivnostmi in s cilji.
PREDVIDENI UČINKI	Učinki instrumenta so posredni, zato njihovo spremljanje ni predvideno.

PRIPOROČILA ZA ODLOČANJE

Priporoča se izvajanje instrumenta v skladu s smernicami, sprejetimi v *NEPN-u*.

VIRI PODATKOV

- Celoviti nacionalni energetske in podnebni načrt Republike Slovenije (NEPN), Vlada RS, februar 2020 (https://www.energetika-portal.si/fileadmin/dokumenti/publikacije/nepn/dokumenti/nepn_5.0_final_feb-2020.pdf)

DATUM PRIPRAVE

11. april 2022

2 Usposabljanje, izobraževanje, informiranje in promocija

CILJI ZA LETO 2020	Cilji za to področje so: izobraževanje in usposabljanje za prehod v konkurenčno nizkoogljično družbo, krepitev kadrovskih virov za odpiranje novih zelenih delovnih mest ter informiranje o koristih blaženja podnebnih sprememb in praktičnih vidikih izvajanja ukrepov.
CILJI ZA LETO 2030	Cilji niso posebej opredeljeni.

2.1 Pregled stanja

V Sloveniji izvajajo aktivnosti izobraževanja, usposabljanja, informiranja in ozaveščanja na področju blaženja podobnih sprememb različni nosilci. Ključni dosežki na tem področju so:

- 1 Med vidnejšimi dosežki na tem področju v letu 2021 in 2022 lahko izpostavimo **izvajanje projekta LIFE IP CARE4CLIMATE**, ki naslavlja ozka grla pri izvajanju OP TGP oz. se znotraj projekta izvajajo številne aktivnosti vezane na ukrepe NEPN. Namen projekta je tudi s pomočjo ozaveščanja, izobraževanja in usposabljanja ključnih deležnikov spodbuditi izvajanje ukrepov, določenih v OP TGP/NEPN. Projekt traja od 1. 1. 2019 do 31. 12. 2026; v okviru projekta pa se bo sistematično oblikoval tudi načrt usposabljanj za NOD.
- 2 Med dosežki na področju promocije lahko v zadnjem letu ponovno izpostavimo **Evropski teden mobilnosti**, ki je leta 2021 potekal pod geslom Živi zdravo. Potuj trajnostno. Tokrat se mu je pridružilo 84 občin.
- 3 Nadaljevalo se je **izobraževanje EUREM**. Udeležilo se ga je 18 slušateljev.
- 4 V novem Programu porabe sredstev Sklada za podnebne spremembe se za projekte in dejavnosti nevladnih organizacij namenja občutno manj sredstev kot prej.

2.2 Priporočila

Izvajanje ukrepov v obdobju 2021–2030 poteka v okviru *Celovitega nacionalnega energetskega in podnebnega načrta Republike Slovenije (NEPN)*²².

²² Vlada RS, februar 2020
https://www.energetika-portal.si/fileadmin/dokumenti/publikacije/nepn/dokumenti/nepn_5.0_final_feb-2020.pdf

PRIPOROČILO USPOSABLJANJE/INFORMIRANJE/PROMOCIJA 01/2022

Aktivnosti informiranja in ozaveščanja je potrebno usmeriti bolj ciljno; npr. v ukrepe, ki se ne izvajajo oz. se slabo izvajajo. Ohraniti je treba tudi kontinuiteto določenih ozaveščevalnih akcij, saj se nemalokrat zgodi, da so akcije zgolj enkratne, potem pa se tema ne pojavi več.

IZVAJALEC MOP, Eko sklad

UTEMELJITEV Aktivnosti informiranja in ozaveščanja so precej razdrobljene in velikokrat stihijsko usmerjene. Če bi se aktivnosti bolje načrtovale in usmerjale v ukrepe, ki se ne izvajajo oz. se slabo izvajajo, bi s tem pripomogli k njihovi boljši realizaciji. K bolj usmerjeni in celoviti kampanji je sicer že pripomogel projekt *LIFE IP CARE4CLIMATE*.

PRIPOROČILO USPOSABLJANJE/INFORMIRANJE/PROMOCIJA 02/2022

V aktivnosti usposabljanj, predvidenih v projektu *LIFE IP CARE4CLIMATE*, je treba bolj aktivno vključevati tudi MIZŠ in ostale deležnike (npr. univerze), ki niso partner v projektu.

IZVAJALEC MOP, IJS

UTEMELJITEV V projektu *LIFE IP CARE4CLIMATE* je veliko aktivnosti, namenjenih usposabljanju, razvija se tudi načrt usposabljanja za NOD. Vsi relevantni akterji niso partnerji na projektu, zato je treba poskrbeti za njihovo aktivno vključevanje in sodelovanje z njimi. Pravočasno je potrebno vključiti tudi preostale akterje na ravni vrtcev, osnovnih in srednjih šol.

2.3 Spremljanje izvajanja ukrepov

V okviru spremljanja izvajanja ukrepov na področju usposabljanja, izobraževanja, informiranja in promocije so zajeti instrumenti, predstavljeni v spodnji tabeli (Tabela 8).

Tabela 8: Pregled izvajanja instrumentov na področju usposabljanja, izobraževanja, informiranja in promocije

Ime instrumenta	Strateške podlage		Vrsta instrumenta	Odgovornost	Priporočila
Informiranje in ozaveščanje ciljnih javnosti	NEPN	✓	informiranje, ozaveščanje	MZI, MKGP, MOP, MDDSZEM	da
Spodbujanje usposabljanja in kadrovska okrepitev	NEPN	✓	usposabljanje	SVRK, MZI, MKGP, MOP, MGRT, Eko sklad, MIZŠ, MDDSZEM	da
Načrtovanje in razvoj usposabljanja za prehod v podnebno nevtralno družbo	NEPN	✓	izobraževanje, usposabljanje	MOP in pristojna ministrstva	da
Vključevanje podnebnih vsebin v širši proces razvoja vzgoje in izobraževanja	NEPN	✓	izobraževanje, usposabljanje	MIZŠ	da
Izobraževanje in delavnice o trajnostnem gospodarjenju z gozdovi za lastnike gozdov	NEPN	✓	Kataloški zapis za ta instrument je vključen v <i>Zvezek 5 – Ostali sektorji</i> , poglavje 4 – Raba zemljišč, spremembe rabe zemljišč in gozdarstvo (LULUCF)		
Javna svetovalna služba	NEPN	✓	Kataloški zapis za ta instrument je vključen v <i>Zvezek 4 – Kmetijstvo</i> , poglavje 3 – Spremljanje izvajanja ukrepov		
Programi usposabljanja svetovanja in demonstracijski projekti	NEPN	✓	Kataloški zapis za ta instrument je vključen v <i>Zvezek 4 – Kmetijstvo</i> , poglavje 3 – Spremljanje izvajanja ukrepov		

INFORMIRANJE IN OZAVEŠČANJE CILJNIH JAVNOSTI
SPLOŠEN OPIS

OZNAKA INSTRUMENTA	NEPN, 3.2 Energetska učinkovitost / 3.2.4. Večsektorski ukrepi ter ozaveščanje in informiranje / Preglednica 34	
UČINEK V SEKTORJU	večsektorski	
VPLIV NA SEKTOR ETS ALI NEETS	neETS ☒	ETS ☐
TGP NA KATERE VPLIVA INSTRUMENT	ogljikov dioksid (CO ₂)	
VRSTA INSTRUMENTA	informiranje/ozaveščanje	
ODGOVORNOST ZA IZVAJANJE	Mzi DE, Mzi DP, MKGP, MOP, MDDSZ	
NA KATERE CILJE VPLIVA INSTRUMENT	zmanjšanje rabe energije ☒ zmanjšanje emisij TGP ☒ povečanje rabe OVE ☒ drugo: _____ ☐	
KRATEK OPIS	Informiranje in ozaveščanje v gospodinjstvih, kmetijskih gospodarstvih, podjetjih, javnih institucijah idr., ki izvajajo ukrepe za zmanjšanje emisij TGP.	

PRAVNE IN STRATEŠKE PODLAGE

EU ZAKONODAJA	/
NACIONALNE PRAVNE PODLAGE	/
NACIONALNE STRATEŠKE PODLAGE	Celoviti nacionalni energetske in podnebni načrt Republike Slovenije (NEPN), za obdobje 2021–2030

IZVAJANJE INSTRUMENTA V LETU 2021

POTEK IZVAJANJA	<p>NEPN predvideva nadaljevanje in izboljšanje izvajanja iz predhodnih veljavnih dokumentov.</p> <p>Za leto 2020 je NEPN predvideval pripravo in izvedbo celovite nacionalne promocijske in opismenjevalne kampanje o pomeni in načinu prehoda v podnebno nevtralno družbo. Povsem celovita kampanja (vključno s predlaganim npr. podnebnim tednom) ni bila vzpostavljena, je pa bilo veliko aktivnosti promociji in informiranju (vključno z oglasi (radijski, televizijski) izvedenih v sklopu projekta <i>LIFE IP CARE4CLIMATE</i>.</p> <p><u>Opozorilo:</u> Ukrepe se sicer še zmeraj izvaja v okviru različnih projektov in v okviru programov različnih ministrstev, v aktivnosti informiranja in ozaveščanja se vključuje tudi vse več podjetij. Aktivnosti se financirajo iz različnih nacionalnih in mednarodnih virov. Izvajanja ukrepa in učinkov se ne spremlja (dovolj) sistematično. Napredek na tem področju je projekt <i>LIFE IP CARE4CLIMATE</i>, kjer so ozaveščevalne akcije bolj skoncentrirane in načrtovane ter omogočajo večji pregled.</p> <p>Še zmeraj ni dovolj sistematičnega načrtovanja ukrepov. V pregledu je navedenih nekaj primerov dobre prakse.</p> <p>Še naprej deluje in je osvežen portal Trajnostna energija, na katerem so informacije s področja URE in OVE, ki ga je vzpostavil Borzen. Mzi je vzpostavil Portal energetika, ministrstvo vodi tudi izvedbo vsakoletnega projekta Teden</p>
-----------------	---

mobilnosti, v katerem je leta 2021 sodelovalo 84 občin. Aktivna je tudi spletna platforma za trajnostno mobilnost, kjer so na voljo številne informacije in gradiva za različne ciljne skupine.

Eko sklad:

- Informiranje in ozaveščanje občanov se izvaja tudi preko mreže energetskih svetovalcev ENSVET, po Sloveniji je razpršenih 59 pisarn v katerih deluje 51 posebej usposobljenih energetskih svetovalcev. V letu 2021 je bilo zabeleženih 8064 aktivnosti-kar je več kot tisoč manj kot predhodno leto (nasveti s pisnim poročilom, članki, e-nasveti, predavanja...), sodelujejo tudi z eko šolami – energetski svetovalci so v šolah in vrtcih predavali o učinkoviti rabi energije in obnovljivih virih energije...Pandemija je tudi v letu 2021 vplivala, da je bilo manj dogodkov in posledično tudi manj aktivnosti. Svetovalci so se udeležili tudi raznih izobraževanj; (imelo so tudi kratka izobraževanja vsakih 14 dni, preko zooma, saj so vzpostavili tudi koordinatne sestaneke mreže ENSVET). Svetovalci so opravili tudi preizkus znanja iz vsebine Celovita energijska prenova večstanovanjskih stavb, ki ga je izvedel ZRMK.
- Svetovalci so drug drugemu tudi ocenjevali nasvete, kar je po njihovih izkušnjah bilo zelo učinkovito.
- Nadaljevali so s promocijo na lokalnem in nacionalnem nivoju preko člankov, oddaj, predavanj (časnik Finance, Eko dežela, Štajerski tednik), spletne strani Moja Občina, Ministrstva za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti.
- Ni pa bilo izvedeno predvideno javno naročilo za izobraževanje za vsaj 20 novih energetskih svetovalcev.
- Leta 2021 se je zaključilo vseh 6 projektov izbranih v okviru javnega razpisa NVO-SJI18 za sofinanciranje nevladnih organizacij, in sicer so to bili projekti Društvo DOVES-FEE Slovenia, Društvo za okoljsko vzgojo Evrope v Sloveniji Ozaveščanje, izobraževanje in uvajanje merjenja odtisa CO₂ v ekošole kot prispevek k blaženju in prilagajanju podnebnim spremembam, Alpe Adria Green – Dimenzioniranje e-pogonov za poklicne šole-invalidski vozički, Kulturno društvo Prostorož – Zelena streha kot orodje za izboljšanje kakovosti bivanja v urbanih središčih, PIC – Zagovorniki okolja – za podnebje, Mariborska kolesarska mreža – Spremembe potovalnih navad kot del rešitve v boju proti podnebnim spremembam in onesnaženju zraka, Slovensko združenje za trajnostno gradnjo – Green Building Council Slovenia – Izobraževanje izvajalcev za kakovostnejšo izvedbo energijskih ovojnih stavb, zmanjšanje reklamacij in izboljšanje učinka prihranka energije za ogrevanje, zmanjšanja onesnaževanja ter učinkovitejšo porabo subvencij.
- Konec leta 2019 je Eko sklad objavil nov javni razpis NVO19 za sofinanciranje podnebnih programov vsebinskih mrež. Razpisanih je bilo 800.000 evrov sredstev iz Sklada za podnebne spremembe, ki so predvidena za štiriletno delovanje dveh vsebinskih mrež. Na razpis sta prispeli 2 vloge, ki sta bili izbrani, in sicer: »Plan B za Slovenijo – mreža nevladnih organizacij za trajnostni razvoj« za področje varstva okolja prijaviteljice Ustanove Umanotera – slovenska fundacija za trajnostni razvoj in »Mreže za prostor« za področje urejanje prostora prijavitelja Inštituta za politike prostora (v letu 2021 so bila izplačana predplačila in vmesna plačila).
- Eko sklad je v letu 2021 sklenil partnerske pogodbe z namenom promocije Eko sklada za naslednje projekte: 21. Dnevi energetikov 2021, Okoljsko srečanje 2021, raziskava REUS JSS 2022 in vodni dnevi 2021.

- Eko sklad je o svojih aktivnostih obveščal javnost preko različnih svojih komunikacijskih kanalov (Facebook, Instagram, LinkedIn, spletna stran). uslužbenci pa so bili prisotni tudi na več dogodkih/delavnicah po državi, kjer so predstavljali svoje aktivnosti.

Z začetkom leta 2019 se je pod vodstvom MOP začel projekt *LIFE IP CARE4CLIMATE*, v okviru katerega so številne aktivnosti namenjene tudi informiranju in ozaveščanju (npr. kampanja o aktivni trajnostni mobilnosti, ozaveščanje o podnebnih spremembah...).

V letu 2021 so bile izvedene kampanje: Nehajmo se igrati s planetom (kampanja na TV kanalih, radijskih postajah, print in digitalno oglaševanje), Dan Zemlje (PR, tv oglasi, gostovanje v oddajah, socialni mediji), Dan podnebnih sprememb (maj 2021) (radio, digitalno, print, tv oglasi), Misija 0, moja dejanja (tv kanali, oglasi, radio oglasi, printi, digitalno)

V sklopu projekta se bo osvežila tudi Slovenska platforma za trajnostno mobilnost.

Zaključil se je projekt *LIFE Podnebna pot 2050*, ki je pripomogel k informiranju in ozaveščanju o podnebnih spremembah.

Pomembno k ozaveščanju in informiranju doprinaša tudi skupina Mladi za podnebno pravičnost, ki je organizirala tudi predavanja, okrogle mize in druge aktivnosti.

Še naprej deluje Stalni posvetovalni odbor za podnebno politiko pri predsedniku Republike Slovenije, ki tudi informira in ozavešča o problematiki podnebnih sprememb.

V okviru OP EKP poteka projekt »Mehki ukrepi trajnostne mobilnosti«, ki je potekal do leta 2021. Projekt sestavlja 5 ukrepov spodbujanja trajnostne mobilnosti, med katerimi sta tudi kampanja ozaveščanja in promocije trajnostne mobilnosti ter izobraževanje o trajnostni mobilnosti za vrtce in osnovne šole.

Na področju ozaveščanja še naprej igrajo pomembno vlogo nevladne organizacije.

Umanotera je decembra 2020 pričela s prvim usposabljanjem za koordinatorje skupnostnih projektov, ki bodo prispevali k blaženju podnebnih sprememb. Usposabljanje se je zaključilo marca 2021. Postavili so razstavo Na vroči strani Alp, tudi v virtualni obliki. Ravno tako objavljajo in posodablajo dokumenta Fizikalno ozadje podnebnih sprememb in njihove posledice za Slovenijo in Politično-zakonodajno ozadje blaženja podnebnih sprememb, ki sta namenjena širši populaciji, ki jih ta tema zanima. Izvajati so začeli projekt Podnebni meni-spodbujanje nizkoogljične pridelave in potrošnje hrane. V letu 2022 je bila tudi organizirana nacionalna konferenca o podnebnju prijaznejši pogostitvi na dogodkih »Mizica, pogrni se!«.

Aktivna na področju informiranja in ozaveščanja ciljnih javnosti je tudi nevladna organizacija Focus, ki je vključena tudi v projekt *LIFE IP CARE4CLIMATE*, kjer deluje predvsem na področju ozaveščanja, spodbujanja dobrih praks, podpore lokalnim skupnostim pri prehodu v NOD, krepitve zmogljivosti javne uprave... Nadaljevali so z izvajanjem projekta LIFE UNIFY, katerega cilj je prispevati k pravočasnemu in učinkovitemu prehodu v nizkoogljično družbo in gospodarstvo preko dolgoročnih podnebnih strategij, NEPN-ov in programiranja sredstev EU. Izvajajo projekt ClimACT, ki je prednostno namenjen mobilizaciji in aktivaciji mladih za ukrepanje na področju podnebnih sprememb in družbene pravičnosti ter izobraževanju, ozaveščanju o povezavi med podnebnimi spremembami in razvojem. Partnerja projekta sta še Umanotera in PIC. Zaključili se je triletni projekt Trajnostne mobilnosti v vrtcih in osnovnih šolah, katerega namen je bil spodbujanje trajnostne mobilnosti med učitelji, vzgojitelji, otroci, učenci, starši in

širši lokalni skupnosti. V projektu je sodelovalo več kot 100.000 otrok, več kot 6.000 strokovnih so- delavcev, vključenih je bilo več kot 300 vrtcev in 300 osnovnih šol. Oblikovana so bila gradiva, ki pomembno prispevajo k vključevanju trajnostne mobilnosti v vrtčevske in OŠ programe ter ozaveščanju javnosti. Poleg Focusa so bili del projekta še Cipra, IPOP, Oddelek za geografijo FF UL, vodilni partner pa je bila Razvojna agencija Sinergija.

Na področju informiranja in ozaveščanja so aktivne še številne nevladne organizacije: Cipra, Greenpeace, PIC (Zagovorniki okolja), IPOP, kolesarske mreže, Sloga...

DOSEŽENI UČINKI Učinki tega ukrepa se posebej ne vrednotijo, imajo pa neposredne učinke na druge ukrepe.

PREDVIDENO IZVAJANJE INSTRUMENTA V OBDOBJU 2022–2023

PREDVIDENO IZVAJANJE Nadaljevalo se bo izvajanje projekta *LIFE IP CARE4CLIMATE*, v okviru katerega so številne aktivnosti namenjene informiranju in ozaveščanju, v njih pa sodelujejo ministrstva, raziskovalne inštitucije in nevladne organizacije ter PR agencija.

Iz sredstev Sklada za podnebne spremembe je za sofinanciranje nevladnih organizacij predvidenih v letu 2022 0,2 milijona evrov in v letu 2023 0,329 milijonov evrov. Ukrej izvaja Eko sklad. Tehnična pomoč, te-za katero je namenjenih 5,2 milijonov evrov zajema tudi financiranje izvedbe projektov in ukrepov na področju ozaveščanja, izobraževanja. Sredstva namenjena NGO-jem so se z odlokom še zmanjšala. So pa na novo predvidena sredstva za sofinanciranje prireditev v podporo trajnostnemu razvoju in sicer Gasilska olimpijada v Celju leta 2022 (0,5 milijona) in FIS svetovno prvenstvo v nordijskem smučanju v Planici 2023 (0,5 milijona evrov).

V *Celovitem nacionalnem energetske in podnebnem načrtu Republike Slovenije (NEPN)* je načrtovano, da se bo izvajanje instrumenta v obdobju 2020–2030 nadaljevalo in izboljšalo, in sicer so predvideni:

- priprava in izvedba celovite nacionalne promocijske in opismenjevalne kampanje o pomenu in načinu prehoda v podnebno nevtralno družbo;
- periodično spremljanje ozaveščenosti različnih sektorjev in ciljnih skupin ter uporaba izsledkov za nadgradnjo politik in ukrepov;
- bolj ciljno usmerjanje aktivnosti (npr. v ukrepe, ki se ne izvajajo oziroma se slabo izvajajo ali imajo težave);
- ohranitev stalnosti uspešnih ozaveščevalnih in opismenjevalnih akcij (ne le enkratne akcije);
- ozaveščanje in izobraževanje uporabnikov naprav na lesno biomaso glede primernega goriva in pravnega načina kurjenja;
- ozaveščanje in usposabljanje prodajalcev in instalaterjev naprav OVE in URE, upravnikov stavb, energetskih managerjev itd.;
- tematsko usposabljanje ciljnih poklicnih skupin glede problematike tehnologij URE in OVE (gasilci, reševalci, dimnikarji itd.).

PREDVIDENI UČINKI Učinki tega ukrepa se posebej ne vrednotijo, imajo pa neposredne učinke na druge ukrepe.

PRIPOROČILA ZA ODLOČANJE

Priporočamo čim prej izvajanje instrumenta v skladu s smernicami iz NEPN. Predvsem je pomembno, da se aktivnosti informiranja in ozaveščanja usmerja bolj ciljno; npr. v ukrepe, ki se ne izvajajo oz. se slabo izvajajo, in da se ohranja kontinuiteta določenih ozaveščevalnih akcij. Smiselno bi

bilo (znotraj projekta *LIFE IP CARE4CLIMATE*) razviti/nastaviti sistem vrednotenja ozaveščevalnih akcij (ne zgolj skozi št. predvajanih oglasov, minutaže itd.).

Nevladne organizacije imajo pomembno vlogo pri informiranju in ozaveščanju ter velikokrat opravljajo tovrstne naloge namesto države. Priporočamo, da se za tovrstno dejavnost nameni več sredstev.

VIRI PODATKOV

- Odlok o spremembah in dopolnitvi Odloka o Programu porabe sredstev Sklada za podnebne spremembe v obdobju 2020–2023 (Ur. l. RS, št. [101/21](#))
- Eko sklad, osnutek Letnega poročila Eko sklada za leto 2021, februar 2022
- Focus – letno poročilo 2021
- Informacije partnerjev projekta LIFE IP Care4Climate
- Sestanki z deležniki, neposredne informacije od deležnikov/izvajalcev, javno dostopne informacije na spletnih straneh
- Celoviti nacionalni energetske in podnebni načrt Republike Slovenije (NEPN), Vlada RS, februar 2020 (https://www.energetika-portal.si/fileadmin/dokumenti/publikacije/nepn/dokumenti/nepn_5.0_final_feb-2020.pdf)

DATUM PRIPRAVE

25. april 2022

SPODBUJANJE USPOSABLJANJA IN KADROVSKA OKREPITEV
SPLOŠEN OPIS

OZNAKA INSTRUMENTA	NEPN: Raziskave, inovacije in konkurenčnost / Preglednica 38		
UČINEK V SEKTORJU	večsektorski		
VPLIV NA SEKTOR ETS ALI NEETS	neETS ☒	ETS ☐	
TGP NA KATERE VPLIVA INSTRUMENT	ogljikov dioksid (CO ₂)		
VRSTA INSTRUMENTA	usposabljanje		
ODGOVORNOST ZA IZVAJANJE	SVRK, MzI DE, MzI DP, MKGP, MOP, MGRT, Eko sklad, MIZŠ, MDDSZ		
NA KATERE CILJE VPLIVA INSTRUMENT	zmanjšanje rabe energije ☒	zmanjšanje emisij TGP ☒	povečanje rabe OVE ☒
	drugo: _____ ☐		
KRATEK OPIS	Usposabljanje za krepitev kadrovskih možnosti za prehod v NOD. Med drugim ciljno usmerjena usposabljanja za pripravo in izvedbo projektov na področju energetske učinkovitosti, obnovljivih virov energije in zelenih energetskih tehnologij ter drugih področij blaženja podnebnih sprememb.		

PRAVNE IN STRATEŠKE PODLAGE

EU ZAKONODAJA	
NACIONALNE PRAVNE PODLAGE	Zakon o učinkoviti rabi energije (ZURE), Ur. l. RS, št. 158/20
NACIONALNE STRATEŠKE PODLAGE	Celoviti nacionalni energetski in podnebni načrt Republike Slovenije (NEPN), za obdobje 2021–2030

IZVAJANJE INSTRUMENTA V LETU 2022

POTEK IZVAJANJA	<p>Tekom leta potekajo številna usposabljanja/izobraževanja/delavnice v okviru različnih projektov in programov, katerih pa se, vseh žal, sistematično ne spremlja, kot se tudi (v večini primerov) ne spremlja njihovih učinkov.</p> <p>Je pa vzpodbudno, da se s projektom <i>LIFE IP CARE4CLIMATE</i> vzpostavlja sistematično spremljanje izobraževanj/usposabljanj. V sklopu tega projekta se izvaja in tudi spremlja številna strokovna usposabljanja in izobraževanja za prehod v NOD. To zajema od raziskovalnih taborov za študente, do delavcev v javnih upravi, usposabljanje za energetske pogodbeništvu za državne uslužbenke in občinske uslužbenke ter podjetja ...V ciljni skupini člani interesnih skupin se je do konca leta usposabljanj/izobraževanj udeležilo 129 oseb, 31 študentov, 1.902 strokovnjaka (od tega se je kar 763 posameznikov udeležilo usposabljanja za krepitev zmogljivosti javnih naročnikov za ZEJN), 82 udeležencev je bilo na usposabljanju na temo kazalcev trajnostne gradnje.</p> <p>Sistematični pristop k usposabljanju in potrjevanju kvalifikacij za več področij energetske učinkovitosti vzpostavlja EZ-1, ki opredeljuje pogoje za pridobitev licenc na neodvisne strokovnjake za izdelavo energetskih izkaznic, preglede klimatskih sistemov ter preglede ogrevalnih sistemov, predvideva usposabljanje inštalaterjev naprav na OVE in določa pogoje za izvajalce energetskega</p>
-----------------	--

svetovanja za občane ter predvideva organizacijo njihovega dodatnega rednega izobraževanja.

Na področju stavb so se izvajala naslednja usposabljanja:

- v letu 2020 in 2021 so bila do sedaj izvedena 3 usposabljanje za redne preglede klimatskih sistemov; izvajalec je Univerza v Ljubljani, Fakulteta za strojništvo, Laboratorij za ogrevalno, sanitarno in solarno tehniko ter klimatizacijo;
- za izdelovalce energetskih izkaznic (do 22. 12. 2021 izdanih 401 licenc neodvisnim strokovnjakom, izdelovalcem energetskih izkaznic), za izvajalca usposabljanja sta bila marca 2021 izbrana GI ZRMK in Zbornica za arhitekturo in prostor Slovenije, Usposabljanja potekajo večkrat letno;
- usposabljanja za svoje svetovalce v okviru mreže ENSVET organizira tudi EKO sklad;
- po Pravilniku o strokovnem usposabljanju in preizkusu znanja za upravljalce energetskih naprav (Ur. l. RS, št. 92/15) usposabljanja izvaja Zveze društev energetikov Slovenije; usposabljanja vključujejo tudi učinkovito rabo energije;
- potekalo je izobraževanje »Evropski energetski menedžer – EUREM, ki ga izvaja IJS, Center za energetsko učinkovitost; udeležilo se ga je 18 slušateljev;
- usposabljanja inženirjev in arhitektov za področje trajnostne gradnje, energetske učinkovitosti, zelenega javnega naročanja potekajo v okviru Inženirske zbornice Slovenije, Zbornice za arhitekturo in prostor ter Slovenskega združenja za trajnostno gradnjo – GBC Slovenija.

Januarja 2021 je bil sprejet nov Pravilnik o strokovnem usposabljanju za inštalaterje naprav na obnovljive vire energije, ki določa način in vsebino strokovnega usposabljanja. Pravilnik zajema naprave na ove; kotle na lesno biomaso, toplotne črpalke, prenosnike plitvih geotermalnih sistemov, sončnih kolektorjev, proizvodnih naprav na sončno energijo.

- Preko razpisa Eko sklada za NVO (sredstva Podnebnega sklada) je bilo vmesno izplačilo izplačano Slovenskemu združenju za trajnostno gradnjo – Green Building Council Slovenia za Izobraževanje izvajalcev za kakovostnejšo izvedbo energijskih ovojev stavb, zmanjšanje reklamacij in izboljšanje učinka prihranka energije za ogrevanje, zmanjšanje onesnaževanja ter učinkovitejša poraba subvencij.

Za sektor kmetijstvo glej *Zvezku 4 – Kmetijstvo*.

DOSEŽENI UČINKI

Učinki tega ukrepa se posebej ne vrednotijo, imajo pa neposredne učinke na druge ukrepe.

PREDVIDENO IZVAJANJE INSTRUMENTA V OBDOBJU 2022–2023

PREDVIDENO IZVAJANJE

Iz sredstev Sklada za podnebne spremembe je za obdobje 2021–2023 za nevladne organizacije predvidenih 0,529 milijona za sofinanciranje NVO-jev. V letih 2022 in 2023 se nadaljuje izvajanje projekta *LIFE IP CARE4CLIMATE*. V sklopu projekta bodo usposabljanja potekala naprej po načrtu. V letu 2021 je bila sprejeta *Dolgoročna strategija energetske prenove stavb do leta 2050*, ki zajema tudi ukrepe usposabljanja.

PREDVIDENI UČINKI

Učinki tega ukrepa se posebej ne vrednotijo, imajo pa neposredne učinke na druge ukrepe.

PRIPOROČILA ZA ODLOČANJE

Nadaljevanje začrtanih aktivnosti v sklopu projekta *LIFE IP CARE4CLIMATE*, ki zajemajo tudi aktivnosti predvidene v NEPN. Finančna sredstva za usposabljanje je potrebno namensko in sistematično (načrtno) usmerjati v ukrepe, ki se ne izvajajo oz. se slabo izvajajo ali imajo težave, in bi bilo mogoče s pomočjo usposabljanj doseči napredek pri njihovem izvajanju. V izogib podvajanju je potrebno tudi uskladiti načrtovana usposabljanja v okviru različnih pobud/projektov.

VIRI PODATKOV

- Odlok o spremembah in dopolnitvi Odloka o Programu porabe sredstev Sklada za podnebne spremembe v obdobju 2020–2023 (Ur. l. RS, št. 101/21)
- Eko sklad, osnutek Letnega poročila Eko sklada za leto 2021, februar 2022
- Sestanki z deležniki, neposredne informacije pridobljene od ministrstev, izvajalcev usposabljanj, javno dostopni podatki iz spleta
- Celoviti nacionalni energetske in podnebni načrt Republike Slovenije (NEPN), Vlada RS, februar 2020 (https://www.energetika-portal.si/fileadmin/dokumenti/publikacije/nepn/dokumenti/nepn_5.0_final_feb-2020.pdf)

DATUM PRIPRAVE

25.april 2022

NAČRTOVANJE IN RAZVOJ USPOSABLJANJA ZA PREHOD V PODNEBNO NEVTRALNO DRUŽBO
SPLOŠEN OPIS

OZNAKA INSTRUMENTA	NEPN: Raziskave, inovacije in konkurenčnost / Preglednica 38		
UČINEK V SEKTORJU	večsektorski		
VPLIV NA SEKTOR ETS ALI NEETS	neETS ☒	ETS	☐
TGP NA KATERE VPLIVA INSTRUMENT	ogljikov dioksid (CO ₂)		
VRSTA INSTRUMENTA	izobraževanje / usposabljanje		
ODGOVORNOST ZA IZVAJANJE	MOP in pristojna ministrstva		
NA KATERE CILJE VPLIVA INSTRUMENT	zmanjšanje rabe energije	☒	
	zmanjšanje emisij TGP	☒	
	povečanje rabe OVE	☒	
	drugo: _____	☐	
KRATEK OPIS	NEPN načrtuje nadaljevanje in izboljšanje izvajanja iz OPTGP, predvideva okrepljeno spodbujanje prehoda v podnebno nevtralnost in krožno gospodarstvo; zajema več ciljnih skupin.		

PRAVNE IN STRATEŠKE PODLAGE

EU ZAKONODAJA	/
NACIONALNE PRAVNE PODLAGE	/
NACIONALNE STRATEŠKE PODLAGE	Celoviti nacionalni energetske in podnebni načrt Republike Slovenije (NEPN), za obdobje 2021–2030

IZVAJANJE INSTRUMENTA V LETU 2021

POTEK IZVAJANJA	<p>Leta 2019 se je pod vodstvom MOP začel projekt <i>LIFE IP CARE4CLIMATE</i>, v okviru katerega je predvidena tudi priprava načrta in izvedba aktivnosti za usposabljanje za prehod v NOD (sklop C2: Usposabljanje in krepitev zmogljivosti za prehod v NOD). Med drugim so bili zbrani podatki in opravljena analiza vseh obstoječih usposabljanj in drugih podobnih aktivnosti. Izbranih je bilo 40 predmetov s temami in vsebinami za prihodnje. Bila je vzpostavljena tudi aktivna komunikacija s podobnimi programi na mednarodni ravni. V sklopu projekta so potekala tudi usposabljanja za lokalne skupnosti. MOP je pričel tudi z aktivnim sodelovanjem s centrom RS za poklicno izobraževanje za oblikovanje smernic za 6. stopnjo. (Glej tudi ukrep zgoraj glede usposabljanj).</p> <p>MOP je pričeli tudi z izvajanjem aktivnosti znotraj Deep decarbonisation projekta (Climate KIC), ki zajema tudi usposabljanje in učenje.</p>
DOSEŽENI UČINKI	Učinki tega ukrepa se posebej ne vrednotijo, imajo pa neposredne učinke na druge ukrepe.

PREDVIDENO IZVAJANJE INSTRUMENTA V OBDOBJU 2022–2023

PREDVIDENO IZVAJANJE	MOP je v letu 2021 pričel tudi z aktivnim sodelovanjem s centrom RS za poklicno izobraževanje za oblikovanje smernic za 6. stopnjo. MOP je pričel tudi z izvajanjem aktivnosti glede Climate KIC in se trenutno fokusirajo na integracijo vseh pomembnih deležnikov, saj predhodno niso bili vključeni v
----------------------	--

zadostni meri v aktivnosti. Ta aktivnost bi pripomogla tudi k implementaciji projekta EIT Climate-KIC »A Deep Demonstration of a Circular, Regenerative and Low-Carbon Economy in Slovenia«, ki je v pripravi in zajema tudi usposabljanje in učenje.

Potekalo bo nadaljevanje izvajanje aktivnosti v okviru projekta *LIFE IP CARE4CLIMATE*, kjer so se izobraževanja in podatki začeli sistematično organizirati in zbirati. Znotraj aktivnosti C.2 so predvidena priporočila za univerze in fakultete. Nadaljevalo se bo izvajanje Deep demonstration projekta, ki vključuje tudi usposabljanje in izobraževanje.

PREDVIDENI UČINKI Učinki tega ukrepa se posebej ne vrednotijo, imajo pa neposredne učinke na druge ukrepe.

PRIPOROČILA ZA ODLOČANJE

Priporočamo izvajanje instrumenta v skladu s smernicami iz NEPN. V oblikovanje usposabljanja v okviru projekta *LIFE IP CARE4CLIMATE* je treba aktivno vključiti tudi MIZŠ in druge relevantne deležnike (npr. univerze).

VIRI PODATKOV

- Odlok o spremembah in dopolnitvi Odloka o Programu porabe sredstev Sklada za podnebne spremembe v obdobju 2020–2023 (Ur. l. RS, št. 101/21)
- Eko sklad, osnutek Letnega poročila Eko sklada za leto 2021, februar 2022
- Informacije, pridobljene od pristojnih ministrstev (sestanki) in partnerjev projekta *LIFE IP CARE4CLIMATE*
- Celoviti nacionalni energetske in podnebni načrt Republike Slovenije (NEPN), Vlada RS, februar 2020 (https://www.energetika-portal.si/fileadmin/dokumenti/publikacije/nepn/dokumenti/nepn_5.0_final_feb-2020.pdf)

DATUM PRIPRAVE

24 april 2022

VKLJUČEVANJE PODNEBNIH VSEBIN V ŠIRŠI PROCES RAZVOJA VZGOJE IN IZOBRAŽEVANJA

SPLOŠEN OPIS

OZNAKA INSTRUMENTA	NEPN: Raziskave, inovacije in konkurenčnost / Preglednica 38		
UČINEK V SEKTORJU	večsektorski		
VPLIV NA SEKTOR ETS ALI NEETS	neETS ☒	ETS	☐
TGP NA KATERE VPLIVA INSTRUMENT	ogljikov dioksid (CO ₂)		
VRSTA INSTRUMENTA	izobraževanje / usposabljanje		
ODGOVORNOST ZA IZVAJANJE	MIZŠ		
NA KATERE CILJE VPLIVA INSTRUMENT	zmanjšanje rabe energije	☒	
	zmanjšanje emisij TGP	☒	
	povečanje rabe OVE	☒	
	drugo: _____	☐	
KRATEK OPIS	Vključevanje podnebnih vsebin v širši proces razvoja vzgoje in izobraževanja za trajnostni razvoj v Sloveniji na vseh stopnjah izobraževanja.		

PRAVNE IN STRATEŠKE PODLAGE

EU ZAKONODAJA	/
NACIONALNE PRAVNE PODLAGE	/
NACIONALNE STRATEŠKE PODLAGE	Celoviti nacionalni energetski in podnebni načrt Republike Slovenije (NEPN), za obdobje 2021–2030

IZVAJANJE INSTRUMENTA V LETU 2022

POTEK IZVAJANJA	<p>Ukrep se izvaja. Te tematike se naslavlja tudi preko globalnega učenja (izvajalci nevladne organizacije), v katerih sodelujejo vrtci in šole.</p> <p>Znotraj projekta <i>LIFE IP CARE4CLIMATE</i> se pripravljajo priporočila za visokošolsko izobraževanje.</p> <p>Marca 2020 je bila sprejeta Resolucija o Nacionalnem programu varstva okolja za obdobje 2020–2030, ki vsebuje tudi smernice in ukrepe na področju izobraževanja.</p> <p>V šolskem letu 2018/2019 je bil v program Eko šol dodan nov tematski sklop Podnebne spremembe, ki je bil vključen tudi v letu 2020/2021. Šole se velikokrat priključujejo tudi širšim dogodkom npr. evropski teden mobilnosti, svetovni dan Zemlje, vode..., kjer so obravnavane tudi teme podnebnih sprememb.</p> <p>V sklopu OP EKP je potekal projekt »Mehki ukrepi trajnostne mobilnosti«, v okviru katerega je tudi ukrep izobraževanje o trajnostni mobilnosti za vrtce in osnovne šole. Projekt se izvaja v treh šolskih letih, z začetkom v šolskem letu 2018/2019 in zaključkom 31. 7. 2021. Vsi vrtci in šole so prejeli prenovljena priročnika »Trajnostna mobilnost – priročnik za vzgojitelje v vrtcih« in »Trajnostna mobilnost – priročnik za učitelje v osnovnih šolah«. Priročnika vsebujeta vrsto napotkov, gradiv in primerov aktivnosti na temo trajnostne mobilnosti. Izdana so bila tudi gradiva za starše (zloženke) ter potovalni</p>
-----------------	--

dnevnik, namenjen otrokom v osnovnih šolah. V šolskem letu 2020/2021 se je projektu pridružilo 750 vrtčevskih skupin- več kot 14 000 otrok.

Tudi leta 2021 je bil izveden teden izobraževanja za trajnostni razvoj, pod okriljem Združenja izobraževalnih in svetovalnih središč Slovenije – ZISS; neformalna izobraževanja za starejše, ki je naslavljal tudi podnebne spremembe.

Potekalo je sodelovanje v mreži Climate Kic (www.climate-kic.org); Innovation for climate action, ki vključuje tudi izobraževanje. V letu 2021 je koordinator hub-a postal E-Zavod.

V *Nacionalnem programu varstva okolja (NPVO)* je načelo trajnostnega razvoja vključeno kot eno ključnih načel vzgoje v Sloveniji, s ciljem, da se ljudi opolnomoči za delo in življenje v zelenem gospodarstvu in da postane okoljska pismenost ključna sestavina funkcionalne pismenosti. Za doseganje ciljev predvideva NPVO nabor ukrepov na operativni ravni.

DOSEŽENI UČINKI Učinki tega ukrepa se posebej ne vrednotijo, imajo pa neposredne učinke na druge ukrepe.

PREDVIDENO IZVAJANJE INSTRUMENTA V OBDOBJU 2022–2023

PREDVIDENO
IZVAJANJE

Za obdobje 2021–2023 so v Podnebnem skladu načrtovana sredstva v vrednosti 3 milijone za Podnebne cilje in vsebine v vzgoji in izobraževanju. Sredstva so namenjena sistematičnemu vključevanju podnebnih ciljev in vsebin v predšolsko vzgojo, osnovno in srednješolsko izobraževanje, višješolsko strokovno in izobraževanje odraslih. Ključni dejavnosti sta priprava in financiranje celostnega programa ozaveščanja ter vzgoje in izobraževanja o podnebnih spremembah v kontekstu vzgoje in izobraževanja za trajnostni razvoj – VITR, ki ga vsak javni zavod pripravi, preizkusi in evalvira za svojo raven oz. področje izobraževanja. Za izvajanje programa javni zavodi pripravijo podrobnejše usmeritve v okviru kurikulumov in učnih načrtov, razvoja vzgojno-izobraževalnih ustanov oziroma organizacij, izobraževanja učiteljev in drugih zaposlenih. Poleg tega javni zavodi izdelajo nova oziroma posodobijo obstoječa učna gradiva, priročnike in didaktične komplete za izvajanje programa; vzpostavijo demonstracijske vrtce, šole in druge izobraževalne organizacije (regijsko uravnoteženo), ki se celostno preoblikujejo v smeri trajnostnega načina življenja in dela ter zmanjševanja ekološkega odtisa, tudi z izvedbo manjših naložb, ki bodo omogočale ustrezno opremljenost za izvajanje celostnega programa.

Načrt za okrepanje in odpornost vključuje več projektov v podporo prenovi in modernizaciji višjega strokovnega izobraževanja. Načrtovana je prenova oziroma razvoj novih študijskih programov (tudi študijskih programov za izpopolnjevanje) s poudarkom na krepitvi oziroma vključitvi tudi trajnostnih kompetenc.

Marca 2022 je Državni zbor sprejel Resolucijo o nacionalnem programu visokega šolstva do leta 2030, ki zajema tudi aspekt trajnosti.

V *Celovitem nacionalnem energetske in podnebnem načrtu Republike Slovenije (NEPN)* je načrtovano, da se bo izvajanje instrumenta v obdobju 2020–2030 nadaljevalo in nadgradilo, in sicer s ciljem motivacije in spreminjanje vedenja ter potrošniških navad, trajnostnega podnebnega razvoja družbe itd.

PREDVIDENI UČINKI Učinki tega ukrepa se posebej ne vrednotijo, imajo pa neposredne učinke na druge ukrepe.

PRIPOROČILA ZA ODLOČANJE

V aktivnostih, predvidenih v projektu *LIFE IP CARE4CLIMATE*, je treba doseči več sodelovanja med posameznimi akterji (predvsem med MOP in MIZŠ) in z ostalimi podobnimi projekti (npr. Climate KIC). Pospesiti je treba proces vključevanja aktualnega znanja in smernic glede podnebnih sprememb, še posebej v luči sredstev in načrtov Načrta za okrevanje in odpornost, Zelenega dogovora ...

VIRI PODATKOV

- Komunikacija z MOP in partnerji projekta *LIFE IP CARE4CLIMATE*
- Javno dostopne informacije na spletu
- Odlok o Programu porabe sredstev Sklada za podnebne spremembe v obdobju 2020–2023 (Ur. l. RS, št. [101/21](#))
- Celoviti nacionalni energetske in podnebni načrt Republike Slovenije (NEPN), Vlada RS, februar 2020 (https://www.energetika-portal.si/fileadmin/dokumenti/publikacije/nepn/dokumenti/nepn_5.0_final_feb-2020.pdf)

DATUM PRIPRAVE

25. april 2022

3 Ostali večsektorski ukrepi

3.1 Pregled stanja

K zmanjšanju emisij TGP prispevajo tudi drugi večsektorski ukrepi. Ukrep obveznosti dobaviteljev energije za doseganje prihrankov končne energije pri končnih odjemalcih je bil natančneje opredeljen v AN URE. V prenovljeni obliki se izvaja od leta 2015, izvajanje sheme, ki jo od leta 2021 ureja *Zakon o učinkoviti rabi energije (ZURE)*, pa se bo nadaljevalo še vsaj do leta 2030. V skladu z ZURE so iz sistema za doseganje prihrankov sedaj izvzeti tisti dobavitelji trdnih goriv končnim odjemalcem, ki dobavijo letno manj kot 100 MWh energije, zavezanci pa morajo v tekočem koledarskem letu doseči prihranke v višini 0,8 % prodane energije v preteklem letu. ZURE v 78. členu določa tudi prehodno obdobje za dobavitelje tekočih goriv za promet. Njihova obveznost se v obdobju 2020–2025 postopoma povečuje od 0,25 % do 0,70 % prodanega motornega bencina in dizelskega goriva v preteklem letu. V okviru sheme so zavezanci leta 2020 zmanjšali rabo energije pri končnih odjemalcih za 295 GWh, od tega je bilo 51 % vseh prihrankov doseženih v industriji, 17 % v gospodinjstvih in 11 % v zasebnem storitvenem sektorju. Podatki za leto 2021 še niso na razpolago.

eko sklad je leta 2021 odobril za 54,8 milijonov evrov ugodnih kreditov, kar je za 27 % več kot leto prej. Znesek v letu 2021 podpisanih kreditnih pogodb je znašal 39,3 milijonov evrov in se je v primerjavi z letom prej povečal za 2,4 %. Obseg kreditiranja se je povečal predvsem na račun večjega obsega kreditiranja okoljskih naložb občanov.

Celovita ocena možnosti za učinkovito ogrevanje in hlajenje je bila pripravljena v prvi polovici leta 2021 in je bila posredovana Evropski komisiji avgusta 2021. Ocena ne predvideva izrecnih dodatnih ukrepov za doseganje učinkovitega ogrevanja in hlajenja, saj je Slovenija večino potrebnih ukrepov na tem področju že sprejela v okviru NEPN leta 2020, predstavlja pa strokovno podlago za pripravo Strategije ogrevanja in hlajenja do 2050, ki bo zaključena do sredine leta 2022. Na podlagi te strategije bodo nato opredeljeni podrobnejši ukrepi za področje ogrevanja in hlajenja ter pripravljen akcijski načrt do leta 2030. Ta del aktivnosti bo povezan tudi s procesom posodobitve NEPN, ki mora biti končan do sredine leta 2024.

Leta 2016 je bila uveljavljena prenovljena shema podpor za spodbujanje proizvodnje električne energije iz OVE in v soprodukciji toplote in električne energije (SPTE) z visokim izkoristkom. Novi vstopi v shemo so regulirani s kvotami v okviru javnih pozivov in izbrani po kriteriju najnižje cene. Leta 2019 so se pogoji za prijavo projektov na javne pozive zaostriili z zahtevo po predložitvi gradbenega dovoljenja že ob sami prijavi na javni poziv, in sicer za tiste elektrarne, katerih gradnja je z njim pogojena, kar je povzročilo dodaten upad števila prijavljenih in tudi izbranih projektov. Proizvodnja električne energije v okviru sheme je leta 2021 znašala 973,2 GWh ali 1,1 % več kot leto prej. Znesek izplačil pa je bil 124,8 milijonov evrov, kar je 2,6 % več kot leto prej. Delovanje trenutno veljavne sheme je podaljšano do 31. 12. 2025.

3.2 Priporočila

Ukrepi se v obdobju 2021–2030 nadaljujejo v okviru *Celovitega nacionalnega energetskega in podnebnega načrta Republike Slovenije (NEPN)*²³. V nadaljevanju navajamo priporočila, ki so za doseganje ciljev na področju zmanjševanja emisij TGP in rabe energije na področju večsektorskih ukrepov do leta 2030 in dolgoročno najvažnejša.

PRIPOROČILO VEČSEKTORSKI 01/2022	
<p>Čim hitreje je treba začeti z izvajanjem večsektorskih instrumentov za zmanjševanje emisij TGP ter povečevanje energetske učinkovitosti in rabe OVE v vseh sektorjih v skladu z usmeritvami in predvidenim obsegom iz NEPN.</p> <p>Obstoječo shemo podpor za spodbujanje proizvodnje električne energije iz OVE in v SPTE z visokim izkoristkom, ki bo v veljavi še do leta 2025, je treba čimprej nadgraditi v skladu s smernicami iz NEPN. Takoj je treba okrepiti promocijo razpisov. Pripraviti je potrebno poglobljeno analizo ovir. Zagotoviti je treba, da so oprostitev plačila prispevka OVE in SPTE zgolj začasne. Predvsem pa je treba še naprej izboljševati izvedljivost prijavljenih projektov, odpraviti ovire za realizacijo izbranih projektov, zlasti glede problematike umeščanja naprav v prostor, podpreti investitorje pri pripravi prijav in dopolniti pravila pri pozivih za konkurenčen vstop naprav SPTE na lesno biomaso.</p>	
<u>IZVAJALEC</u>	MzI, Agencija za energijo, Center za podpore – Borzen
<u>UTEMELJITEV</u>	Učinki podporne sheme se kažejo kot nezadostni, posebej sta problematična minimalna realizacija novih proizvodnih naprav, ta se je v letih 2020 in 2021 sicer nekoliko izboljšala, a še vseeno je v obdobju nove sheme, od vključno leta 2017 dalje, v shemo vstopilo le 119 naprav (v povprečju 24 na leto), in zmanjševanje obsega proizvodnje električne energije iz OVE. Povečanje proizvodnje električne energije iz obnovljivih virov je bistveno tudi zaradi doseganja zahtevnih ciljev na področju zmanjševanja emisij TGP in deleža OVE v rabi bruto končne energije do leta 2030.
PRIPOROČILO VEČSEKTORSKI 02/2022	
<p>Podporna shema za proizvodnjo električne energije iz OVE in v SPTE spodbuja ukrepe, ki so razpršeni, v njihovo pripravo in izvedbo je vključenih veliko akterjev, kar lahko pomembno prispeva k zaposlovanju ter skladnemu gospodarskemu in regionalnemu razvoju. S pravočasno in kakovostno prenovo podporne sheme, ki mora biti potrjena s strani Evropske komisije do konca leta 2025, je treba preprečiti nastanek vrzeli pri spodbujanju ukrepov in tako zagotoviti kontinuiteto nepovratnih sredstev, skladno z novimi smernicami za državne pomoči. Potrebno je čimprej zagotoviti dolgoročno, stabilno in predvidljivo podporno okolje, ki je ključen predpogoj za hitrejši in uspešnejši razvoj na tem področju.</p>	
<u>IZVAJALEC</u>	MzI DE, Agencija za energijo, Center za podpore – Borzen, Eko sklad in ostali deležniki

²³ Vlada RS, februar 2020

(https://www.energetika-portal.si/fileadmin/dokumenti/publikacije/nepn/dokumenti/nepn_5.0_final_feb-2020.pdf)

<u>UTEMELJITEV</u>	<p>Za doseganje zastavljenih ciljev do leta 2030 je bistvenega pomena, da se nadaljuje z izvajanjem načrtovanih ukrepov in jih nadgradi v obsegu iz <i>NEPN</i>. S pravočasno in kakovostno pripravo nove podporne sheme bo potrebno ob upoštevanju novih smernic za državne pomoči EU in Evropskega zelenega dogovora vzpostaviti širši in bolj učinkovit nabor podpor (poleg razpisov tudi investicijske podpore, »feed-in« premije za manjše proizvodne naprave idr.) za zagotavljanje učinkovitega, kvalitetnega in stabilnega podpornega okolja za spodbujanje proizvodnje električne energije prednostno iz OVE in v SPTE.</p>
<p>PRIPOROČILO VEČSEKTORSKI 03/2022</p>	
<p>Nujno je bistveno okrepiti aktivnosti, ki bodo poleg izboljšanja energetske učinkovitosti in povečanja rabe OVE omogočile kar največjo energetske samooskrbnost ter zmanjšale izpostavljenost naraščanju in volatilnosti cen energentov. Potrebno je pripraviti načrte za odpravo infrastrukturnih ozkih grl, ki otežujejo izvedbo pospešene energetske transformacije, in opredeliti najprimernejše projekte za doseganje teh ciljev, še posebno v sektorju ogrevanja stavb ter pri proizvodnji toplote (in električne energije) v sistemih daljinskega ogrevanja. Uvesti je potrebno učinkovite instrumente, ki bodo omogočali skrajšanje časa za izvedbo projektov OVE in izboljšanja energetske infrastrukture.</p>	
<u>IZVAJALEC</u>	Mzi
<u>UTEMELJITEV</u>	<p>Nova geopolitična realnost in realnost energetskega trga zahtevata, da drastično pospešimo prehod na OVE in povečamo energetske učinkovitost ter neodvisnost. Vsled zaostritve geopolitičnih razmer je Evropska komisija v marcu 2022 predlagala razvoj načrta REPowerEU, s katerim si prizadeva predvsem povečati diverzifikacijo oskrbe s plinom, pospešiti uvajanje obnovljivih plinov in nadomestiti plin pri ogrevanju in proizvodnji električne energije, pri čemer je poglobitveni cilj povečanje odpornosti energetskega sistema po vsej EU. Načrt temelji na dveh stebrih in sicer (I) na diverzifikaciji oskrbe s plinom s pomočjo uvoza utekočinjenega zemeljskega plina (LNG) oz. plina neruskega porekla in povečevanju obsega proizvodnje oz. uvoza biometana in obnovljivega vodika ter (II) na hitrejšem zmanjšanju porabe fosilnih goriv za ogrevanje stavb, industrijsko rabo ter in proizvodnjo elektrike zaradi izboljšanja energetske učinkovitosti, povečanjem OVE in elektrifikacije ter odpravo infrastrukturnih ozkih grl.</p>
<p>PRIPOROČILO VEČSEKTORSKI 04/2022</p>	
<p>Predlog <i>Uredbe o spremembah in dopolnitvah Uredbe o zagotavljanju prihrankov energije</i> je treba v skladu z <i>Dolgoročno strategijo energetske prenove stavb do leta 2050 (DSEPS 2050)</i> nadgraditi tako, da bo spodbujal storitve energetskega pogodbeništv na področju stavb.</p>	
<u>IZVAJALEC</u>	Mzi DE, Agencija za energijo
<u>UTEMELJITEV</u>	<p>Izvedba DSEPS 2050 zahteva velik premik glede razvoja energetskih storitev in pogodbenega zagotavljanja prihrankov energije na področju stavb, ki jih izvajajo dobavitelji energije. Z DSEPS 2050 je bilo zato načrtovano, da bo predlog nove uredbe o zagotavljanju prihrankov energije spodbujal storitve</p>

energetskega pogodbenišтва na področju stavb, saj lahko dobavitelji energije s svojimi programi v tem okviru veliko prispevajo k doseganju načrtovanega obsega prenov stavb do leta 2030. Leta 2021 je bil v javni obravnavi predlog *Uredbe o spremembah in dopolnitvah Uredbe o zagotavljanju prihrankov energije*, kjer pa se je glavna sprememba v predlogu nanašala na prispevek za učinkovito rabo energije.

V DSEPS 2050 je bilo načrtovano tudi, da se bo v okviru sheme obveznega doseganja prihrankov končne energije za zavezance obveznost za dobavitelje električne energije in zemeljskega plina zvišala na 1 % prodane energije letno, saj bosta električna energija ter prehodno še zemeljski plin ključna energenta v stavbah, zato je njuno učinkovito rabo smiselno intenzivneje spodbujati. V *Zakon o učinkoviti rabi energije (ZURE)* to ni bilo vključeno – obveznost je 0,8 % prodaje, enako kot za druge energente.

PRIPOROČILO VEČSEKTORSKI 05/2022

Izboljšati je potrebno sistem spremljanja učinkov kreditov Eko sklada, tako da bodo na razpolago vsi potrebni podatki o doseženih učinkih po sektorjih in letih, ko so bile naložbe izvedene.

IZVAJALEC MOP, Eko sklad

UTEMELJITEV Sistematično spremljanje spodbud po sektorjih je nujno za dokazovanje doseganja ambicioznih ciljev na področjih energetske učinkovitosti, izrabe OVE in emisij TGP, ki si jih je Slovenija zastavila do leta 2030. Ustrezno spremljanje omogoča tudi ustrezno usmerjanje instrumentov.

PRIPOROČILO VEČSEKTORSKI 06/2022

V *Strategiji prostorskega razvoja Slovenije 2050 (SPRS 2050)*, ki zaenkrat še ni bila sprejeta, je treba **okrepiti vlogo prostorskega razvoja pri prehodu v nizkoogljično družbo**, po njenem sprejetju pa v *Akcijskem programu za izvajanje SPRS 2050* v ta namen načrtovati ustrezne instrumente.

IZVAJALEC MOP

UTEMELJITEV SPRS 2050 in Akcijski program sta strateška dokumenta, ki omogočata, da se takoj ustrezno naslovi vidike prostorskega načrtovanja, ki pomembno vplivajo na obvladovanje podnebnih sprememb. Verzija strategije, ki je bila v javni obravnavi, je problematiko naslavljala le delno, zato je treba njeno končno verzijo na tem področju ustrezno nadgraditi.

PRIPOROČILO VEČSEKTORSKI 07/2022

V Sloveniji informacije o sprejeti zakonodaji na področju energijskega označevanja okoljsko primerne zasnove proizvodov niso nikjer strnjeno povzete. V okviru Portala Energetika (<https://www.energetika-portal.si/>) bi bilo treba tak pregled pripraviti in ga redno osveževati. Ob večjih spremembah bi bilo treba zagotoviti tudi ustrezno informiranje in izobraževanje zavezancev.

IZVAJALEC MzI, Tržni inšpektorat RS

UTEMELJITEV Nadzor energijskega označevanja, ki ga izvaja Tržni inšpektorat RS, vsako leto znova pokaže, da je poznavanje zahtev glede energijskega označevanja, še zlasti v spletnih trgovinah, še naprej slabo, in sicer predvsem zato, ker prodajalci zahtevam, določenim z delegiranimi uredbami, zaradi pogostih sprememb težko sledijo. To ob nadzorih od inšpektorata zahteva tudi informiranje in izobraževanje zavezancev glede posameznih zahtev energijskega označevanja.

3.3 Spremljanje izvajanja ukrepov

V okviru spremljanja izvajanja ostalih večsektorskih ukrepov so zajeti instrumenti, predstavljeni v spodnji tabeli (Tabela 9).

Tabela 9: Pregled izvajanja ostalih večsektorskih ukrepov

Ime instrumenta	Strateške podlage		Vrsta instrumenta	Odgovornost	Priporočila
Shema podpor za spodbujanje proizvodnje električne energije iz OVE in v soproizvodnji toplote in električne energije (SPTE) z visokim izkoristkom	OP TGP	✓	ekonomski (finančne spodbude) in podporne aktivnosti	MzI, Agencija za energijo, Center za podpore – Borzen	da
Ocena potencialov učinkovitega ogrevanja in hlajenja	NEPN	✓	načrtovanje	MzI	da
Strategija ogrevanja in hlajenja, akcijski načrt za daljinsko ogrevanje in hlajenje, toplotna karta	NEPN	✓	načrtovanje	MzI DE	da
Obveznosti dobaviteljev energije za doseganje prihrankov končne energije pri končnih odjemalcih	AN URE	✓	drugo (energetske storitve)	MzI DE, Agencija za energijo, dobavitelji energije	da
	NEPN	✓			
	DSEPS 2050	✓			
Posojila Eko sklada s subvencionirano obrestno mero za okoljske naložbe	NEPN	✓	ekonomski	MOP, Eko sklad, poslovne banke, MzI DE	da
	DSEPS 2050	✓			
Predpisi s področij varstva zraka in uporabe najboljših razpoložljivih tehnologij	NEPN	✓	predpisi	MOP	/
Instrumenti prostorskega načrtovanja za prehod v NOD	NEPN	✓	načrtovanje	MOP	da
Energijsko in okoljsko označevanje in minimalni standardi za izdelke in naprave	NEPN	✓	predpisi	MzI DE, Tržni inšpektorat RS	da

SHEMA PODPOR ZA SPODBUJANJE PROIZVODNJE ELEKTRIČNE ENERGIJE IZ OVE IN V SOPROIZVODNJI TOPLOTE IN ELEKTRIČNE ENERGIJE (SPTE) Z VISOKIM IZKORISTKOM

SPLOŠEN OPIS

OZNAKA INSTRUMENTA	NEPN: 3.1 Razogljichenje / 3.1.2 OVE / Preglednica 24	
UČINEK V SEKTORJU	večsektorski	
VPLIV NA SEKTOR ETS ALI NEETS	neETS ☒	ETS ☐
TGP NA KATERE VPLIVA INSTRUMENT	ogljikov dioksid (CO ₂)	
VRSTA INSTRUMENTA	ekonomski (finančne spodbude) in podporne aktivnosti	
ODGOVORNOST ZA IZVAJANJE	MzI, Agencija za energijo, Center za podpore – Borzen	
NA KATERE CILJE VPLIVA INSTRUMENT	zmanjšanje rabe energije ☒ zmanjšanje emisij TGP ☒ povečanje rabe OVE ☒ drugo: prihranek primarne energije ☒	
KRATEK OPIS	Obratovalne podpore v shemi (v obliki premije ali fiksne cene) so namenjene spodbujanju proizvodnje električne energije iz OVE in v sproizvodnji toplote in električne energije (SPTE) z visokim izkoristkom v vseh sektorjih in sicer v napravah SPTE, manjših od 20 MW, ali elektrarnah na OVE manjših od 10 MW, z izjemo vetrnih polj, ki morajo biti manjša od 50 MW. Pretežni del učinkov sheme je dosežen v sektorju EU-ETS, za sektor ESD je zlasti relevantno spodbujanje oskrbe s toploto v SPTE, vključno z napravami SPTE na OVE.	

PRAVNE IN STRATEŠKE PODLAGE

EU ZAKONODAJA

/

NACIONALNE PRAVNE PODLAGE

- Zakon o spodbujanju rabe obnovljivih virov energije (ZSROVE):
- Uredba o podporah elektriki, proizvedeni iz obnovljivih virov energije in v sproizvodnji toplote in elektrike z visokim izkoristkom
 - Uredba o izdaji deklaracij za proizvodne naprave in potrdil o izvoru električne energije
 - Uredba o obveznih meritvah na proizvodnih napravah, ki prejemajo za proizvedeno električno energijo potrdila o izvoru in podpore
 - Uredba o načinu določanja in obračunavanja prispevkov za zagotavljanje podpor proizvodnji električne energije v sproizvodnji z visokim izkoristkom in iz obnovljivih virov energije
 - Uredba o podelitvi koncesije in načinu izvajanja gospodarske javne službe dejavnost operaterja trga z elektriko
- Zakon o učinkoviti rabi energije (ZURE):
- Uredba o zagotavljanju prihrankov energije

<p>NACIONALNE STRATEŠKE PODLAGE</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Uredba o določanju količine električne energije, ki je proizvedena v soproizvodnji toplote in električne energije z visokim izkoristkom ter določanju izkoristka pretvorbe biomase <p>Energetski zakon (EZ-1):</p> <ul style="list-style-type: none"> • Uredba o pravilih za pripravo napovedi položaja proizvodnih naprav na obnovljive vire energije in s soproizvodnjo z visokim izkoristkom na trgu z električno energijo <p>Celoviti nacionalni energetski in podnebni načrt Republike Slovenije (NEPN), za obdobje 2021–2030</p>
-------------------------------------	---

IZVAJANJE INSTRUMENTA V LETU 2021

<p>POTEK IZVAJANJA</p>	<p>Prenovljena shema, skladna z EZ-1 iz leta 2014, ki je shemo z namenom obvladovanja stroškov za podpore zelo spremenil, je v veljavi od leta 2016. Vstopi v shemo so regulirani s kvotami v okviru javnih pozivov in izbrani po kriteriju najnižje cene. Cilji sheme so bili skladno z EZ-1 opredeljeni v AN OVE. Prvi razpis za vstop novih naprav v prenovljeno podporno shemo v vrednosti 10 milijonov evrov je bil objavljen decembra leta 2016, sledilo pa jih je še devet, in sicer septembra 2017, februarja in decembra 2018, junija in decembra 2019, julija in decembra 2020 ter julija in decembra 2021, vsak od njih ravno tako v vrednosti 10 milijonov evrov. Leta 2019 so se pogoji za prijavo projektov na javne pozive zaostriili z zahtevo po predložitvi gradbenega dovoljenja že ob sami prijavi na javni poziv, in sicer za tiste elektrarne, katerih gradnja je z njim pogojena. Prvič pa so se na javni poziv lahko prijavili tudi promotorji, katerih potrjen projekt lahko delno ali v celoti izvedejo posamezni investitorji pod pogoji, ki veljajo za promotorja. Leta 2021 je bilo na julijskem javnem pozivu potrjenih 41 projektov (od 48 prijavljenih) s skupno nazivno električno močjo 36,87 MW. Od tega so bili med izbranimi projekti tudi štiri projekti soproizvodnje z visokim izkoristkom skupne nazivne električne moči 24 MW prijavljeni s strani promotorjev, ki pa niso v roku predložili zavarovanja za izvedbo projektov. Na decembrskem javnem pozivu je bilo potrjenih 38 projektov (od 46 prijavljenih) s skupno nazivno močjo 13,57 MW. Potem, ko leta 2016 zaradi prehoda na novo shemo v shemo ni vstopila nobena nova proizvodna naprava, je leta 2017 v shemo vstopilo 6 novih naprav s skupno močjo 12,9 MW, leta 2018 12 novih naprav s skupno močjo 3,9 MW, leta 2019 12 novih projektov s skupno močjo 1,9 MW, leta 2020 pa 38 novih projektov s skupno močjo 13,2 MW. Leta 2021 je v podporno shemo vstopilo 51 novih naprav s skupno močjo 14,03 MW, med katerimi je 12,23 MW proizvodnih naprav OVE. Zaenkrat ni v shemo vstopila še nobena vetrna elektrarna.</p> <p><i>V okviru Celovitega nacionalnega energetskega in podnebnega načrta Republike Slovenije (NEPN) sta bila v obdobju 2020–2021 predvidena nadgradnja in izboljšanje izvajanja instrumenta, vključno z izboljšanjem izvedljivosti prijavljenih projektov in odpravo ovir za realizacijo izbranih projektov, izboljšanjem informiranosti in promocijo sheme po ciljnih skupinah ter podporo investitorjem pri prijavi in dopolnitvi pravil pri razpisih za konkurenčen vstop naprav SPTE na lesno biomaso. Bistvenih sprememb na tem področju ni bilo.</i></p>
<p>DOSEŽENI UČINKI</p>	<p>Leta 2021 so naprave, vključene v shemo, proizvedle 973,18 GWh električne energije ali 1,1 % več kot leto prej. Glede na leto prej se je povečal tudi znesek izplačil v okviru sheme, in sicer za 2,6 % na 128 milijonov evrov. Višje vrednosti izplačanih podpor v letu 2021, kot tudi v letu 2020, so poleg nekoliko višje proizvodnje predvsem posledica nižje referenčne tržne cene električne energije v letu 2021, ki je posledično zvišala vrednost obratovalne podpore; ta je določena kot razlika med referenčnimi stroški oziroma proizvodno ceno</p>

električne energije in referenčno tržno ceno. Ob koncu leta 2021 je bilo v shemo vključenih 3.811 enot (leto prej 3.839) s skupno nazivno močjo 415,3 MW.

PREDVIDENO IZVAJANJE INSTRUMENTA V OBDOBJU 2022–2023

PREDVIDENO IZVAJANJE	<p>Postopki za vstop v podporno shemo bodo izpeljani tudi v letu 2022. Delovanje trenutno veljavne sheme je podaljšano do 31. 12. 2025.</p> <p>Za obdobje 2021–2023 je v <i>NEPN</i> načrtovana priprava nove podporne sheme, ki vključuje celovito prenovo sheme in uvedbo novih oblik spodbud za povečanje učinkov sheme in prednostno usmerjanje spodbud v enote OVE, uvedbo poenostavljenih postopkov za manjše proizvodne naprav, prehod na investicijske nepovratne spodbude za tehnologije, ki so blizu konkurenčnosti na ravni cen končnih odjemalcev, vpeljavo koncesijske sheme za revitalizacijo degradiranih površin in njihovo uporabo za energetske namene, zagotovitev večje stabilnosti in predvidljivosti delovanja ter ustrezno upravljanje sheme in sodelovanje med vsemi vključenimi institucijami ter nadgradnjo sheme na način, da bo omogočala nakup statističnih prenosov OVE iz drugih držav članic EU oziroma vplačila v mehanizem Unije za financiranje energije iz obnovljivih virov za potrebe doseganja nacionalnih obveznosti deleža OVE.</p>
PREDVIDENI UČINKI	<p>Ob boljši realizaciji izbranih projektov bo zagotovljen večji prihranek primarne energije in nadaljnje povečevanje prihranka emisij TGP.</p>

PRIPOROČILA ZA ODLOČANJE

Učinki nove podporne sheme se kažejo kot nezadostni, posebej je problematična minimalna realizacija novih proizvodnih naprav, ta se je v letih 2020 in 2021 sicer nekoliko izboljšala, a še vseeno je v obdobju nove sheme, od vključno leta 2017 dalje, v shemo vstopilo le 119 naprav (v povprečju 24 na leto), ter, tudi z vidika doseganja nacionalnega cilja OVE, zmanjševanje obsega proizvodnje električne energije iz OVE. Nizka realizacija novih proizvodnih naprav sicer ni posledica samega delovanja podporne sheme, ampak predvsem problematike umeščanja naprav v prostor, zaradi katere »stojki« izvedba velikega števila že izbranih projektov (predvsem vetrnih elektrarn). Bistvenega pomena je, da se čimprej začne z izvajanjem nadgradnje instrumenta v skladu s smernicami iz *NEPN*, čimprej pa je treba začeti tudi s pripravo nove podporne sheme in tako zagotoviti kvalitetno in stabilno podporno okolje za proizvodnjo električne energije iz OVE in v SPTe z visokim izkoristkom do leta 2030.

VIRI PODATKOV

- Agencija za energijo
- Borzen, Center za podpore, poročila (<https://www.borzen.si/sl/Domov/menu2/Center-za-podpore-proizvodnji-zelene-energije/Poro%C4%8Dila-in-podatki/Poro%C4%8Dila>)
- Agencija za energijo, javni pozivi za vstop v shemo in ostali dokumenti (<https://www.agen-rs.si/obnovljivi-viri-energije>)
- Celoviti nacionalni energetske in podnebni načrt Republike Slovenije (*NEPN*), Vlada RS, februar 2020 (https://www.energetika-portal.si/fileadmin/dokumenti/publikacije/nepn/dokumenti/nepn_5.0_final_feb-2020.pdf)

DATUM PRIPRAVE

10. maj 2022

OCENA POTENCIALOV UČINKOVITEGA OGREVANJA IN HLAJENJA
SPLOŠEN OPIS

OZNAKA	NEPN: 3.2 Energetska učinkovitost / 3.2.4 Večsektorski ukrepi ter ozaveščanje in informiranje / Preglednica 34		
UČINEK V SEKTORJU	večsektorski		
VPLIV NA SEKTOR ETS ALI NEETS	neETS ☒	ETS ☐	
TGP NA KATERE VPLIVA INSTRUMENT	ogljikov dioksid (CO ₂)		
VRSTA INSTRUMENTA	načrtovanje		
ODGOVORNOST ZA IZVAJANJE	Mzi		
NA KATERE CILJE VPLIVA INSTRUMENT	zmanjšanje rabe energije	☒	
	zmanjšanje emisij TGP	☒	
	povečanje rabe OVE	☒	
	drugo: _____	☐	
KRATEK OPIS	Povečanje učinkovitosti ogrevanja in hlajenja (OH) je nujno za dolgoročno razogljičenje teh dveh sektorjev, ki sta ključna za podnebno nevtralnost. Za uspešno doseganje zahtevnih ciljev s čim nižjimi stroški je potrebno celovito načrtovanje in povezovanje vseh sektorjev. Dobro poznavanje trenutnih in prihodnjih potreb po OH, podprto s prostorskimi analizami in ocenami gospodarskega potenciala različnih trajnostnih brezogljicnih virov za ogrevanje, je nujen korak v pripravi podpornega okolja za dobro lokalno načrtovanje v tem dolgoročnem procesu.		

PRAVNE IN STRATEŠKE PODLAGE

EU ZAKONODAJA	Direktiva o energetske učinkovitosti (2012/27/EU) Delegirana uredba Komisije (EU) 2019/826 z dne 4. marca 2019 o spremembi prilog VIII in IX k Direktivi 2012/27/EU Evropskega parlamenta in Sveta v zvezi z vsebino celovitih ocen možnosti za učinkovito ogrevanje in hlajenje
NACIONALNE PRAVNE PODLAGE	Zakon o učinkoviti rabi energije (ZURE), Ur. l. RS, št. 158/20
NACIONALNE STRATEŠKE PODLAGE	Celoviti nacionalni energetske in podnebni načrt Republike Slovenije (NEPN), za obdobje 2021–2030

IZVAJANJE INSTRUMENTA V LETU 2021

POTEK IZVAJANJA	S 14. členom Direktive o energetske učinkovitosti (2012/27/EU) je državam članicam EU naložena obveznost izdelave celovite ocene možnosti za učinkovito ogrevanje in hlajenje. Elementi celovite ocene so določeni z Delegirano uredbo komisije (EU) 2019/826 o spremembi prilog VIII in IX k Direktivi (2012/27/EU), vsebina pa je podrobneje opredeljena v Priporočilu Komisije (EU) 2019/1659 z dne 25. septembra 2019. Komisija je z dopisom z dne 8. aprila 2019 države članice pozvala, naj posodobljene celovite ocene predložijo do 31. decembra 2020. Omenjena Delegirana uredba določa, da mora celovita ocena vključevati (I) pregled stanja ogrevanja in hlajenja (OH) z ocenama potrebne koristne energije po sektorjih in sedanje oskrbe s toploto in hladom, opredelitev obratov s proizvodnjo odvečne toplote in hladu, toplotno karto lokacij rabe in oskrbe s toploto in hladom v Sloveniji ter projekcije potreb
-----------------	---

po OH za 10 oz. 30 let, (II) opis ciljev, strategij in ukrepov na področju OH, skladno z Uredbo o upravljanju energetske unije in NEPN, (III) analizo gospodarskega potenciala učinkovitega OH, ki sloni na scenarijski analizi stroškov in koristi ob upoštevanju trajnostnih tehnologij ter (IV) opis morebitnih novih strategij in ukrepov za izkoriščanje opredeljenega gospodarskega potenciala.

Celovita ocena je bila pripravljena v prvem polletju 2021 in se naslanja na rezultate preteklih analiz, ki so bile opravljene v procesu priprave strokovnih podlag za NEPN, uporabljeni so bili še posodobljeni statistični podatki in dodane nove analize, skladno z zahtevami Delegirane uredbe. Dokument s celovito oceno možnosti za učinkovito ogrevanje in hlajenje je bil avgusta 2021 posredovan Komisiji, ki ga je objavila na svojem portalu https://energy.ec.europa.eu/topics/energy-efficiency/heating-and-cooling_en.

DOSEŽENI UČINKI Izdelana ocena potencialov je jasno evidentirala ogromen potencial za povečanje učinkovitosti ogrevanja in hlajenja v Sloveniji, kar je dobra podlaga za boljše načrtovanje in izvajanje ukrepov za njihov izkoriščanje, ki so večinoma že opredeljeni v okviru ukrepov NEPN.

PREDVIDENO IZVAJANJE INSTRUMENTA V OBDOBJU 2022–2023

PREDVIDENO IZVAJANJE S pripravo celovite ocene v letu 2021 je bila zakonska obveznost (EU in nacionalna) izpolnjena. Celovita ocena ne predvideva izrecnih dodatnih ukrepov za doseganje učinkovitega ogrevanja in hlajenja, saj je Slovenija večino potrebnih ukrepov na tem področju že sprejela v okviru NEPN leta 2020, bo pa uporabljena kot strokovna podlaga za pripravo Strategije ogrevanja in hlajenja do 2050.

PREDVIDENI UČINKI Niso predvideni.

PRIPOROČILA ZA ODLOČANJE

Rezultati *Ocene potencialov učinkovitega ogrevanja in hlajenja* naj se čim širše uporabljajo za kakovostno načrtovanje in izvajanje ukrepov na nacionalni in lokalni ravni, izdelana toplotna karta ter ocenjeni potenciali pa pri prenovi lokalnih energetskih konceptov ter izvedbi projektov v industriji in drugih sektorjih.

VIRI PODATKOV

- Portal Evropske komisije, Celovite ocene učinkovitega ogrevanja in hlajenja, https://energy.ec.europa.eu/topics/energy-efficiency/heating-and-cooling_en#ecl-inpage-281

DATUM PRIPRAVE

19. april 2022

STRATEGIJA OGREVANJA IN HLAJENJA, AKCIJSKI NAČRT ZA DALJINSKO OGREVANJE IN HLAJENJE, TOPLOTNA KARTA
SPLOŠEN OPIS

OZNAKA INSTRUMENTA	NEPN: 3.2 Energetska učinkovitost / 3.2.4 Večsektorski ukrepi ter ozaveščanje in informiranje / Preglednica 34		
UČINEK V SEKTORJU	večsektorski		
VPLIV NA SEKTOR ETS ALI NEETS	neETS ☒	ETS ☒	
TGP NA KATERE VPLIVA INSTRUMENT	ogljikov dioksid (CO ₂)		
VRSTA INSTRUMENTA	načrtovanje		
ODGOVORNOST ZA IZVAJANJE	Mzi DE		
NA KATERE CILJE VPLIVA INSTRUMENT	zmanjšanje rabe energije	☒	
	zmanjšanje emisij TGP	☒	
	povečanje rabe OVE	☒	
	drugo: _____	☐	
KRATEK OPIS	Pripravljena bo <i>celovita strategija ogrevanja in hlajenja</i> , ki bo postavila jasne cilje in kriterije za razvoj učinkovitega ogrevanja in hlajenja. Operacionalizacija ciljev strategije bo opredeljena v <i>akcijskem načrtu za ogrevanje in hlajenje</i> , ki bo poudarjeno naslavljalo daljinsko ogrevanje in hlajenje ter opredelil potrebne aktivnosti, izvajalce, časovnice izvajanja in potrebna finančna sredstva. Pripravljena bo <i>toplotna karta</i> , ki je ključni gradnik podpornega okolja za načrtovanje učinkovitega ogrevanja in hlajenja na več ravneh (lokalna, regionalna, nacionalna). V tem sklopu bodo vzpostavljena tudi usposabljanja in tehnična podpora deležnikom na področju starteškega načrtovanja ogrevanja in hlajenja.		

PRAVNE IN STRATEŠKE PODLAGE

EU ZAKONODAJA	Direktiva 2012/27/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 25. oktobra 2012 o energetske učinkovitosti, UL L 315 Delegrirana Uredba Komisije (EU) 2019/826 z dne 4. marca 2019 o spremembi prilog VIII in IX k Direktivi 2012/27/EU Evropskega parlamenta in Sveta v zvezi z vsebino celovitih ocen možnosti za učinkovito ogrevanje in hlajenje
NACIONALNE PRAVNE PODLAGE	/
NACIONALNE STRATEŠKE PODLAGE	Celoviti nacionalni energetski in podnebni načrt Republike Slovenije (NEPN), za obdobje 2021–2030

IZVAJANJE INSTRUMENTA V LETU 2021

POTEK IZVAJANJA	Pripravljena je bila Ocena potencialov učinkovitega ogrevanja in hlajenja v skladu s 14. členom Direktive o energetske učinkovitosti in prenovljenim Aneksom VIII. Na podlagi te ocene potencialov bil v okviru projekta <i>LIFE IP CARE4CLIMATE</i> (podakcija C4.3) oblikovan osnutek Strategije ogrevanja in hlajenja do leta 2050 (SOH 2050), ki je bil v okviru strokovnega posveta o strategiji OH decembra 2021 predstavljen strokovni javnosti.
-----------------	---

DOSEŽENI UČINKI Spremljanje učinkov ni predvideno.

PREDVIDENO IZVAJANJE INSTRUMENTA V OBDOBJU 2022–2023

PREDVIDENO IZVAJANJE Priprava SOH 2050 bo zaključena do sredine leta 2022, na podlagi te strategije pa bodo opredeljeni podrobnejši ukrepi za področje ogrevanja in hlajenja ter pripravljen akcijski načrt do leta 2030. Ta del aktivnosti bo povezan s postopkom posodobitve NEPN.

Toplotne karte so prepoznane kot bistveno orodje za načrtovanje in spremljanje ukrepov na področju ogrevanja in hlajenja v lokalnih skupnostih. Priprava toplotne karte do pomladi 2023 je en od glavnih ciljev aktivnosti "Nadgradnje lokalnih energetskega konceptov", ki poteka v okviru projekta *LIFE IP CARE4CLIMATE*. V letu 2023 je v tem sklopu predviden tudi začetek ciljnih usposabljanj za njeno uporabo in uvedba drugih ukrepov za podporo lokalnemu energetskega načrtovanju.

PREDVIDENI UČINKI Spremljanje učinkov ni predvideno.

PRIPOROČILA ZA ODLOČANJE

Priporočamo čim prejšnjo pripravo *Strategije ogrevanja in hlajenja do leta 2050* ter oblikovanje akcijskega načrta do leta 2030, ki bo usklajeno z nadgradnjo NEPN.

VIRI PODATKOV

- Projekt *LIFE IP CARE4CLIMATE*, interno gradivo
- Celoviti nacionalni energetskega in podnebni načrt Republike Slovenije (NEPN), Vlada RS, februar 2020 (https://www.energetika-portal.si/fileadmin/dokumenti/publikacije/nepn/dokumenti/nepn_5.0_final_feb-2020.pdf)

DATUM PRIPRAVE

3. maj 2022

OBVEZNOSTI DOBAVITELJEV ENERGIJE ZA DOSEGANJE PRIHRANKOV KONČNE ENERGIJE PRI KONČNIH ODJEMALCIH
SPLOŠEN OPIS

OZNAKA INSTRUMENTA	AN URE: H.6 NEPN: 3.2 Energetska učinkovitost / 3.2.4 Večsektorski ukrepi ter ozaveščanje in informiranje / Preglednica 34 DSEPS 2050: S-9	
UČINEK V SEKTORJU	večsektorski	
VPLIV NA SEKTOR ETS ALI NEETS	neETS ☒	ETS ☒
TGP NA KATERE VPLIVA INSTRUMENT	ogljikov dioksid (CO ₂)	
VRSTA INSTRUMENTA	drugo (energetske storitve)	
ODGOVORNOST ZA IZVAJANJE	Mzl DE, Agencija za energijo, dobavitelji energije	
NA KATERE CILJE VPLIVA INSTRUMENT	zmanjšanje rabe energije ☒ zmanjšanje emisij TGP ☒ povečanje rabe OVE ☒ drugo: _____ ☐	
KRATEK OPIS	Dobavitelji energije morajo doseči prihranke končne energije pri končnih odjemalcih s tem, da jih spodbujajo k izvedbi različnih ukrepov za učinkovito rabo energije, npr. k zamenjavi starih kotlov in gospodinjstvih električnih aparatov, uporabi varčnih sijalk, toplotni izolaciji stavb itd. Obveznosti izhajajo iz <i>Direktive 2012/27/EU</i> in, od leta 2020 dalje, <i>Zakona o učinkoviti rabi energije (ZURE)</i> , ureja pa jih <i>Uredba o zagotavljanju prihrankov energije</i> . Ukrep ima učinke v vseh sektorjih končne rabe energije: industriji, prometu, široki rabi (stavbah).	

PRAVNE IN STRATEŠKE PODLAGE

EU ZAKONODAJA	Direktiva 2012/27/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 25. oktobra 2012 o energetske učinkovitosti, UL L 315 Direktiva (EU) 2018/2002 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. decembra 2018 o spremembi Direktive 2012/27/EU o energetske učinkovitosti, UL L 328
NACIONALNE PRAVNE PODLAGE	Zakon o učinkoviti rabi energije (ZURE), Ur. l. RS, št. 158/20 Uredba o zagotavljanju prihrankov energije, Ur. l. RS, št. 96/14 in 158/20 – ZURE
NACIONALNE STRATEŠKE PODLAGE	Akcijski načrt za energetske učinkovitost za obdobje 2017–2020 (AN URE) Celoviti nacionalni energetske in podnebni načrt Republike Slovenije (NEPN), za obdobje 2021–2030 Dolgoročna strategija energetske prenove stavb do leta 2050 (DSEPS 2050)

IZVAJANJE INSTRUMENTA V LETIH 2020 IN 2021

POTEK IZVAJANJA	Leta 2020 je bilo v okviru sheme obveznega doseganja prihrankov končne energije za zavezance doseženo zmanjšanje rabe energije pri končnih
-----------------	--

odjemalcih za 295,5 GWh, kar je dobre 4 % več kot leto prej. Skoraj 51 % vseh prihrankov je bilo doseženih v industriji, leto prej 30 %, 17 % v gospodinjstvih, leto prej 28 %, in 11 % v zasebnem storitvenem sektorju, leto prej 6 %. Dobra četrtnina prihranka je bilo dosežena z ukrepi, katerih doseženi prihranki se izkazujejo z energetskimi pregledi²⁴, sledili so vgradnja sistemov za sproizvodnjo toplote in električne energije (21 %), vgradnja energetsko učinkovito razsvetljave v stavbah (19 %) in dodajanje aditiva pogonskemu gorivu (9 %). Skupaj so ti ukrepi predstavljali tri četrtine vseh doseženih prihrankov. Svojo obveznost iz AN URE in *Uredbe o zagotavljanju prihrankov energije*, ta je za leto 2020 predstavljala 0,75 % prodane energije v letu 2019, so zavezanci tokrat presegli za 17 %. Instrument prispeva k izpolnjevanju cilja na področju energetske učinkovitosti v okviru 7. člena *Direktive o energetske učinkovitosti (EED)* in je zato podrobneje predstavljen v poglavju 2.3.1 *Zvezka 1*. Podatkov za leto 2021 še ni na razpolago.

Z letom 2021 se je shema začela izvajati v skladu z *ZURE*. Iz sistema za doseganje prihrankov so sedaj izvzeti tisti dobavitelji trdnih goriv končnim odjemalcem, ki dobavijo letno manj kot 100 MWh energije, zavezanci pa morajo v tekočem koledarskem letu doseči prihranke v višini 0,8 % prodane energije v preteklem letu. *ZURE* v 78. členu določa tudi prehodno obdobje za dobavitelje tekočih goriv za promet. Njihova obveznost se v obdobju 2020–2025 postopoma povečuje od 0,25 % do 0,70 % prodanega motornega bencina in dizelskega goriva v preteklem letu. V *DSEPS 2050* je bilo sicer načrtovano, da se bo obveznost za dobavitelje električne energije in zemeljskega plina povečala na 1 % prodane energije v preteklem letu, kar pa v *ZURE* ni bilo vključeno.

Aprila 2021 je bil sprejet nov *Pravilnik o metodah za določanje prihrankov energije (Ur. l. RS, št. 57/21)*, v skladu s katerim svoje prihranke izračunavajo tudi zavezanci v okviru sheme obveznega doseganja prihrankov končne energije. Do konca junija 2021 je bil v javni obravnavi predlog *Uredbe o spremembah in dopolnitvah Uredbe o zagotavljanju prihrankov energije*. Glavna sprememba v predlogu se je sicer nanašala na prispevek za učinkovito rabo energije, ki je vir sredstev za izvajanje programov Eko sklada. Predvideno je bilo, da se bo omenjeni prispevek povečal za 50 % najprej oktobra 2021, nato pa še v letih 2024 in 2026. Prenovljena uredba naj bi v skladu z *DSEPS 2050* spodbujala tudi storitve energetskega pogodbeništva na področju stavb, kar pa v njenem predlogu ni bilo zajeto. Predpis leta 2021 še ni bil sprejet.

DOSEŽENI UČINKI

Z izvedbo projektov URE in izrabe OVE v okviru sheme obveznega doseganja prihrankov končne energije za zavezance je bilo leta 2020 doseženo:

- zmanjšanje rabe energije: 295 GWh/leto
- povečanje proizvodnje energija iz OVE: 114 GWh/leto
- zmanjšanje emisije CO₂: 92 kt/leto

Učinke so izračunali zavezanci sami v skladu s *Pravilnikom o metodah za določanje prihrankov energije (Ur. l. RS, št. 67/15 in 14/17)* oz. na podlagi izvedenega energetskega pregleda. Kakovost podatkov o povečanju proizvodnje energije iz OVE in zmanjšanju emisije CO₂ je vprašljiva. Za potrebe tistih kazalnikov v *Zvezku 3*, v katerih so vključeni tudi učinki sheme, je za zmanjšanje emisije CO₂ zato uporabljena ocena. Podatkov za leto 2021 še ni na razpolago.

²⁴ V skladu z *Uredbo*, se za ukrepe, za katere način izračuna prihrankov energije ni določen v metodah za določanje prihrankov energije, prihranki energije izračunajo na podlagi izvedenega energetskega pregleda. Največji delež prihranka energije so leta 2020 torej predstavljali specifični ukrepi, ki v *Uredbi* niso navedeni.

PREDVIDENO IZVAJANJE INSTRUMENTA V OBDOBJU 2022–2023

PREDVIDENO IZVAJANJE	<p>Načrtovano je nadaljevanje izvajanja instrumenta. V skladu z <i>NEPN</i> se bo v obdobju do leta 2030 še naprej izboljševalo spremljanje izvajanja sheme in zagotavljajo pogoje za njeno stabilno delovanje ter v tem okviru tudi sprotno prenavljajo metode za izračun prihrankov energije in odpravljajo nepravilnosti, ki bi lahko povzročile nerealno visoke prihranke in zato njihovo nizko ceno na trgu.</p> <p>Po podatkih spletnega portala E-demokracija je <i>Uredba o spremembah in dopolnitvah Uredbe o zagotavljanju prihrankov energije</i> še vedno v pripravi znotraj Ministrstva za infrastrukturo in naj bi bila sprejeta najkasneje do konca leta 2021, kar pa se ni zgodilo.</p>
PREDVIDENI UČINKI	<p>V skladu z <i>ZURE</i> morajo zavezanci v letih 2022 in 2023 doseči prihranke energije v višini 0,8 % prodane energije v preteklem letu. Izjema so dobavitelji tekočih goriv za promet. V prehodnem obdobju, ki bo trajalo do vključno leta 2025, morajo ti dobavitelji leta 2022 doseči prihranke v višini 0,40 %, leta 2023 pa v višini 0,50 % prodanega motornega bencina in dizelskega goriva v preteklem letu. Prihranek energije v okviru 7. člena <i>EED</i>, skupaj za shemo in alternativni ukrep, to je programe Eko sklada, je v <i>NEPNu</i> za obdobje 2021–2030 ocenjen na 458,7 GWh letno.</p>

PRIPOROČILA ZA ODLOČANJE

V skladu z *NEPN* je potrebno še naprej izboljševati spremljanje izvajanja sheme in zagotoviti pogoje za njeno stabilno delovanje (izboljšanje kakovosti in razpoložljivosti podatkov, ki jih poročajo zavezanci, in sicer ne samo za namene izpolnjevanja obveznosti iz 7. člena *EED*; preverjanje poročanja zavezancev o doseganju prihrankov itd.). Zagotavljati je treba tudi sprotno prenavo metod za izračun prihrankov energije.

VIRI PODATKOV

- Agencija za energijo
- Poročilo o stanju na področju energetike v Sloveniji v letu 2020, Agencija za energijo, julij 2021 (<https://www.agen-rs.si/>)
- Predlog *Uredbe o spremembah in dopolnitvah Uredbe o zagotavljanju prihrankov energije*, spletni portal E- demokracija (<https://e-uprava.gov.si/drzava-in-druzba/e-demokracija/predlogi-predpisov/predlog-predpisa.html?id=12795>)

DATUM PRIPRAVE

11. april 2022

POSOJILA EKO SKLADA S SUBVENCIONIRANO OBRESTNO MERO ZA OKOLJSKE NALOŽBE²⁵
SPLOŠEN OPIS

OZNAKA INSTRUMENTA	NEPN: 3.2 Razsežnost energetska učinkovitost / 3.2.4 Večsektorski ukrepi ter ozaveščanje in informiranje / Preglednica 34 DSEPS 2050: G-6, J-2	
UČINEK V SEKTORJU	večsektorski	
VPLIV NA SEKTOR ETS ALI NEETS	neETS ☒	ETS ☒
TGP NA KATERE VPLIVA INSTRUMENT	ogljikov dioksid (CO ₂)	
VRSTA INSTRUMENTA	ekonomski	
ODGOVORNOST ZA IZVAJANJE	MOP, Eko Sklad, poslovne banke, MzI DE	
NA KATERE CILJE VPLIVA INSTRUMENT	zmanjšanje rabe energije ☒ zmanjšanje emisij TGP ☒ povečanje rabe OVE ☒ drugo: _____ ☐	
KRATEK OPIS	Načrtovano je nadaljevanje izvajanja instrumenta, ki ima učinke v vseh sektorjih končne rabe energije: industriji, prometu, široki rabi (stavbah), pri oskrbi z energijo in ravnanju z odpadki ter v industrijskih procesih. V okviru instrumenta je treba izboljšati sistem spremljanja učinkov kreditov (zmanjšanje rabe energije in emisij TGP, povečanje proizvodnje energije iz OVE) in s tem zagotoviti, da bodo na voljo vsi potrebni podatki o doseženih učinkih izvedenih naložb po sektorjih in letih. Za stanovanjski sektor je načrtovano oblikovanje novih finančnih instrumentov, predvsem shem za pokrivanje prvih izgub, ki bi omogočile pokrivanje izgub pri ponudnikih zelenih posojil.	

PRAVNE IN STRATEŠKE PODLAGE

EU ZAKONODAJA	/
NACIONALNE PRAVNE PODLAGE	Zakon o varstvu okolja (ZVO-1)
NACIONALNE STRATEŠKE PODLAGE	Celoviti nacionalni energetski in podnebni načrt Republike Slovenije (NEPN), za obdobje 2021–2030 Dolgoročna strategija energetske prenove stavb do leta 2050 (DSEPS 2050)

IZVAJANJE INSTRUMENTA V LETU 2021

POTEK IZVAJANJA	Leta 2021 je Eko sklad odobril za 54,8 milijonov evrov ugodnih kreditov, kar je za 27 % več kot leto prej. Znesek v letu 2021 podpisanih kreditnih pogodb je znašal 39,3 milijonov evrov in se je v primerjavi z letom prej povečal za 2,4 %. Obseg kreditiranja se je ponovno povečal predvsem na račun večjega obsega kreditiranja okoljskih naložb občanov, saj je tudi leta 2021 veliko občanov za
-----------------	--

25 V DSEPS 2050 je ta instrument, brez povratnih sredstev, namenjenih gospodarstvu, vključen posredno, preko instrumentov G-6: *Sheme povratnih sredstev za energetska učinkovitost v gospodinjstvih: posojila Eko sklada in spodbude drugih ponudnikov zelenih posojil za stanovanjski sektor* in J-2: *Sheme povratnih sredstev za energetska učinkovitost v javnem sektorju*. Omenjena instrumenta sta kot ločena instrumenta vključena tudi v NEPN.

izvedbo naložb v OVE in URE v stanovanjskih stavbah izkoristilo možnost hkratne pridobitve nepovratne finančne spodbude in ugodnega kredita.

Skupno je bilo odobrenih 3.310 kreditov, lani 2.671, od tega 28 za pravne osebe v skupni vrednosti 9,6 milijonov evrov. Leto prej je bilo za pravne osebe odobrenih 37 kreditov v skupni vrednosti 5 milijonov evrov. V strukturi vrednosti odobrenih kreditov se je delež kreditov za pravne osebe tokrat povečal, in sicer z 12 na 18 %.

Podpisanih kreditnih pogodb je bilo 2.475, od tega le 18 s pravnimi osebami. Skoraj vsa sredstva podpisanih pogodb so bila namenjena financiranju naložb na področju varstva zraka in podnebja. Pri pravnih osebah so ukrepi URE predstavljali 58,5 %, ukrepi izrabe OVE pa 41,5 % vrednosti podpisanih pogodb, leto prej je bila delitev z deležema 81 oz. 15 % precej bolj v korist ukrepov URE. Pri občanah je bilo ukrepom URE namenjenih 35 % skupne vrednosti podpisanih kreditnih pogodb, ukrepom izrabe OVE pa 64 %, leto prej 46 oz. 53 %, kar pomeni, da se je delež ukrepov izrabe OVE še povečal.

Skupni znesek v letu 2021 porabljenih kreditov je znašal 37,5 milijonov evrov in se je v primerjavi z letom prej nekoliko zmanjšal. 8 % teh sredstev je bilo namenjenih za izvajanje 36 naložb pravnih oseb, 4 % za izvajanje 5 naložb občin, preostalih 88 % pa za kreditiranje 2.683 okoljskih naložb občanov.

Za kreditiranje okoljskih naložb občanov je leta 2021 potekala obravnava vlog na javni poziv 65OB19, ki se je zaključil decembra 2021. V okviru tega poziva je bila višina razpisanih kreditnih sredstev leta 2021 dvakrat povečana, za skupno 33,5 milijonov evrov, s čimer je vrednost razpisanih sredstev narasla na 63,5 milijonov evrov. Konec leta 2021 je bil za to ciljno skupino objavljen nov javni poziv 67OB22.

Občine so lahko leta 2021 ugodna posojila Eko sklada pridobile v okviru poziva 60LS17 za kreditiranje okoljskih naložb občin s 5 milijoni evrov razpoložljivih sredstev in poziva 61ONS17 za kreditiranje naložb občin v gradnjo novih skoraj ničenergijskih stavb splošnega družbenega pomena z razpisanimi 20 milijoni evrov ugodnih kreditov.

Za kreditiranje okoljskih naložb pravnih oseb je bil decembra 2020 objavljen poziv 66PO21 z 10 milijoni evrov razpoložljivih sredstev. Oktobra 2020 je bil objavljen poziv 82FS-PO20 za nepovratne finančne spodbude za nove naložbe pravnim osebam v URE ter rabo OVE, kjer je bilo razpisanih 5 milijonov evrov za kredite in 3 milijone evrov nepovratnih sredstev in sredstev za subvencionirano obrestno mero. Slednji znesek je bil v letu 2021 povišan na 6 milijonov evrov. Po zaprtju maja 2021 je poziv 82FS-PO20 decembra leta 2021 nadomestil nov poziv 92FS-PO21, v katerem je za nepovratne spodbude na voljo 5, za kredite pa 2 milijona evrov. Do spodbud in kreditov v okviru poziva 82FS-PO20 so bile upravičene tudi lokalne skupnosti.

DOSEŽENI UČINKI

Eko sklad v svojem poročilu objavlja podatke o učinkih kreditov, ki se nanašajo na podpisane pogodbe in ne na v posameznem letu porabljene kredite. Podatki za pravne osebe niso razpoložljivi po sektorjih.

PREDVIDENO IZVAJANJE INSTRUMENTA V OBDOBJU 2022–2023

PREDVIDENO IZVAJANJE

Načrtovano je nadaljnje izvajanje instrumenta. Aprila leta 2022 so bili za kreditiranje okoljskih naložb pri Eko skladu odprti naslednji pozivi:

- 67OB22 za občane (10 milijonov evrov razpoložljivih sredstev);
- 60LS17 (5 milijonov evrov razpoložljivih sredstev) in 61ONS17 (20 milijonov evrov razpoložljivih sredstev) za lokalne skupnosti;

- 66PO21 (10 milijonov evrov razpoložljivih sredstev) in 92FS-PO21 (5 milijonov evrov nepovratnih sredstev in 2 milijona evrov sredstev za kredite) za pravne osebe, tudi za pravne osebe javnega prava.

V skladu s poslovnim in finančnim načrtom Eko sklada za leto 2022 znaša predvideni okvir razpisanih sredstev posojil za to leto do 47 milijonov evrov, in sicer za občane do 33 milijonov evrov, za občine do 6 milijonov evrov ter za gospodarske družbe in samostojne podjetnike do 8 milijonov evrov.

Za leto 2022 je načrtovano oblikovanje novih finančnih instrumentov v stanovanjskem sektorju, predvsem shem za pokrivanje prvih izgub. Izboljšanje sistema spremljanja učinkov kreditov Eko sklada je predvideno do leta 2023.

PREDVIDENI UČINKI Predvideni učinki instrumenta niso načrtovani.

PRIPOROČILA ZA ODLOČANJE

Priporočamo čim prejšnje izboljšanje sistema spremljanja učinkov kreditov Eko sklada. Pri tem je potrebno paziti, da v primerih, ko je mogoča hkratna pridobitev nepovratnih sredstev, ne pride do dvojnega štetja doseženih učinkov.

VIRI PODATKOV

- Eko sklad, osnutek Letnega poročila Eko sklada za leto 2021, februar 2022
- Eko sklad, Letno poročilo Eko sklada za leto 2020, september 2021 (<https://www.ekosklad.si/informacije/o-skladu/letna-porocila/letno-porocilo-2020>)
- Eko sklad, Poslovna politika Eko sklada 2021–2025, oktober 2021 (<https://www.ekosklad.si/informacije/o-skladu/poslovni-nacrt/poslovna-politika-eko-sklada-2021-2025>)
- MzI, Portal energetika, Javne objave (<https://www.energetika-portal.si/javne-objave/>)

DATUM PRIPRAVE

22. april 2022

PREDPISI S PODROČIJ VARSTVA ZRAKA IN UPORABE NAJBOLJŠIH RAZPOLOŽLJIVIH TEHNOLOGIJ
SPLOŠEN OPIS

OZNAKA INSTRUMENTA	NEPN: 3.2 Razsežnost energetska učinkovitosti / 3.2.4 Večsektorski ukrepi ter ozaveščanje in informiranje / Preglednica 34	
UČINEK V SEKTORJU	večsektorski	
VPLIV NA SEKTOR ETS ALI NEETS	neETS ☒	ETS ☒
TGP NA KATERE VPLIVA INSTRUMENT	ogljikov dioksid (CO ₂)	
VRSTA INSTRUMENTA	predpisi	
ODGOVORNOST ZA IZVAJANJE	MOP	
NA KATERE CILJE VPLIVA INSTRUMENT	zmanjšanje rabe energije ☐ zmanjšanje emisij TGP ☐ povečanje rabe OVE ☐ drugo: zmanjšanje emisij onesnaževal zraka in drugih vplivov na okolje ☒	
KRATEK OPIS	Izvajanje Direktive o industrijskih emisijah (2010/75/EU). Cilj direktive je uveljavljanje najboljših razpoložljivih tehnologij (BAT) preko okoljskih dovoljenj za naprave in njihovega nadzora. S tem usmerja izbiro novih naprav in spodbuja zamenjavo obstoječih naprav tako, da morajo naprave ustrezati pogojem in določilom iz direktive oz. standardom iz referenčnih dokumentov (BREF). Direktiva določa tudi mejne emisijske vrednosti za velike kurilne naprave. Direktiva je bila v slovenski pravni red prenesena z Zakonom o spremembah in dopolnitvah Zakona o varstvu okolja (ZVO-1F) (92/13) ter z uredbo o mejnih vrednostih emisije snovi v zrak iz velikih kurilnih naprav. Direktiva vpliva na več sektorjev od oskrbe z energijo, industrije do kmetijstva in odpadkov. Direktiva za velike kurilne naprave omogoča izjeme pri doseganju mejnih vrednosti emisij onesnaževal za naprave, ki so navedene v prehodnem nacionalnem načrtu. Prehodni načrt je bil pripravljen za obdobje 2016–2020 (PNN RS) in predpisuje kvote za naprave TE TOL, TET in Vipap. Pomembni so tudi drugi predpisi s področja varstva zraka, ki vplivajo na majhne in srednje kurilne naprave. Raba lesa v majhnih kurilnih napravah je iz vidika emisij CO ₂ nevtralna, vendar povzroča emisije CH ₄ in N ₂ O, zato ni TGP nevtralna. Poleg tega nepravilna uporaba povzroča številne vplive na okolje in zdravje ljudi, zato je potrebno intenzivno informiranje ljudi o pravilni rabi naprav ter spodbujanje zamenjave starih naprav s sodobnimi učinkovitimi napravami.	

PRAVNE IN STRATEŠKE PODLAGE

EU ZAKONODAJA	Direktiva o industrijskih emisijah (2010/75/EU) (IED direktiva)
NACIONALNE PRAVNE PODLAGE	Zakon o varstvu okolja (ZVO-1F) (92/13), Uredba o mejnih vrednostih emisije snovi v zrak iz velikih kurilnih naprav (Ur. l. RS

NACIONALNE STRATEŠKE PODLAGE	št. 103/15) (Uredba VKN), Uredba o emisiji snovi v zrak iz malih kurilnih naprav (Uradni list RS, št. 46/19) Celoviti nacionalni energetski in podnebni načrt Republike Slovenije (NEPN), za obdobje 2021–2030
------------------------------	---

IZVAJANJE INSTRUMENTA V LETU 2021

POTEK IZVAJANJA	Konec leta 2021 je bil objavljen Odlok o spremembah Odloka o določitvi podobmočij zaradi upravljanja s kakovostjo zunanjega zraka, ki s 1. 3. 2022 ukinja odloke za Mestno občino Ljubljana, aglomeracijo Maribor, Mestno občino Murska Sobota ter območje Zasavja. Ohranja se odlok za Celje. Ukinitvev odlokov vpliva na dejstvo, da od 1. 3. 2022 za ta območja ni več omejitev glede dodelitve spodbude za vgradnjo ogrevalne toplotne črpalke in kurilne naprave na lesno biomaso, kjer je določen prednostni način ogrevanja ter, da se ne podeljujejo več spodbude za vgradnjo plinskih kondenzacijskih kotlov. Novembra 2021 je Vlada sprejela Operativni program ohranjanja kakovosti zunanjega zraka, ki vsebuje širok nabor ukrepov za izboljšanje kakovosti zraka. Ukrepi so razdeljeni na naslednje sklope: ogrevanje stavb, promet, naloge na drugih področjih in podporne naloge.
DOSEŽENI UČINKI	Spremljanje učinkov ni predvideno.

PREDVIDENO IZVAJANJE INSTRUMENTA V OBDOBJU 2022–2023

PREDVIDENO IZVAJANJE	Ob koncu leta 2022 je predviden začetek obratovanja plinsko parne enote v Ljubljani (PPE-TOL) in prenehanje obratovanja kotlov 1 in 2. Postavitev enote PPE bo vplivala na zmanjšanje porabe premoga v TE-TOL za 70 % kar bo doprineslo nižje emisije CO ₂ in tudi onesnaževal zraka. Pripravljen bo dopolnjen program nadzora nad onesnaževali zraka, ki vsebuje številne ukrepe za zmanjšanje emisij onesnaževal zraka s poudarkom na zmanjšanju emisij PM 2.5.
PREDVIDENI UČINKI	Spremljanje učinkov ni predvideno.

PRIPOROČILA ZA ODLOČANJE

Ni posebnih priporočil.

VIRI PODATKOV

- Uredba o emisijah snovi v zrak iz velikih kurilnih naprav (Ur. l. RS, št. 103/15)
- Prehodni nacionalni načrt za velike kurilne naprave za obdobje 2016-2020 (35400-10/2015/5)
- TE TOL
- Eko sklad, Obvestilo o prenehanju veljavnosti odlokov o načrtu za kakovost zraka (<https://ekosklad.si/prebivalstvo/novica/obvestilo-o-prenehanju-veljavnosti-odlokov-o-nartu-za-kakovost-zraka>)
- Operativni program ohranjanja kakovosti zunanjega zraka

DATUM PRIPRAVE

22. april 2022

INSTRUMENTI PROSTORSKEGA NAČRTOVANJA ZA PREHOD V PODNEBNO NEVTRALNO DRUŽBO²⁶
SPLOŠEN OPIS

OZNAKA INSTRUMENTA	NEPN: 3.2 Energetska učinkovitost / 3.2.4 Večsektorski ukrepi ter ozaveščanje in informiranje / Preglednica 34		
UČINEK V SEKTORJU	večsektorski		
VPLIV NA SEKTOR ETS ALI NEETS	neETS ☒	ETS	☐
TGP NA KATERE VPLIVA INSTRUMENT	ogljikov dioksid (CO ₂)		
VRSTA INSTRUMENTA	načrtovanje		
ODGOVORNOST ZA IZVAJANJE	MOP		
NA KATERE CILJE VPLIVA INSTRUMENT	zmanjšanje rabe energije	☒	
	zmanjšanje emisij TGP	☒	
	povečanje rabe OVE	☐	
	drugo: _____	☐	
KRATEK OPIS	Ukrepi zmanjšanja potreb po mobilnosti, spodbujanja trajnostne mobilnosti in multimodalnosti v okviru prostorske politike. Ukrepi, ki zmanjšujejo potrebe po energiji v stavbah in naseljih v okviru prostorske politike. Pravila za načrtovanje poselitve in pravila za načrtovanje in graditev objektov so določena s Prostorskim redom, ki vključuje tudi pravila za v zvezi z učinkovito rabo energije pri načrtovanju in prenovi naselij.		

PRAVNE IN STRATEŠKE PODLAGE

EU ZAKONODAJA	/
NACIONALNE PRAVNE PODLAGE	/
NACIONALNE STRATEŠKE PODLAGE	Celoviti nacionalni energetski in podnebni načrt Republike Slovenije (NEPN)

IZVAJANJE INSTRUMENTA V LETU 2021

POTEK IZVAJANJA	<p>Po zaključeni javni razpravi – <i>predstavitev osnutka Strategije prostorskega razvoja Slovenije 2050 (SPRS 2050)</i>, kjer so omenjeni tudi izzivi ustrezne obravnave podnebnih sprememb in prehoda v nizkoogljično družbo, je bilo pripravljeno poročilo o prostorskem razvoju 2021. Poročilo prikazuje prikaz stanja prostorskega razvoja (2014–2020). Vključuje tudi predloge in priporočila za nadaljnji razvoj države. Kazalca, ki zgolj posredno naslavljata tudi ti dve področji v poročilu, sta:</p> <ul style="list-style-type: none"> • C4 Krepitev prostorske identitete in več funkcionalnosti prostora, katerega glavna tematika je ekološka povezljivost in opredeljuje koridorje zelenega sistema regij v RPP, • C3 Kakovostno življenje na urbanih območjih in podeželju, katerega glavna tema je trajnostna mobilnost in zajema delež razvrednotenih območij in delež prebivalstva znotraj radija 1 km do postajališča JPP.
-----------------	--

²⁶ Praviloma bi instrumente prostorskega načrtovanja uvrstili med horizontalne ukrepe zelene rasti. Vendar bi to zahtevalo širšo obravnavo razvoja, kot pa ga obravnava OP TGP v poglavju Zelena gospodarska rast v OP TGP, zahtevalo bi obravnavo tudi drugih vidikov družbenega razvoja, ne le gospodarskega.

DOSEŽENI UČINKI Spremljanje učinkov ni predvideno.

PREDVIDENO IZVAJANJE INSTRUMENTA V OBDOBJU 2022–2023

PREDVIDENO IZVAJANJE Načrtovana sta odločanje o *SPRS 2050* na Vladi in v Državnem zboru ter priprava *Akcijskega programa za izvajanje SPRS 2050*.

Celoviti nacionalni energetske in podnebni načrt Republike Slovenije (NEPN), poleg priprave *SPRS 2050* in akcijskega načrta, predvideva nadaljevanje in nadgradnjo aktivnosti s ciljem zmanjševanja potreb po mobilnosti in učinkoviti rabi energije tudi na ravni zakonodaje lokalnega in regionalnega prostorskega načrtovanja.

PREDVIDENI UČINKI Spremljanje učinkov ni predvideno.

PRIPOROČILA ZA ODLOČANJE

V nadaljevanju priprave *SPRS – Akcijskega programa za izvajanje SPRS* je treba okrepiti vlogo prostorskega razvoja pri prehodu v nizkoogljično družbo. Načrtovati in oblikovati je potrebno in ustrezne instrumente.

VIRI PODATKOV

- Celoviti nacionalni energetske in podnebni načrt Republike Slovenije (NEPN), Vlada RS, februar 2020 (https://www.energetika-portal.si/fileadmin/dokumenti/publikacije/nepn/dokumenti/nepn_5.0_final_feb-2020.pdf)
- Strategija prostorskega razvoja Slovenije 2050 (osnutek), MOP, 2020 (https://www.gov.si/assets/ministrstva/MOP/Dokumenti/Prostorski-razvoj/SPRS/SPRS-2050_gradivo-za-javno-razpravo.pdf)
- Poročilo o prostorskem razvoju 2021, Urbanistični inštitut Republike Slovenije, april 2021 (http://www.pis.gov.si/doc/Porocilo_o_prostorskem_razvoju_UIRS_16062021.pdf)

DATUM PRIPRAVE

11. april 2022

ENERGIJSKO IN OKOLJSKO OZNAČEVANJE IN MINIMALNI STANDARDI ZA IZDELKE IN NAPRAVE

SPLOŠEN OPIS

OZNAKA INSTRUMENTA	NEPN: 3.2 Razsežnost energetska učinkovitost / 3.2.4 Večsektorski ukrepi ter ozaveščanje in informiranje / Preglednica 34	
UČINEK V SEKTORJU	večsektorski	
VPLIV NA SEKTOR ETS ALI NEETS	neETS ☒	ETS ☐
TGP NA KATERE VPLIVA INSTRUMENT	ogljikov dioksid (CO ₂)	
VRSTA INSTRUMENTA	predpisi	
ODGOVORNOST ZA IZVAJANJE	Mzl DE, Tržni inšpektorat RS	
NA KATERE CILJE VPLIVA INSTRUMENT	zmanjšanje rabe energije	☒
	zmanjšanje emisij TGP	☒
	povečanje rabe OVE	☐
	drugo: _____	☐
KRATEK OPIS	<p>Med obveščanje potrošnikov sodi tudi energijsko označevanje proizvodov. Zahteve zanj so opredeljene v <i>Zakonu o učinkoviti rabi energije (ZURE)</i>, izhajajo pa iz <i>Direktive 2010/30/EU</i>, ki jo je leta 2017 na evropski ravni nadomestila <i>Uredba (EU) 2017/1369 o vzpostavitvi okvira za označevanje z energijskimi nalepkami</i>.</p> <p>Ravno tako so v <i>ZURE</i> opredeljene tudi zahteve za okoljsko primerno zasnovo proizvodov, povezanih z energijo, ki izhajajo iz <i>Direktive 2009/125/ES</i>.</p>	

PRAVNE IN STRATEŠKE PODLAGE

EU ZAKONODAJA	Uredba (EU) 2017/1369 o vzpostavitvi okvira za označevanje z energijskimi nalepkami (UL L 198 z dne 28. 7. 2017, str. 1) Direktiva 2009/125/ES o vzpostavitvi okvira za določanje zahtev za okoljsko primerno zasnovo izdelkov, povezanih z energijo (prenovitev) (UL L 285 z dne 31. 10. 2009, str. 10)
NACIONALNE PRAVNE PODLAGE	Zakon o učinkoviti rabi energije (ZURE), Ur. l. RS, št. 158/20
NACIONALNE STRATEŠKE PODLAGE	Celoviti nacionalni energetska in podnebni načrt Republike Slovenije (NEPN), za obdobje 2021–2030

IZVAJANJE INSTRUMENTA V LETU 2021

POTEK IZVAJANJA	Zahteve se v slovenski pravni red prenašajo neposredno z uredbami Evropske komisije. Leta 2020 je bila področju energijskega označevanja in okoljsko primerne zasnove na evropski ravni sprejeta nova <i>Delegirana uredba Komisije (EU) 2021/340</i> , ki je prinesla nekaj sprememb glede zahtev za označevanje z energijskimi nalepkami za elektronske prikazovalnike, gospodinjske pralne in pralno-sušilne stroje, svetlobne vire, hladilne aparate, gospodinjske pomivalne stroje ter hladilne aparate z neposredno prodajno funkcijo. Delegirana uredba je stopila v veljavo marca 2021.
-----------------	---

Vlada RS je junija 2021 v skladu z *Uredbo 2020/740 /EU* sprejela *Uredbo o izvajanju Uredbe (EU) o označevanju pnevmatik glede na izkoristek goriva in druge parametre (Ur. l. RS, št. 97/21)*, s katero so določeni pristojni organ in kazenske določbe za izvajanje omenjene uredbe (EU). Nadzor označevanja pnevmatik je leta 2021 začel izvajati Inšpektorat RS za infrastrukturo.

Namen evropske baze EPREL (European Product Database for Energy Labelling – Evropska podatkovna baza izdelkov za energijsko označevanje) je omogočiti kupcem enostaven dostop do podrobnosti o energijski nalepki in ostalih podatkov o posameznem izdelku preko QR kode na energijski nalepki. V bazo izdelkov so bili marca 2021 dodani hladilniki in zamrzovalniki, pomivalni stroji, pralni stroji in elektronski zasloni. Maja 2021 so bile nato v bazo podatkov dodane pnevmatike in septembra 2021 še žarnice in svetilke. Decembra 2021 je bila objavljena tudi prva verzija smernic za uporabo baze.

Nadzor nad instrumentoma energijskega označevanja in okoljsko primerne zasnove v skladu z *ZURE* izvaja Tržni inšpektorat RS. Ta je oktobra in novembra leta 2021 opravil administrativni nadzor energijskega označevanja hladilnikov pri prodaji v fizičnih trgovinah in preko spleta. Izvršenih je bilo 44 inšpekcijskih nadzorov in pregledanih 57 produktov v fizičnih trgovinah ter na daljavo preverjeno stanje na 23 spletnih straneh. V okviru pregleda se je preverjalo tudi vsebino vpisa podatkov za posamezni proizvod v podatkovno zbirko EPREL in pravilnost QR kode na energijski nalepki. Ob pregledu so nadzorniki, med drugim, odkrili tudi 5 produktov brez energijske nalepke in eno neustrezno nalepko. Skupno so izrekli kar 52 opozoril. Tržni inšpektorat RS ugotavlja, da je neskladnost pri energijskem označevanju pri prodaji preko spleta še vedno visoka, saj nepravilnosti niso bile ugotovljene samo pri tretjini spletnih trgovin. Za proizvajalce in uvoznike je bila v letu 2021 nova obveznost prikazovanja prevrednotene energijske nalepke. Seznanjenost prodajalcev s to obveznostjo je bila pri prodajalcih na drobno nizka.

Inšpektorat RS za infrastrukturo je leta 2021 preverjal tudi okoljsko primerno zasnovo hladilnih naprav, vendar ob pregledu ni bilo odkritih neskladnosti.

DOSEŽENI UČINKI

Učinki instrumenta so posredni, zato njihovo spremljanje ni predvideno.

PREDVIDENO IZVAJANJE INSTRUMENTA V OBDOBJU 2022–2023

PREDVIDENO IZVAJANJE

Načrtovano je nadaljnje izvajanje instrumenta.

Evropska komisija je marca 2022 objavila predlog za zasnovo bolj okoljsko trajnostnih in krožnih proizvodov. Predlog je bil objavljen skupaj z delovnim načrtom za okoljsko primerno zasnovo in energijsko označevanje 2022–2024, ki vključuje nove izdelke, ki porabljajo energijo ter povečuje cilje za že regulirane izdelke. Predlog poudarja krožnostno zasnovo izdelkov in povečuje zahteve po označevanju produktov, povezanih z energijo, in pnevmatike. Od marca 2022 so nove okoljske smernice za zasnovo izdelkov v veljavi za 29 skupin izdelkov, predpisi o energijskem označevanju pa so v veljavi za 15 skupin produktov.

Tržni inšpektorat RS bo leta 2022 nadaljeval s tehničnimi preverjanji na področju energijskega označevanja in okoljsko primerne zasnove s pomočjo sredstev Evropske komisije, ki so bila pridobljena v okviru mednarodnih projektov. Podrobnejši sektorski program nadzora na tehničnem področju za leto 2022 trenutno še ni objavljen.

PREDVIDENI UČINKI

Učinki instrumenta so posredni, zato njihovo spremljanje ni predvideno.

PRIPOROČILA ZA ODLOČANJE

Nadzor energijskega označevanja, ki ga izvaja Tržni inšpektorat RS, je tudi leta 2021 pokazal, da poznavanje zahtev glede energijskega označevanja, še zlasti v spletnih trgovinah, ostaja slabo, saj prodajalci zahtevam, določenim z delegiranimi uredbami, zaradi pogostih sprememb težko sledijo. To ob nadzorih od inšpektorata zahteva tudi informiranje in izobraževanje zavezancev glede posameznih zahtev energijskega označevanja. Ker v Sloveniji informacije o sprejeti zakonodaji na tem področju niso nikjer strnjeno povzete, ponovno priporočamo, da se v okviru Portala Energetika (<https://www.energetika-portal.si/>) takšen pregled pripravi in redno osvežuje. Ob večjih spremembah bi bilo treba zagotoviti tudi ustrezno informiranje in izobraževanje zavezancev.

VIRI PODATKOV

- Poslovno poročilo Tržnega inšpektorata Republike Slovenije 2021, februar 2022, poglavji 5.4.11 in 5.4.12 (<https://www.gov.si/assets/organi-v-sestavi/TIRS/Poslovna-porocila/TirsPoslovnoPorocilo2021.pdf>)
- Uredba o izvajanju Uredbe (EU) o označevanju pnevmatik glede na izkoristek goriva in druge parametre, junij 2021 (<http://www.pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=URED8307>)
- MZL, Portal energetika, Predpisi (Energetika / Slovenija / Veljavni podzakonski akti) (<https://www.energetika-portal.si/predpisi/energetika/slovenija/veljavni-podzakonski-akti/>)
- European Commission: About the energy label and ecodesign (https://ec.europa.eu/info/energy-climate-change-environment/standards-tools-and-labels/products-labelling-rules-and-requirements/energy-label-and-ecodesign/about_en)
- European Commission: Product database (https://ec.europa.eu/info/energy-climate-change-environment/standards-tools-and-labels/products-labelling-rules-and-requirements/energy-label-and-ecodesign/product-database_en)
- European Commission: European Product Registry for Energy Labelling (EPREL) GUIDELINE, Bruselj, 20. december 2021 (https://ec.europa.eu/info/sites/default/files/energy_climate_change_environment/suppliers_verification_guide_v1.05_0.pdf)
- European Commission – News: The ecodesign and energy labelling working plan 2022–2024, Bruselj, 6. april 2022 (https://ec.europa.eu/info/news/ecodesign-and-energy-labelling-working-plan-2022-2024-2022-apr-06_en)
- European Commission – Press Release: Simpler EU energy labels for lighting products applicable from 1 September, Bruselj, 31. avgust 2021 (https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_21_4484)
- European Commission – News: New EU rules to boost energy efficiency of electric motors, Bruselj, 30. junij 2021 (https://ec.europa.eu/info/news/new-eu-rules-boost-energy-efficiency-electric-motors-2021-jun-30_en)
- European Commission – News: New tyre labelling rules apply from 1 May 2021, Bruselj, 29. april 2021 (https://ec.europa.eu/info/news/new-tyre-labelling-rules-apply-1-may-2021-2021-apr-29_en)
- European Commission – News: In focus: The improved EU energy label – paving way for more innovative and energy efficient products, Bruselj, 16. marca 2021 (https://ec.europa.eu/info/news/focus-improved-eu-energy-label-paving-way-more-innovative-and-energy-efficient-products-2021-lut-16_en)
- European Commission – Press Release: New EU energy labels applicable from 1 March 2021, Bruselj, 1. marec 2021 (https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_21_818)

DATUM PRIPRAVE

6. maj 2022

4 Spremljanje izvajanja OP TGP in NEPN ter mednarodno poročanje

4.1 Pregled stanja in priporočila

Spremljanje izvajanja in mednarodno poročanje o napredku in projekcijah (po Uredbi 535/2013, MMR poročanje UNFCCC) je v letu 2021 potekalo ustaljeno. Slovenija je poročala z rahlo zamudo. Sicer pa se je poročanje za UNFCCC zamaknilo za 1 leto (poročalo se bo leta 2022). Predvidene *ex ante* in *ex post analize* za spremljanje izvajanja in načrtovanje podnebne politike so se v sklopu projekta *LIFE Podnebna pot 2050* okrepile in se bodo prihodnje še okrepile tudi znotraj projekta *LIFE IP CARE4CLIMATE*.

V skladu z *Uredbo 2018/1999 o upravljanju energetske unije in podnebnih ukrepov* je Slovenija pripravila *Celoviti nacionalni energetski in podnebni načrt Republike Slovenije (NEPN)*, ki je ga je Vlada RS sprejela 27. 2. 2020. *NEPN* vsebuje ukrepe za doseganje ciljev zmanjšanja emisij TGP za obdobje 2021–2030 s pogledom do 2040. Revizijo načrta pričakujemo že leta 2023, ko mora biti do konca junija pripravljen osnutek posodobljenega priglšenega *NEPN*, njegova končna verzija pa mora biti pripravljena do konca junija 2024. Skladno z omenjeno *Uredbo* in *Pariškim sporazumom* je Slovenija pripravila tudi *Dolgoročno podnebno strategijo Slovenije*. Rok za oddajo po uredbi je bil 1. 1. 2020. Resolucijo o Dolgoročni podnebni strategiji Slovenije do leta 2050 je Državni zbor sprejel 13. julija 2021.

V letu 2020 je bil prvič za izračun evidenc emisij v prometu uporabljen model COPERT 5. Ker nadaljnji potek ni znan [PRIPOROČAMO](#), da MOP vzpostavi sistem za vsakoletno pripravo vhodnih podatkov za COPERT 5.

V letu 2017 se je začel izvajati projekt *LIFE ClimatePath2050*, ki je bil namenjen nadgradnji sistema spremljanja izvajanja ukrepov za zmanjšanje emisij TGP in pripravi projekcij. Projekt se je konec leta 2021 zaključil. Za nadaljevanje spremljanja izvajanja ukrepov za zmanjševanje emisij TGP sta bila po naročilu MOP pripravljena še *Podnebno ogledalo 2021* in *Podnebno ogledalo 2022*, s katerima je pokrito spremljanje do leta 2020, kot je to predvideno z OP TGP.

Smiselno je, da sistem spremljanja izvajanja podnebne politike, razvit v okviru projekta *LIFE ClimatePath2050*, v prihodnje prevzame vlogo osrednjega sistema za spremljanje politike blaženja podnebnih sprememb v Sloveniji ter podpira tudi spremljanje izvajanja *NEPN* za dimenziji nizkoogljičnost in energetska učinkovitost. [PRIPOROČAMO](#), da se **čim prej začne z vzpostavljanjem celovitega sistema za spremljanje izvajanja NEPN**, ki bo v naslednjih letih čim bolj povezal vse naloge spremljanja in načrtovanja in pri tem v čim večji meri – kjer je to možno – izkoristil rezultate in orodja, ki so bila razvita v okviru projekta *LIFE ClimatePath2050*. **Vzpostavitev sistema naj vključuje vse vidike spremljanja, od porazdelitve odgovornosti, do opredelitve kazalnikov**, s katerimi se bo spremljalo izvajanje ukrepov.

Prvo poročanje Evropski komisiji o izvajanju NEPN je v skladu z Uredbo predvideno za 15. marec 2023, ko morajo države članice pripraviti prva Celovita nacionalna energetska in podnebna poročila (NEPP), potem pa vsaki dve leti. Gre za obsežno poročanje, za katerega je Komisija februarja 2022 pripravila prvi osnutek predloge za poročanje, izvedbeni akti, s katerimi bodo točno določeni struktura, oblika, tehnične podrobnosti in postopek poročanja pa še niso sprejeti. Odbor Državnega zbora za infrastrukturo, okolje in prostor je septembra 2021 sprejel sklep, s katerim je MzI in MOP naložil, naj pripravita poročilo o izvajanju NEPN v prvi polovici leta 2022, vsa pristojna ministrstva pa pozval, naj nemudoma zagotovijo polno izvajanje sprejetega NEPN²⁷. Omenjeno poročilo bo predvidoma pripravljeno z nekaj zamude, do jeseni 2022.

²⁷ MzI, Danijel Crnčec, Nacionalni energetska in podnebni načrt, 14. seja Statističnega sosveta za statistiko energetike, april 2022

4.2 Spremljanje izvajanja ukrepov

Tabela 10: Pregled izvajana ukrepov na področjih spremljanja izvajanja, priprave projekcij in mednarodnega poročanja leta 2021 ter predvideno izvajanje v letih 2022 in 2023

Ime	Oznaka ukrepa	Opis	Odgovornost	Izvajanje 2021	Predvideno izvajanje 2022–2023	Viri podatkov
Projekcije emisij TGP in poročanje EK	OP TGP: NSP-2	Rok za poročanje EK o projekcijah in ukrepih je do 15. marca na vsaki dve leti. Področje je urejala <i>Uredba 535/2013</i> , s sprejemom <i>Uredbe 2018/1999</i> pa obe uredbi. Leta 2023 bo poročanje urejeno v okviru celovitega poročanja o izvajanju NEPN-ov.	MOP	Slovenija je v letu 2021 poročala z zamudo in sicer julija 2021. Slovenija je leta 2021 pripravila tudi <i>Dolgoročno podnebno strategijo Slovenije</i> , skladno z <i>Uredbo 2018/1999</i> in <i>Pariškim sporazumom</i> .	Rok za naslednje celovito poročanje EK je 15. marec leta 2023.	IJS
Poročanje UNFCCC	OP TGP: NSP-3	Izdelava državnih poročil UNFCCC skladno z navodili		/	Poročanje se je zamaknilo za eno leto, in sicer je naslednji rok za poročanje za Osmo nacionalno poročilo in Peto dvoletno poročilo Slovenije UNFCCC 31. 12. 2022.	IJS
Nadgradnja metodologije za izdelavo projekcij v prometu	OP TGP: NSP-4	Nadgradnja metodologije za izdelavo projekcij v prometu: povezava modelov v uporabi v Sloveniji za izdelavo projekcij v prometu. Vzpostavitev zajema podatkov o rabi goriv na področju tranzitnega prometa.		Pripravljeni so bili vhodni podatki za model COPERT 5, ta model je bil prvič uporabljen leta 2020 za izračun evidenc emisij.	Pogodba sklenjena z izvajalcem je potekla septembra 2021, za leti 2022 in 2023 je pogodba v pripravi, za naprej sistem vsakoletne priprave vhodnih podatkov za model COPERT ni urejen.	IJS
Razvoj modelov za pripravo projekcij do leta 2050 in vrednotenja učinkov na zeleno gospodarsko rast	OP TGP: NSP-5	V podporo pogajanjem o novih ciljih v mednarodnem prostoru in razvojnim strategijam države bodo razviti modeli za vrednotenje učinkov do leta 2050.		Nadaljevalo se je izvajanje projekta <i>LIFE Podnebna pot 2050</i> . Projekt, ki se je začel izvajati leta 2017, se je zaključil konec leta 2021. Analitične podlage narejene v projektu so bile uporabljene za <i>Dolgoročno podnebno strategijo Slovenije do leta 2050 (ReDPS50)</i> . Namen projekta je bil pripraviti strokovne podlage za <i>ReDPS50</i> za prihodnjih petdeset let, razviti modelska orodja za projekcije emisij TGP v Sloveniji in spodbuditi uporabo strokovnih podlag za odločanje. Pri NEPN-u in dolgoročni podnebni strategiji so bile uporabljene iste strokovne podlage.	/	IJS

Ime	Oznaka ukrepa	Opis	Odgovornost	Izvajanje 2021	Predvideno izvajanje 2022–2023	Viri podatkov
Razširjena analiza stroškovne učinkovitosti in učinkov izvajanja ukrepov zmanjšanja emisij TGP	OP TGP: NSP-6	Kot osnovo za programiranje nadaljnjih ukrepov ter optimizacijo že sprejetih ukrepov bodo izdelane razširjene analize izvajanja ukrepov s poudarkom na ekonomski analizi.		Analiza je bila izvedena v začetnih fazah projekta <i>LIFE Podnebna pot 2050</i> , in sicer za ukrepe, ki jih z nepovratnimi sredstvi izvaja Eko sklad. Vsako leto je bil nato pripravljen in nadgrajen pregled financiranja izvajanja ukrepov za zmanjševanje emisij TGP, kjer so bile vključene tudi informacije o učinkovitosti spodbud, to je o razmerju med zmanjšanjem emisij TGP in sredstvi za spodbude, s katerimi je bilo to zmanjšanje doseženo. Omenjeni pregled je bil pripravljen tudi leta 2021 kot del <i>Podnebnega ogledala 2021</i> , že kot after-LIFE projekta <i>LIFE Podnebna pot 2050</i> , ki se je zaključil decembra 2021.	Nove aktivnosti na področju analize stroškovne učinkovitosti ukrepov niso predvidene. Pregled financiranja izvajanja ukrepov za zmanjševanje emisij TGP je bil ponovno pripravljen tudi v okviru <i>Podnebnega ogledala 2022</i> .	IJS
Uskladitev metodologije za ocenjevanje učinka ukrepov na zmanjšanje emisij TGP	OP TGP: NSP-7	Predvidena je uskladitev metodologije za poročanje, in sicer za ocenjevanje ukrepov glede zmanjšanja emisij TGP, zlasti za ukrepe v okviru naslednjih subvencioniranih in obveznih programov oz. shem: AN URE, AN OVE, ukrepov kohezijske politike, podporne sheme, spodbud Eko sklada, sheme obveznega doseganja prihrankov končne energije za zavezance idr.		Aprila 2021 je stopil v veljavo nov <i>Pravilnik o metodah za določanje prihrankov energije (Ur. l. RS, št. 57/21)</i> . V okviru projekta <i>LIFE Podnebna pot 2050</i> sta bili dve izmed metod iz <i>Pravilnika</i> poskusno nadgrajeni z metodologijami za izračun učinkov, ki jih ima izvedba ukrepov na emisije onesnaževal zraka (NO _x , PM _{2,5} in NMVOC).	/	IJS

5 Organizacija izvajanja

OP TGP za to področje ne zastavlja ciljev.

5.1 Kadrovske zmogljivosti

Družboslovna analiza, ki je bila izvedena v sklopu projekta LIFE Podnebna pot 2050 in je bila usmerjena na kadrovske zmogljivosti posameznih institucij, ki so bile vključene v izvajanje OP TGP, uporabo analitičnih podlag za odločanje ter identifikacijo ključnih komunikacijskih in organizacijskih težav in ovir, ki se pojavljajo pri izvajanju ukrepov, je pokazala, da obstaja sistemska kadrovska podhranjenost, ki je predvsem izrazita na MOP-u. Kadrovsko stanje na ministrstvu se je v primerjavi z lanskim letom nekoliko izboljšalo.

V sklopu projekta LIFE Podnebna pot 2050 je bila leta 2020 izvedena še analiza organiziranosti za izvajanje podnebne politike, ki je temeljila na pregledu najpomembnejših dokumentov v državi iz vidika jasnosti, določenosti, pravne, organizacijske in institucionalne ustreznosti. Analiza je (ponovno) pokazala na težavo kompetentnosti in števila kadrov za izvajanje podnebnih politik. Zaradi kompleksnosti področja podnebnih sprememb, predlaga študija tudi ustanovitev vladne službe, ki bi dajala organizacijsko, strokovno in drugo pomoč pri delovanju vlade ter usklajevanju ministrstev. Slednjega namreč na horizontalni ravni brez ustreznih pristojnosti ni mogoče doseči. Da je potrebno izvajanje zmanjševanja TGP okrepiti izhaja tudi iz revizijskega poročila Računskega sodišča (2021), kjer je kot priporočilo vladi RS navedeno, da se naj aktivnosti zmanjševanja prenesejo na posebno ministrstvo ali drug organ, ki se mu naj podelijo ustrezne pristojnosti za koordinacijo politik.

Na Ministrstvu za okolje in prostor je prišlo marca 2022 do organizacijskih sprememb. Ustanovljen je bil Sektor za podnebne spremembe in biotehnologijo, ki vključuje 16 zaposlenih. Oddelek za podnebne spremembe ima trenutno 7 zaposlenih, kar je nekoliko boljše kot avgusta 2021, ko so bile na Oddelku za podnebne spremembe zaposlene 4 osebe. Navedeno število se nanaša na vse naloge podnebnih politik – ne le tiste, ki so bile predmet OP TGP.

Na Ministrstvu za infrastrukturo je bil z začetkom leta 2022 ustanovljen Urad za zeleni prehod, ki je usmerjen v izvajanje ukrepov na področju trajnostne rabe energije in trajnostne mobilnosti v Sloveniji ter v razvojno spodbujanje zelenega prehoda na področju energije. V okviru Urada sedaj deluje tudi projektna pisarna za energetska prenova stavb.

Ob zaostrovanju ciljev (EU cilj 55-odstotno zmanjšanje emisij TGP do leta 2030) in številnih novih dokumentih, načrtih, iz katerih izhaja vse več nalog za ukrepanje na področju zmanjševanja emisij TGP na vseh ravneh in v vseh sektorjih, **je nujno, da se temu posveti več ljudi in tudi zastavi ustrezno koordinacijo in učinkovito vključevanje podnebnih vsebin v vse sektorje. Kljub spremembam je kadrovska situacija še naprej slaba.** Kot ugotavlja tudi *Dolgoročna podnebna strategija Slovenije do leta 2050*, je razpoložljivost človeških virov med pomembnejšimi tveganji za uspešno izvedbo ukrepov podnebne strategije.

5.2 Koordinacija izvajanja

OP TGP, ki se je z letom 2020 iztekel, je bil je kompleksen program z ukrepi v osmih sektorjih. Skoraj polovica ukrepov OP TGP se je izvajala v sodelovanju dveh ali več institucij²⁸. Podobno kompleksni za izvajanje so tudi ukrepi za zmanjševanje emisij TGP, ki so za obdobje do leta 2030 sedaj vključeni v NEPN. Na tem mestu zato še enkrat ponavljamo ugotovitve iz *poglavja 5.1. Cilji na področju zmanjševanja emisij TGP do leta 2030 in nadalje so zahtevni. Za njihovo doseganje so načrtovane obsežne in zahtevne naloge. Vse to zahteva ustrezne kadrovske vire v vseh sektorjih in njihovo učinkovito koordinacijo.*

5.3 Sodelovanje deležnikov

V OP TGP so bili načrtovani tudi procesi sodelovanja deležnikov za pospešitev oblikovanja in izvedbe ukrepov na zgoraj navedenih področjih. Pomemben korak je pri tem predstavljal projekt *LIFE Podnebna pot 2050*, ki je združeval različne partnerje in deležnike na različnih področjih. Preko številnih delavnic se je vzpostavila »neformalna« skupina ljudi, ki delajo na področju zmanjševanja emisij TGP, v pripravo analitičnih podlag je bilo vključenih več kot 1.400 udeležencev iz 200 različnih organizacij²⁹, a to vsekakor ni dovolj. Omenjene analitične podlage so bile uporabljene tudi pri pripravi *Resolucije o Dolgoročni podnebni strategiji Slovenije do leta 2050 (ReDPS50)*³⁰, pri čemer sta Vlada in parlament julija 2021 potrdila oz. sprejela bistveno drugačno različico od tiste v javni obravnavi (dodane so bile spremembe, ki so bile bistveno drugačne od tistih v javni obravnavi).

Pomembno povezovalno vlogo je imela tudi priprava *Celovitega nacionalnega energetskega in podnebnega načrta Republike Slovenije (NEPN)*, saj so bili pri njegovi pripravi vključeni različni deležniki. Vzpostavljena je bila tudi delovna skupina za pripravo NEPN, ki pa je bila, žal, razpuščena. V letih 2020 in 2021 velja izpostaviti tudi nadaljevanje projekta *LIFE IP CARE4CLIMATE*. Na drugih področjih so bili procesi sicer v večji meri zastavljeni, vendar brez dodatnega vključevanja ključnih deležnikov v zgodnje faze priprave ukrepov ali pri vprašanih izvedbe ukrepov. Pri vključevanju deležnikov s strani MOP je v letih 2020 in 2021 prišlo do poslabšanja.

28 OP TGP je bil kompleksen program, ki se je izvajal v osmih sektorjih oz. področjih: (1) stavbe oz. raba goriv v široki rabi, (2) promet, (3) oskrba z energijo, (4) raba goriv v industriji, (5) procesne emisije, (6) odpadki, (7) kmetijstvo, (8) raba zemljišč in sprememba rabe zemljišč, ter s tremi večjimi sklopi večsektorskih instrumentov: (1) zelena gospodarska rast, (2) izobraževanje, usposabljanje, informiranje in promocija, (3) drugi večsektorski ukrepi, ter s spremljanjem izvajanja ukrepov. V OP TGP je bila izpostavljena vloga MOP, ki je koordiniral izvajanje OP TGP. Nosilec priprave NEPN je bilo Ministrstvo za infrastrukturo, ki je pristojno za področje energije, velik del vsebine pa je v pristojnosti MOP, ki je pristojno za okolje, podnebne spremembe in prostor.

29 IJS-CEU, Na poti v podnebno nevtralnost, Poročilo za širšo javnost projekta LIFE Podnebna pot 2050 (LIFE16 GIC/SI/000043), november 2021 (https://podnebnapot2050.si/wp-content/uploads/2022/04/LIFE_ClimatePath2050_Deliverable-C3.4- Laymans_report_Slovene_Final.pdf)

30 Uradni list RS, št. 119/21

6 Oznake, slike in tabele

6.1 Seznam oznak in kratic

AN OVE	Akcijski načrt za obnovljive vire energije
AN URE	Akcijski načrt za učinkovito rabo energije
ARRS	Javna agencija za raziskovalno dejavnost Republike Slovenije
ARSO	Agencija Republike Slovenije za okolje
BDP	bruto domači proizvod
COPERT	Računalniški program Evropske okoljske agencije za izračunavanje emisij iz cestnega prometa (Computer programme to calculate emissions from road transport)
DE	Direktorat za energijo
DP	Direktorat za promet
DSEPS 2050	Dolgoročna strategija energetske prenove stavb do leta 2050
EED	Direktiva 2012/27/EU o energetske učinkovitosti (Energy Efficiency Directive)
EK	Evropska komisija
ENSVET	Energetsko svetovalna mreža za občane
EPREL	Evropska podatkovna baza izdelkov za energijsko označevanje (European Product Database for Energy Labelling)
ETS	shema za trgovanje z emisijami EU (EU Emission Trading Scheme)
EU	Evropska unija (European Union)
EU-28	države članice EU (28 držav)
EUROSTAT	Statistični urad Evropske Unije
EZ-1	Energetski zakon
GIS	Gozdarski inštitut Slovenije
KGZS	Kmetijsko gospodarska zbornica Slovenije
KIS	Kmetijski inštitut Slovenije
LIFE	Evropski program - instrument financiranja na področju okolja
LULUCF	raba zemljišč, spremembe rabe zemljišč in gozdarstvo (Land Use, Land-Use Change and Forestry)
MDDSZEM	Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti
MF	Ministrstvo za finance
MGRT	Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo
MIZŠ	Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport
MJU	Ministrstvo za javno upravo
MKGP	Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano
MMR	Mehanizem za spremljanje emisij toplogrednih plinov (Greenhouse gas Monitoring Mechanism Regulation)
MOP	Ministrstvo za okolje in prostor
MSP	mala in srednje velika podjetja
Mzi	Ministrstvo za infrastrukturo
neETS	naprave, emisije ali sektorji zunaj sheme EU-ETS
NEPN	Nacionalni energetske podnebni načrt
NMVOC	nemetanski hlapni ogljikovodiki (non-methane volatile organic compounds)

NOD	nizkoogljična družba
NOO	Načrt za okrevanje in odpornost Slovenije
NPVO	Nacionalni program varstva okolja
NVO	nevladna organizacija
OECD	Organizacija za gospodarsko sodelovanje in razvoj (Organisation for Economic Co-operation and Development)
OP EKP	Operativni program za izvajanje Evropske kohezijske politike v obdobju 2014–2020
OP TGP	Operativni program ukrepov za zmanjševane emisij toplogrednih plinov do leta 2020
OVE	obnovljivi viri energije
PIRS	Poslovni informator Republike Slovenije
ReDPS50	Resolucija o Dolgoročni podnebni strategiji Slovenije do leta 2050
RPP	regionalno prostorsko planiranje
RS	Republika Slovenija
SPRS	Strategija prostorskega razvoja Slovenije
SPTE	soproizvodnja toplote in električne energije
SRS	Strategija razvoja Slovenije
SURS	Statistični urad Republike Slovenije
SVRK	Služba vlade razvoj in kohezijsko politiko
TE TOL	Termoelektrarna Toplarna Ljubljana
TGP	toplogredni plini
UL	Uradni list
UNFCCC	Okvirna konvencija Združenih narodov o spremembi podnebja (United Nations Framework Convention on Climate Change)
URE	učinkovita raba energije
VITR	Nacionalne smernice Vzgoje in izobraževanja za trajnostni razvoj
ZeJN	zeleno javno naročanje
ZISS	Združene izobraževalnih in svetovalnih središč Slovenije
ZPR	Zelena proračunska reforma
ZSROVE	Zakon o spodbujanju rabe obnovljivih virov energije
ZURE	Zakon o učinkoviti rabi energije
ZVO	Zakon o varstvu okolja

6.2 Seznam slik

Slika 1:	Emisijska produktivnost v obdobju 2005–2020 v Sloveniji in EU-28 (Vir: ARSO, SURS, IJS-CEU)7
Slika 2:	Spodbude, ki so v nasprotju s cilji zmanjšanja emisij TGP (Vir: IJS-CEU)8
Slika 3:	Emisijska produktivnost v Sloveniji in EU v obdobju 2005–2020 (Vir: ARSO, SURS, IJS-CEU) Emission productivity in Slovenia in the period 2005–2020 (Source: SEA, SURS, JSI-EEC) 14
Slika 4:	Spremembe emisijske produktivnosti v obdobju 2005 do 2019 po državah članicah (Vir: EEA, Eurostat, IJS-CEU) Emissions productivity of EU-28 member states in the period 2005–2019 (Source: EEA, Eurostat, JSI-EEC) 17
Slika 5:	Emisijska produktivnost na osnovi standarda kupne moči (Vir: ARSO, Eurostat, IJS-CEU) Emission productivity in Slovenia based on the purchasing power standard (Source: SEA, Eurostat, JSI-EEC) 18

Slika 6:	Implicitna stopnja obdavčitve energije v Sloveniji in v EU (Vir: Eurostat, IJS-CEU) Implicit energy tax rate in Slovenia and the EU (Source: Eurostat, JSI-EEC)	20
Slika 7:	Spodbude, ki so v nasprotju s cilji zmanjševanja emisij TGP (Vir: IJS-CEU) Incentives that work against the goal of reducing GHG emissions (Source: JSI-EEC)	24
Slika 8:	Struktura spodbud, ki so v nasprotju s cilji zmanjševanja emisij TGP (Vir: IJS-CEU) Structure of incentives that work against the goal of reducing GHG emissions (Source: JSI-EEC).....	27
Slika 9:	Delež zaposlenih v sektorju okoljskega blaga in storitev med vsemi zaposlenimi v Sloveniji in EU-28. Podatki do leta 2012 in po letu 2013 niso primerljivi zaradi spremembe v metodologiji (Vir: SURS, Eurostat, IJS-CEU) Share of employees in the environmental goods and services sector among all employees in Slovenia and the EU-28 (Data up to 2012 and after 2013 are not comparable due to changes in the methodology) (Source: SURS, Eurostat, JSI-EEC).....	30
Slika 10:	Indeks inovacij Slovenije in EU (Vir: EUROSTAT, IJS-CEU) Innovation index in Slovenia and the EU-27(28) (Source: Eurostat, JSI-EEC)	34

6.3 Seznam tabel

Tabela 1:	Emisijska produktivnost v Sloveniji	16
Tabela 2:	Implicitna stopnja obdavčitve energije v Sloveniji in v EU	22
Tabela 3:	Spodbude, ki so v nasprotju s cilji zmanjšanja emisij TGP	26
Tabela 4:	Število zaposlenih v sektorju okoljskega blaga in storitev na področju upravljanja z energetskimi viri (Vir: SiSTAT)	31
Tabela 5:	Indeks inovacij (Vir: EUROSTAT).....	35
Tabela 6:	Pregled izvajanja instrumentov na področju zelene gospodarske rasti	37
Tabela 7:	Število naročnikov z oddanimi naročili z upoštevanimi okoljskimi vidiki glede na kategorijo naročnika (Vir: Statistični podatki o javnih naročilih, oddanih v letu 2019)	60
Tabela 8:	Pregled izvajanja instrumentov na področju usposabljanja, izobraževanja, informiranja in promocije	66
Tabela 9:	Pregled izvajanja ostalih večsektorskih ukrepov	84
Tabela 10:	Pregled izvajanja ukrepov na področjih spremljanja izvajanja, priprave projekcij in mednarodnega poročanja leta 2021 ter predvideno izvajanje v letih 2022 in 2023	107